

תלמוד ינקאי

מכיל בקרבו שש מסכתות הלא הנה:

מסכת הדיוטות, מסכת חנוכה, מסכת נכסים,

מסכת מסוה, מסכת זבחים, מסכת עמירקא.

ונלוה בסופו

מדרש אסתר והגדה לסופרים,

מאת

גרשון ראזענצווייג

העתק והובס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"א

הוצאת בית מסחר הספרים שך

ש. דרוקערמאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מבוא התלמוד.

(א) המסכת הזאת היא כלה הנדיית ואין מורין על ידה הלכה למעשה ואפילו במקום שבפירוש אתמר בה חייב או פטור. אסור או מותר, הכונה בזה שכך למדו התלמידים כבי מדרשא של רבי ינקא לחיוב או לפטור לאיסור או להיתר ולא מפיהן אני חייך.

(ב) לא נתנה המסכת עמיריקא אלא לישראל כי רובה ככנה מדברת בננעים של ישראל, בין בננעים שדבקו בהם על ידי רוב שעבוד ורדיפות וניירות רעות בהמקומות שבאו משם ובין בננעים שבאו להן עכשו מאוירא דעמיריקא והם שמתחלקים לשני מיני ננעים, ננעים ירקרקים וננעים לבנים.

(ג) בהיות שהננעים הלבנים הם ננעים התלויים בארץ ונחשבים במכת מדינה, לכן נאנס מסדר התלמוד הזה לפעמים להטיח דברים כדפי עמיריקא כביכול, ואינו מתכון בזה חלילה לדין שכולה חייבת אלא שאינה כולח זכאית ואשרי הארץ שמומיה כפורין ושיש רשות לסופר דהוכיח מומיה בפניה.

יהי נא ספרי זה למנה
הלא הוא לאות אהבה נאמנה,
והיה לך לעולם לסימן ולמזכרת
אשר שנינו עמלנו לבלי אהבה חוזרת
שני סופרים שלחמו נגד המגפה התורת
נהיתה דענוער לנו עטרת תפארת

מאת אהרן יהושע וידידו הטוב
גאון ראשון

אל כבוד יחיד יקיר נעים פירות ישראל
נרשון ראזענצווייג

באני מכתבך בו הודעתני כי נכון אתח להוציא לאור במחברת מיוחדת את מסכת אסעריקא אשר חברת. שמחתני מאד יקירי, בבשורה הזאת, ראויח היא מחברתך, הן מפאת שפתה והן מפאת תוכנה, למצא לה מהכמים בין על אחינו באיירומא ובאמעריקא חידועים לקרא כפרים רבי האיכות בסגנון לשון חתלמוד, אם נרמח ונשווה אליה שאר המסכתות בספרתנו הנכתבות בסגנונה ולשונה, כמו מסכת פורים מאת קלונימוס בר קלונימוס (מחבר של ספר אבן גזון), מסכת עניות מאת אייוס מאיר דיק, מסכת סופרים בחשתי שנה השיעית, או נראה כי יהי שאת ויחר עז למסכת אמעריקא עליהן. הן במסכתות פורים ועניות ידעו מחבריהן לכתוב בסגנון לשון התלמוד, אך מהתלוחתיהם לא הביאו שום תוענה. כי באו בפטמוסי סגין וינבכו על דברים שלא היו מעולם. במסכת סופרים הפץ המחבר לחקות את לשון חתלמוד ולא עלתה בידו, אך אתה הנך סופר חרוץ בסגנון לשון חתלמוד באופן מאד נעלה ולצון חסדה לך בכח ההתול (סאמירא) המוב עליך על מדות שאינן מהוננות בארץ הזאת ותצא לריב נגד סורים טחעים, נגד בורים וחלמדי חכמים שאין בהם דעה, נגד חזונים השרים בשירים על לב רע בעת אחינו מובעים בים צרה, נגד פרנסי העדה אשר קומה של שרצים תלויה להם מפניהם ומאחריהם. אנכי קראתי את מסכת אסעריקא, פרק אחר פרק, פעמים ושלש על מנת לבקרה בלי פשוט פנים. בידעי כי לא לפניך חנף יביא וישפת חלקות שנאה נפשך. והנה ראה זה מצאתי כי הניפות שבט מהתלוחתך השנונים כחצים ותדרך קשת הלצותיך רק על המעשים והפנהנים המכוערים אשר לא נקו מהם בני אמעריקא. אהבתך להארץ הטובה והיקרה הזאת לא קלקלה את חשורה לעור את עיניך סבלי ראות טומיה וחסרונותיה, לך נאוה ההכה בעד מפעך כי הסירת את חמסוה מעל פני הצבעים, הכובשים אדרת החסידות למען כחש, השמים פארי מנבעות—שמופ פיפ כלעז—על ראשם למען כל עמי הארץ יראו כי שם רבנים נקרא עליהם וייראו מהם, כדבר בעתו היו

מתחזותיך על מלמדים כאלה אשר לא יחזו קרוא עברית על נכון ומתוך שלא נטרו מעולם יצאו ללמד וקשים המה לאחינו בספחת. גם בכל ונמש אתן צרק כדברייך בהעמידך על עמוד הקלון, רבנים אורטודוקסים שלא בשלו כל צרכם ושבר עמם לא נגע עד נפשם, ורבנים, מתקנים" כאלה חסחבלים כרם בית ישראל, אשר נאותם—חכמתם, ובינתם—עזותם, אשר לא קראו ולא שנו ולא שמשו תלמידי חכמים ושפת אבותינו היא לחם כספר החתום ויחמצו לנרשה, מתוך פה ד'.

במלים מעטים אמר כך: בכל חסכת אשר חברת בטוב מעם ודעת מתחלתה ועד סופה, מצאתי רק ענינים נעלים ורעיונים נשגבים; את אשר מהלל מחלל ואת אשר תחלל מחלל. היא מרגלית טובה בספרתנו, וגם דור יבוא—אם לא ישבח עוד את שפת אבותינו וסגנון לשון התלמוד—"הלך וישים הבוד לך כאשר יאתח לסופר נעלה ומשכיל על דבר אמת כמוד היוב; הן לא הטלת סים בקרשים אך בחולין, ותנף גרון מהתלוחיד על עץ רקוב, ענפים יבשים ועלים נובכות. לא אזונה כי כל קוראי מחברתך המבינים דבר לאשורו יתענגו על דבריך כאשר התענגתי אני ויקראו אליך כאשר אקרא אני היום: "לך בכח עמך זה להעשיר את ספרתנו במסכתות אחרות הנכתבות בסגנון של "כסכת אמעריקא" בחבניתה ובתוכנה, ומי יתן וירבו כמותך בישראל ואז תהיה שפתנו וספרותה לעולמי עד כימי השמים על הארץ.

בל חרפינה יריך, בל ירך לבבך ובל תחת סקול מבקרים בלי דעת ותבונה חשמים השך לאור ומתוק למר וטוב לרע.

אלה דברי אוהבך מוסיף ערכך האוחב עמו ושפתו עד שובו כאדמתו.

ADOLPH M. RADIN, Ph. Dr.
Rabbi Temple, "Gates of Hope"

מסכת

הדין והדין

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסדר מאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים של
ש. דרוקערמאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות א

מתני' ונוטלין חלק בראש. נשרה משום דהדיוטות לאו בני מחילה
 על הניצור וכל מחלקת ניסו. דאין מוחלין על כבוד לפיכך
 אין כבוד מחולי

ורז שאל דסדר
 דנחילה ממש
 קמיירי מתיבליס
 מהא דרז
 ליצינאי: כבוד
 לאיש שנת. וסכי
 דריש ליש אין
 חולקין כבוד
 אלא לאיש שרדי
 מקום רהז לשנת
 עליו: לא סרז
 אברהם אבינו
 לאצימלך. ושקל
 מיניה אף כסף

פרק ראשון

ולשם שמים:
 הדיוטי כופרים.
 לקמיה מרש
 דכופרים דהכא
 סינו לצועים:

מתני' שלשה הדיוטות קופצין
 בראש, ואלו הן, הדיוטי
 תופרים הדיוטי סופרים והדיוטי
 כופרים:
גמ' תניא אין חולקין כבוד לעם
 הארץ אבל חולקין כבוד להדיוט,
 שנאמר, כבוד חכמים ינחלו ומשלי)

גמי אצל חולקין
 כבוד להדיוט.
 כבוד מפני
 היראה קמיירי
 מתניחא: ואין
 חכמים. וכול'
 שכו קורין
 להדיוטות כלשון
 אמיריקי חכמים:

ואין חכמים בעמיריקא אלא הדיוטות שקופצין בראש ונוטלין
 חלק בראש. מאי עם הארץ מאי הדיוט. אמר רב דעתך. עם הארץ
 כל שדעתו מפורפת עליו, הדיוט כל שדעתו מפורפת על
 הצבור. והא אפכא מסתברא עם הארץ דמכה דנפשיה הוא
 נחייב בכבודו הדיוט דמכת צבור הוא בכבודו לא נחייב אמר
 רב טבינא, משום דהדיוטות לאו בני מחילה נינהו. מתקיף ליה
 רב שואל והאמר רב ליצינאי מחילה בעמיריקא סביאה
 לידי כבוד, דכתיב כבוד לאיש שבת (משלי) אמר ליה
 אנא במחילה לחטאים לא קאימנא: אמר מר אין חולקין
 כבוד לעם הארץ, והא כתיב בני אברהם וישתחו לעם הארץ
 (בראשית) אמר רב הכימא עפרון באותו יום נעשה הדיוט
 תדע שקפץ בראש, וכדתניא מפני מה לא סרב אברהם אבינו
 לאבימלך וסרב לעפרון משום דעפרון הדיוט הוה והדיוטות לאו
 בני מחילה נינהו: הדיוטי תופרים וכו' תיר מנין שהדיוטי
 תופרים קשים מכל ההריוטים שבעולם שנאמר, שמלתי לא
 בלתי מעליך ורגלך לא בעקה (דברים), כך אמר משה לישראל

2 מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות

ולעמרו סרז ולא רנה ליקק ארן שזכו לנדולה : לקח טחט צידו .
 ארבע מאות שקל; מחט קדס למרנע ע"י מחט מננטי נלה קלומנוס את
 צמעשה זראשית סכן מנינו צאדס אמירקא: לענין נטילה. לענין נטילת
 הראשון ויתכרו עלה תאנה, ושס חלק זראש הדיוטי תוכרון קודמין
 מרנע כ מ ל א להדיוטי סופרין.
 צמורה ושס מחט ולא טובה נדולה עשה עמבם
 לא נמלא: משום הקביה שכל אותן ארבעים שנה
 שהניא חולפה לא היו בכם חייטים וכנדלרים
 לעולם. שמיד ולא שלמו בכם הדיוטות ועזי
 שמיד כשנעשה פנים שבדור: אמר רב מפרא
 אהיר חייט העין עזים שבהדיוטות הדיוטי הופרים,
 כניו זלפי מעלה ועזים שבתופרים חייטים,
 ואמר אכלתי וקול: חייטי
 ואוכל: חייטי כדהניא כהמ קדם למרנע
 דהמס, שזארן אירופא: במעשה בראשית ומפני מה לא
 אירופא: מ ת ח כ כ י נ נזכר בתורה משום שבהניא
 זכותא דמזרח הוציא לעולם: אמר ליה רב
 להפתח. שיש מבינא דרב הכימא תא היו בה
 לכן הנחה מזה

בין חייטי דהתם לחייטי דהכא, חייטי דהתם כווקרין רבנן ובי
 אתין לבי כנשתא אזלין וקאין בדוכתא עמיקתא, חייטי דהכא
 שונאין תיח ומלגלגין עליהן ובפי כנשתא כההכבין בכותלא
 דמזרח להנאתן: תנא בשעה שהלך קלובבום לגלות את עמיריקא,
 אמר חוצפא כלפי שמיא כהניא, מה עשה לקח כהמ בידן
 ואמר רבשיע חייט הצוף אנא, מיד נגהה, יצאה בת קול ואמרה
 חייף שעתידים בני אומנתך להיות עזים שבהדיוטות בארץ
 הזאת: אמר רב מפרא לא אמרן אלא לענין נטייה אבל לענין
 קפיצה הדיוטי סופרים כהופרים כדתניא מפני מה אמרו חכמים
 לא יצא החייט במחטו והלבלר בקולכסו וכי מה ענין לבלר אצל
 חייט אלא משום דמחט וקולכס ירדו כרוכים לעמיריקא: ת"ר
 שבע מדות מנו חכמים בסופרים הדיוטים שבעמיריקא, ואלו
 הן, תוכם כברם, מתנהגים כתלמידי חכמים, אין מקללין אדם
 חנם, אין חונפין אפילו לחבריהן נוהרים כנגבת דברים נוהגין

מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות ג

מקללן מחריקין ומגדכין: זוהרין דין נקרת נוהג זה, כדכתיב נזי
 מנצנת דזרים, אלא קיזין מאמרים. שפחה חרופה נקרת תהיה לה:
 וזרים משל אחרים נמשיכה לדפוס מן המיטב, ומביאין גאולה
 דמשיכה נמסרות לעולם: דרש רב ספרא, ושפחה
 קניא כדילף כי תירש גבירתה (פסלי) זו לשון
 דז ספרא הבבלית שגרשה וירשה את לשון
 מקרא ומשכיס הקדש מישראל שבעמיריקא
 נשנט סוכרי והיא כשפחה חרופה לסופרים
 נמסכתא עוקלין: מן המיטב, כמו
 מן המיטב, שנינו מיטב
 ה שיר כזו בקרת נוהג בה. ואמר רב ספרא
 מציאין גאולה כל ישראל קרואין אדם לפיכך
 לעולם, שמקרבין כל אדם מישראל הרוצה ליטול
 עקני דמשיחא שם כופר בא ונוטל שנאמר כל
 נחולפתן: שאין האדם בזב (ההלים) אל תקרא
 כוזב אלא כותב. תניא כל שהוא

שומה כחמור מובטה שיהיו בניו סופרים בעתונים של ישראל
 דכתיב, יששכר חמור גרם (בראשית) וכתיב, ובני יששכר יודעי
 בינה לעתים (דהי). והדיוטי כופרים. מאי כופרים אילימא מומדין
 והא כבר זכו בהם אחרים, ואילימא אנרכין והא לאו כופרים
 אלא מאמינים הן, דתניא מה בין מומר לאנרכי, מומר כופר
 במה שהוא מאמין ואנרכי מאמין במה שהוא כופר, ולא זו
 בלבד אמר באנרכין אלא שמעשה חסידים בידיהם, שאין להם
 אלא מה ששומעין מרביהן ואומרין מוסט כרופסקין ובקונין אמת
 ותורתן אמת. ואמר רב ידען איזהו אנרכי כל שמאמין בשתי
 רשויות, ברשות היחיד וברשות הרבים, כיצד, רשות היחיד
 בממונא, ורשות הרבים בממון של אחרים. אלא מאי כופרים
 צבועים ומאי טעמא קרי להו כופרים לפי שהם מבית ומחוץ בכפר.

4 מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות

ותקונין. זעלי
שם טונ של
סאנרכין: ילטנע
עלשון לזיעות:
חניא הצבעין דורסין ומורפין כחיות
ומתפרנסין מקדשי שמים כדכתיב ומלל שמיא
יצטבע (הניאל) אמר רב ספרא אפשר לאדם
להזהר מכל ההדיוטות חוץ מהדיוטי צבעים
כשום דקיימי עלן כי כסלא לאוניא.

הדרן עלך פרק שלשה הדיוטות.

מסכת

חננוכה

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצד ומספיק.

מחבר ומסדר מאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

חוצאת בית מסחר הספרים של
ש. דרוקערמאן, 60 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה א

מתני שבעת ימים. וכל המקדים כוסל את ענמו ועוזר צמתכו על זהכנה הרי זה משונה: אם לא יניד. ומתק שהמשחק בחנוכה

בלעד אינו כוסל
את ענמו כלל,
שמנהג ישראל
הוא: מלכות יון.
יש גורסין מלכות
רומא וזה עיקר:
א ס ט ד א ת
וא ל י מ פיאות.
מיני שחוקות
של הרומאים:
חנו כה. כלומר

מתני שבעת ימים קודם
החנוכה מזמינין את
החבורות ואת הקרתין אבל אין
מכינין המקום ואת המעות, לפי

מזמינין את
החבורות, נמי'
מכרש כמה היא
חצורה:
נמי והא מלוא
ה צ א ה
בעצרה, דהמשחק
צקוניא והוא
הדין צכרטיסין
כסול לעדות
מלא שהמשחק

שאין שניהן מעבדין בדבר. רבו סדתיאל אומר אין מכינין את המקום אבל מכינין את המעות:

גמ' הניא, משחק בחנוכה עישה מצוה, דוטיא שכרות בפורים
והא מצוה הבאה בעברה היא. אמר רב בלפאי, ביו
שנהנו בה ישראל הותרה להם והרי היא כמצוה, שמנהג
ישראל תורה היא, כדאתמר, שני דברים מנונים למדו ישראל
מן העכו"ם והותרו להם לפי שלא קבעום אלא לפעם אחת
בשנה ומשום שהם זכר לנאולה, כשנגאלו מן הפרסיים שהיו
שמופין בשתיה עשו להם יום טוב של שתיה, וכשנגאלו מן היווני
שהיו שטיפין במשחק עשי להם יום טוב של משחק, ומסכו אקרא
כי בדבר אשר זדו עליהם. אמר רב דעתן שמע מינה דהמשחק
בכל ימות השנה אסור לשהק בחנוכה וכאותה ששינינו גבי
שתיה בפורים: תנו רבנן מאי חנוכה, חנו כה, דכששלטה
מלכות יון על ישראל התחילו בחוריהם של ישראל להשהתק
במשחקיהן של היונים ולכזבו ממונם של אבותיהם על אסמדות
ואלימפיות שלהם, מה עשו חכמי ישראל שבאותו דור, עמדו
והתקינו להם שחוקות בבתיהן ובחדריהן ואמרו להם חנו כה
כדאמרי אנשי טבא בישא זכורתא מרבתא, וכשנעשה גמ'
לישראל ונצחו את היונים קבעו משחק בחנוכה לדורות.

2 מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה

אל תלכו צדקה אחר: נמזומן. כסף אית ליה. וכסחמין חנוכה של שלשה
 אקרי מזומן וחנוכה של שלשה נמי ממילא יהיו שש וששה סני לכולי
 אקרי מזומן
 ורז קוצאי תפס מזומין את החבורות. וכו'.
 לשון אחרון: חבורות לסאי. אמר רב נמבליאל,
 שחוק של קיימא. למשחק, דמצות משחק בחנוכה
 ויש לחוש שמא בחבורה היא, לפי שהוא זכר
 מתפרד החצילה: לנאולה וסידי דהוה קרבן פסח
 שמא יאנס אחד וכמה היא חבורה. אמר רב
 מהס. שמא יאנז קוביא מיעוט חבורה בשלשה
 את מעותיו ולא יוכל לשחוק עוד
 דתנא תנא דגמרא שאין שחוק אלא במזומן

נרדשיר.

ורב טרונפי אמר שנים נמי מקרי חבורה דכתיב לא אבוא בסוד
 משחקים ואין סוד אלא בשנים. מתקיף ליה רב קובאי לרב
 טרונפי האיתבה, שלשה שיושבין ועוסקין במשחק במהין שלא
 יפסיקו במהרה, שנאמר, והחוט המשוול לא במהרה נתק,
 באי לאו רבנות משלשה לאו שחוק של קיימא הוה,
 ולא מקרי חבורה. אמר ליה, לעולם סבירא ליה להאי
 תנא דבשנים נמי מקרי חבורה, ועצה טובה קא משמע לך,
 משום גזרה שסא יאנס אחד מהם, ואנא לא סבידי לי להאי
 גזרה דאם כן אין לדבר סוף. מאי הוה עלה. אמר רב שחקן, כף
 קבלתי מרבתי, בהזמנה אין פותחין ואין מוסיפין משלשה
 ובשחוק יוצאין אפילו בשנים. בשלמא אין פותחין משום חששא
 דשסא יאנס אחד מהם, אבל אין מוסיפין מאי טעמא. אמר רב
 גיימא משום דחברא חברא אית ליה. ושית לכולי עלמא סני:
 תניא הזמין חבורה ונתבטלה הוה ומצטרף לחבורה אחרת,
 דכתיב חבורה תחת חבורה. פשפש ולא מצא אחרת הוה ועושה
 חבורה בביתו עם אשתו, דאשת חברי כחבר דמיא. אמר רב
 שחקן מנין דאשה מצטרפת לחבורה עם בעלה, שנאמר, וירא
 את יצחק מצחק את רבקה אשתו, ואותו היום חנוכה הוה
 דכתיב שם, ויהי כי ארכו לו שם הימים, ואין לך זמן שהימים

מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה ג

שאך זלעז: אסקונדרא . דאס זכרטיסין אסמכתא ליכא. סהזאין
 זלעז: יאור כשך יקוסיס. משמע לשחוק אינס סומכין כלל שידיוחו
 זנאלי הויא לשור אלף שיפסדו,
 זשעה זנני אדם נראין בארוכין אלא בחנוכה, וזמעות זשס
 נוקשין זשחוק וזננין שאפילו ילד מצטרף מכיניס למשחק
 ה ש א ד : לא לחבורה, שנאמר, וילד לחבורתי: סם מקירין
 תעמוד על דם. אומן חמלה
 זאכילו לעמוד ומכינין את הקרתין מאי קרתא וכל הזכה
 זשעה זשחוקין ברטוסא של זשחוקין, ואמאי הויא הזכה
 זדאס אסור: קורין להן האידינא קרתין משום מן סהפקר:

דשכיחי כולא שתא גבי נטורי קרתא, וכדאמר רב מנינא, כומן
 הוה נשתנו עלינו סדרי בראשיה, בראשונה לא היה מלאך המות
 בא לעיר אלא בשביל כלבים בוכים, ועכשו אינו בא אלא בשביל
 כלבים שחוקין, ומאן נינהו הני כלבי דהציפין נטורי דקרתא
 שיושבין ומבלין כל יסיהן בשחוקות, ומקייסין, לשחוק ערשים
 לחם ויין ישמח חיים והכסף יענה את הכל: **מחגי** בטה זשחוקין
 ובהה אין זשחוקין, אין זשחוקין לא בנרדשיר, ולא באסקונדרי,
 ולא בזיפספטיין, ולא בקוביאות ולא בעזין האבא, אלא בקרתא
 בלבדי, אבל זשחוקין עם התינוקות בעעולין זל אבר כדי לחנכו
 במצות. **גמ'** אמר רב קרתן מנין להא דתנו רבנן אין זשחוקין
 לא בנרדשיר ולא באסקונדרי וכו', דכתיב, ישור כשך יקוסיס,
 וכתיב, לא תעמוד על דם רעך, ואיך משום דהוי זחוק הפסילים,
 כדכתיב, כסיל בזשך הולך: אתמר, כפני מה אמרו חכמים
 אין זשחוקין בחנוכה אלא בקרתין בלבדי, משום שיום טוב של
 חנוכה הוא זכר למסירת נפש הלכך קבעו בו זחוק דאית ביה
 פסירת נפש. מאי ניהו. אמר רב טרפן, כסירת מכון דדמיב
 תרתי זשמע, אי נמי כסירת נפש כבי, דארס בתול על
 מסונו חסנין דאתו ביה לידי הכאת. וכשהק במסון לישראל
 מי לריא והא אכפכתא היא, ואסמכתא לא קניא. אמר רב אבדן
 בקרתין אסמכתא ליכא, כדתניא, בני חבורה יזנכנסין לשיבה
 הכל זפקירין בלבן את מעותיהם, ועל כל פרוטה ופרוטה

4 מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה

נטופסי דקרתי. הורות והלנעים
 הזורות והלנעים שנהם שאינם
 משתנים לעולם: שחל יכלו מן
 השוק. משום שירצו הקופלין
 עליהן זעירי חנוכה וינטל מן
 המזנה: מאי אין מעכבין נהכנה.
 אצל נשחוק אפילו תיק מודה
 דמעכבין:

שזורקין לקערה אומרין, הרי זו הפקר לכל
 החבורה, טרפו בכלפי חכה אחד מהם, הזוכה
 קונה במשיכה את הקערה ומחפכה על פיה,
 ומפקיר את הפרוטות לאלתר: אמר רב שפילאי,
 אמר לשנות בקרתא מטטבע שטבעו בהן
 חכמים, במה דברים אמורים, בטופסי דקרתי
 אבל בשחוק הכל כמנהג המדינה, וכדאמרי
 אינשי, עלת לקרתא הלך בנטוסייה. לטיכרא
 דסבר רב שפילאי דצבעים וצורות מעכבין,
 ורמינהו, אמרו עליו על רבי צחיקא הבטלן
 שהיה עושה לו פתקאות של גויל, וכותב
 עליהם מספרים בקולבם של איז, והיה משחק
 בהן בלילי חנוכה, דרריש תעשה ולא מן העשוי. לא קשיא, דרבי
 צחיקא בטלן היה וסתם בטלן מלמד, ומאי משחק עם תלמידיו, כדי
 להנכיך במצורה, דשרי אפילו בעגולין של אבר. הבנה בקרתין למה
 קן. אמר רב יצחק, שמא יכלו מן השוק. אבל אין מבינין וכו',
 בשלמא מקום פשיטא לן דלא מעכב, דהנן בכ"ס שהוא
 ואפילו באבכדרא ומרפפתא, אבל טעות מאי מעמא דהנא קסא
 דסבר דלא מעכבין, והא נמירא דליכא הקפה במשחק. אמר
 רב גיימא מאי אין מעכבין, בהכנה, נשום דקיימא לן דממונא
 למשחק משכה שכיחא שיד היצר הרע באמצע. ורבן קרתילאל
 סבר אין סומכין עליו בערפי חנוכה משום דשריד ביותר
 וומנין דשכח.

הדרן ערך פרק שבעת ימים.

מסכת

נבס"ח

טן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצד וכספיק.

מחבר ומסדר סאה

גדשון האוענצווויג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים של
ש. דרוקערמאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת אף על פי פרק ראשון נכמים א

מתני' אף על פי שאמרו חכמים, ולא חייבין שמה לאו זדיקס
 נמסכת עניות; אין הכל מעלייתא היא מפני כי רזון
 כחמין על העשירות. הכל לאתויי של זודקין זודקין לכסות ולמזונות
 סקונים עליות שמנות זנות הכנסת ולכל מילי דחיי: כאן נשאינו

ישראל, לאפוקי
 מותר נזמן
 הזה שהוא
 כישראל נמור
 לכל דבר,
 דקיימא לן
 איש יהודי אף
 על פי שחטא
 ישראל סוף.

לפי שאינם
 עשין אלא
 ליהרא ומאנדון
 מעות אחרים:
 צמימי עשירות
 צמי משרש לה
 מאי נינהו
 סימני עשירות.
 גמי. ולאחר
 זדיקס

מתני' אף על פי שאמרו

לפי

חכמים הכל נאמנים

על העניות, אין הכל נאמנים

על העשירות, ואפילו בעדות

ובשבועה, אלא בסימני עשירות בלבד.

גמי מאי שנא אעניות דנאמנין ואעשירות דלא. אמר רב
 סוצילאי משום דעשיר נקרא רשע כדכתיב ויתן את
 רשעים קברו ומסיים לו קרא ואת עשיר במותו, ואין אדם
 משים עצמו רשע, ובעדות משום דחיישינן לקנוניא, ובשבועה
 משום מנו דחשוד אממונא חשוד גמי אשבועתא. מתיב רב
 ומבינאי, והתנן, האומר הריני חכם סימן שהוא כסיל, הריני
 גבור סימן שהוא חלוש, הריני עשיר נאמן ובודקין אחריו,
 קתני סיהת דנאמן מאי לאו דלכתחלה. אמר רב בינאי, מאי
 נאמן בדיעבד ולאחר בדיקה. ואיבעית אימא לא קשיא, כאן
 בישראל כאן בשאינו ישראל, שאינו ישראל האומר הריני
 עשיר נאמן כמסיח לפי תומו ואפילו הכי צריך בדיקה לענן
 הלואה, אבל ישראל אינו נאמן כמסיח לפי תומו דאוקי גברא
 אחזקתיה וסתם ישראל עניים הן, וכדריש רב ידען יש מתעשר
 ואין כל ונוי מתעשר ואין כל אלו עשירים של ישראל

2 מסכת אף על פי פרק ראשון נבחים

לפי שסמוכין על הקרקע, והון המכפלה, לישא דכתוב נקטו כלומר
 דנ להס. ואף על פי כן הוה זינורית. מנזקשים שזר כעפרון
 מתרוששים וקונלים על שסמוכין על המסחר מרושש
 ישראל שהוה רב אלו עשירים של אומות ונדוכתא חריתא
 נזז לים את העולם לפי שסמוכין על הקרקע. קאמר ומנזקשים
 ממונס. נקרקע. ועשירים של ישראל אמו לאו שזר כפינמס
 ממש, כלומר וקרקע. קא ומשמע. ומשכנתי ישראל
 חכסידין לגמרי. סמוכין על הקרקע נינהו, והא
 נעד מערת הניא בראשונה אמרו לעולם קרי נים
 ישליש אדם את מעותיו, שלישי

בקרקע שלישי בפרקמטיא שלישי בכספים, עד שבאי בני
 ישראל לאמיריקא והעמידו על שנים על הפרקמטיא ועל
 הקרקע, ומשקיעין את הכספים בקרקע. מאי לאו
 דכמוכין על הקרקע גמי. אמר רב חביבא מאי בקרקע בקרקע
 כמי, משום שאינם נוהרין בשעת קנייתם, ועושים מעשה
 אברהם אבינו, שמשלמין ארבע מאות שקל בעד מערה
 מבבלה, ומבקשים שזר בעפרון בן צחה, וכדתניא, הקונה אינו
 קונה לעצמו אלא בשביל אחרים, והבונה עד כמה יבנה, עד
 שיהא חייב, ואין לזה ולזה אלא חזקת הבתים בלבד. מאי
 חזקת הבתים, כדאתמר, המוכר והקונה נעשים חברים, וחזקה
 לחברים בנכסים שאין מוציאין מתחת ידיהם דבר שאינו
 כסובו, חזקתו של המוכר באונאה יותר משתות, וחזקתו של
 הקונה בפריעה פחות משתות, ושניהם זוקפין את השאר
 במלוה על סנת פרעון לסירוגין וחוזרין חלילה, המוכר
 נעשה קונה והקונה נעשה מוכר ובין כך ובין כך מעדיפין
 שזר דירה לשכנים. תניא כל הנכסים של ישראל נכסי דניידי
 הן, לפי שאין אדם מישראל קונה לו בית בלא מלוה על גבי
 משכון, וזה שאמר בלעם הרשע, מה טיבו אוהליך יעקב
 משכנותיך ישראל. אמר מר המוכר והקונה, מאי שנא
 שוכר דלא קחשיב, אמר רב ליסאי, שוכר לאו בכלל

מסכת אה על פי פרק ראשון נכסים ב

מסכנותיך נכמת המ"ס מלשון משכון דיריחס . נתי טמנטיין מלשון
ועזוטי ומה טונו זלשון סני נהור תן מין תאים, כלומר חדרים אפלים
ולרים. ועשירים כ א מ ר י אן
נחמיה. קרונ לנדלורד הוי, לפי שהוא קרוב ש ל ישראלי
לשכר, נשוכר לשכר ורחוק מהפסד. תנא דבי לאפוקי הקנרות
מעכו"ס משתעי רבי בנאי, הני צדיקים שבדורנו ו ה ל א ד ש ע ס
אצל שוכר מישראל קרונ במה זכיון, בשביל שהם בונין שמומיין קרקע
להכסד. נדיקים בתי טמנטיין ואומרים לו לנית הקנרות
שנדורנו, לאו להקב"ה, רבונו של עולם גלוי לקצור את
נדיקים ממש וידוע לפניך שרכבודך אנו חזיריחס קודס
א ל א ח ל ו עושים כף, לפי שאתה יושב שדואנין לעזור
שמוליין ממונס ברום עולם אנו עושים חדרים לענייהן שילאו
ש ש ו כ ר י ס מ נ כ ס י ה ו ומרחמין על
דירותיכ, אלא שאנו חסים על ממונס חלק קודס
ונקראים נדיקים של ישראל שלא יתבזבו על שמרחמין על
לפי שאומרין כלי בית וסמלמלים, לפיכך שמרחמין על
דיק הדין על אנו עושים את החדרים צרים

וקצרים כלולים של תרנגולים, לקיים מה שנאמר והבטת
צר מעון. אתמר, אין אדם זוכה לבחים באמיריקא אלא
אם הוא ירא אלהים שדוחק את שבניו כדי לקיים בהם
לא יחדל אביון, כדכתיב, ויהי כי יראו המילדות את
האלהים ויעש להם בתים. אלא בסימני עשירות בלבד.
מאי ניהו. אמר רב ספרא סימני החזירא דפושפ את
הרגל לבעלי חובות ואינו מעלה להם אפילו גרה. ואמר
רב ספרא עתידים לנדלורדים של ישראל ליתן את הדין,
לפי שאין למדים מוסר מאברהם אבינו, שבשעה שבקש
אברהם אבינו לקנות לו נכסים בארץ ישראל הלך וקנה
זו בית הקברות תחלה, ועשירים של ישראל באמיריקא
קנים להם נכסים תחלה ומשלמים עובר-דשוכר ואינם

4 מסכת אף על פי פרק ראשון נכסים

תעמך	כל ס	זוכרים את יום המיתה כלל שלא יקברו
צדיקים	לא	בבתי קברות של אחרים. ואמר רב ספרא
צדיקים	נמורים	עתידים כל ישראל באמידיקא להיות מסוכין
אלא	צדיקים	על הקרקע כדבעי דכתיב, ועמך כלם צדיקים
לענין	ירושה	לעולם ירשו ארץ.
צאק.		

הדוח עלך מסכת נכסים.

מ ס כ ת

מ ס ו ה

סן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסדר סאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים של
ש. דרוקערמאן, 60 סמנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת בראשונה פרק ראשון מסוה א

<p>מתני' עניים צפורים, שמו מסוה ויש לו הון צמתון; שלמד את על פניהם צחורם על התורה משמאל לימין שאינו מצין אה התורה צלשון הקודש ולומדה מלשונות א ת ר ו ת שמשאילין נקריאתן; דיאה להם עניותא; והו כעשירים דיולאין צמסוה; אצמלך תקן מסוה לעשירים; מתניתין דקתני</p>	 <p style="font-size: 1.5em; font-weight: bold;">פרק ראשון</p>	<p>הכתמים שלא יכירו צע"ז מי ומי הסולכים ויתנו לכל אחד כדנה הנונה; גמי יש מתעשר ואין כלי והכי דריש קרא יש רצ מתעשר צתירה ואין כל צמתון ויש רצ מתרושש צתורה</p> <p style="font-weight: bold; font-size: 1.2em;">מתני' בראשונה לא היו יוצאין במסוה אלא עניים בפורים משרבו הצבועין יוצאין בה העשירים בכל השנה כולה.</p>
---	---	---

גמ'. תניא מפני מה התקינו מסוה לעניים בפורים כדי שלא יתביישו
 בשעה שמקבלין צדקה, משפסקו העשירים מליתן נפלה מסוה מעניים
 ונתנה לעשירים כדי שלא יתביישו בשעה שאינם נותנין. עשירים
 אין עניים לא, והתניא מדה אחת לסדו רבנים משה רבינו
 שבשם יוצאין לחוץ אינם יוצאין אלא במסוה והא סתם רבנים עניים
 ניהו וקתני יוצאין במסוה. אמר רב ספרא הבא בבאי עסקינן
 ברבנין עמיריקאין וכדדריש ההוא מדרבנן יש מתעשר ואין כל,
 מתרושש והון רב, יש מתעשר ואין כל, זה רב אירופאי שהוא
 עשיר בתורה ועניותו מנוולתו, מתרושש והון רב זה רב עמיריקאי
 שהיא רש בתורה ומתעשר מרבנותו. ואבעית אימא רבנים
 רפורטין נפי רבנים קרי להו וכדאמר רב נהורא כל רב
 שלמד את התורה משמאל לימין סופו שמתעשר ומתכבד
 דכתיב ומשמאלה עשר וכבוד. תיש המלמדים השוחטים והחוננים
 וכן כל המתפרנסין מן התורה מן הכשרות ומן התפלה בעמיריקאי
 אינם יוצאין לחוץ אלא במסוה קתני מיהת מלמדים ונבירא
 דמלמדים עניים הן. אמר רב ספרא מלמדים שאני דיאה להם
 עניותא ולא מתעשרין עולמית. תניא אבימלך תקן מסוה לעשירים

2 מסכת בראשונה פרק ראשון מסוה

צראשונה לא היו יולאין זה כעשירי המזרים לכל דנר: צמתא
 עשירי, ציראל קאי ולא צלומות דנויארק. דסנירא לה דנצנת
 סעולס שלא מנינו שקנלה דכתיב: הנה נתתי אלף כסף אסור צשתיס
 שרה מאנימלך לאחיך הנה לך בסות עינים. מדכתיני ורוק
 את המסוה ויעקב שחזר את דרש רב ספרא מאי דכתיב, ראות
 יוסף שיואל הוא פניך לא פללתי בשעה ששמע על כני המיס.
 צמסוה כעשירים יעקב שנעשה יוסף בנו עשיר ממוכן כמו מן
 חסדו שלמד ה מ ו כ ו י. ומעיהס של
 עשירי המזרים בידו ואין אני רואה את פניו, אלו טרי פס
 ועשירים צמן ל ש ת י ה.
 הזו סמה בלא מסוה שמה ואמר: ראות
 פניך לא פללתי. הנא דבי רבי

קושטא עתידה מסוה שתבטל מכל העולם שנאמר: ובלע בהר הזה
 פני הלום הלום על כל העמים, והמסכה הנכונה על כל הגוים. תנן
 ההם חייב אינש לבסוסי בפוריא וכו' פורים יתהל להיות באחד ביטבת
 במחא דנויארק בסוסי היכי משכתת לה? אמר רב שתויא משכתתלה
 בבתי קפא ובכוסות של הלב, וכדכתיב שתיתי ייני עם חלבי,
 אי נמי במשקין מן המוכן שכנהג חסידים הוא לשתות בפורים
 מן המוכן, וכחא דדריש רב סבאי, השתיה בפורים מצותה מן
 המוכן, לפי שלא זכו לה ישראל אלא בזכותו של המן והמן נקרא
 ממוכן. רב רויא אמר, משום גזרת רזווילד לא חיישינן, דאין
 אפוסרופס לשתיה, שכן פצינו אצל עלי שאף על פי ששטר את
 פיה של חנה חשדה וחשבה לשכורה שנאמר ועלי שופר את
 פיה ויחשבה עלי לשכורה. ועשו אותם יפי משתה ושמהה. משתה
 לישראל סלקא דעתך, אמי ישראל שותים או שוטים ניהו אלא
 הוראת שעה הוה משום ששונאיהם של ישראל היו מלצלגין
 ומונין את ישראל ואומדין להם נזירים אתם, ונזירים חוטאין הן,
 וממי לסדו זאת מאביהן המן הרשע, שקטרג ואמר, ודתייהם

מסכת בראשונה פרק ראשון מסוה ב

<p> ופשתים כדת, ולאמר אותו רשע מננה אותו צניל כד וקורא תגר שכסס שאינם מקיימין את השמים עליהן ואל סלונים אתם יושב אדוירטיון גדולה כזאת, וקף על פי אינם עושים כדכתיב, והשתיה שאין להם כדת, לפיכך עמדו ותקנו לישראל הנאה מזה, יום אחד בשנה לשתיה שנאמר, כי חל לנו לעשות כדת היום, היום ולא לרשעים שימחה אתמוג היום ולא מחר. רב ספרא ש מ ס ע ל אמר מהכא, כתיב גבי יום קדוש השנה הכפורים אחת בשנה, וקראו יום ל י ש ר א ל: כפורים לאמר לך דעבודה פורים מנושכ </p>	<p> כד אינם מקיימין את יום דת. יום ככורים. וסניר דר ספרא דקף והדמיון סוף יום וסוף דומה לכורים. מה טו ו צו אהלך יעקב. א ל נניח של ישראל </p>
---	--

אחת בשנה היא. דריש רב ספרא, כתיב, אלה תולדות נח, שם הם
 ויפת, וכתיב בתריה אחי יפת הנדול, אף על פי שהכבודה היתה
 לשם, לקח יפת פי שנים בנחלת נח אביו, משום שצפה הקביה
 שעתידים בניו של יפת לשנוא לבניו של שם ולא יוכלו לזוהר
 עמם בכפיפה אחת, לפיכך פתה את יפת ליכת לו פי שנים
 בנחלתו של אביו והושיב את בניו של שם בבתי משקין, וזה
 הוא שאמר הכתוב יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם. ומאי
 משמע דאהלים בתי משקין הן תדע שבלעם הרשע שבא
 לקלל את ישראל אמר מה טובו אהלך יעקב. ואמר ר'
 ספרא הכל תלוי במזל ואפילו המן שהיה בימי אחשורוש,
 שהרי כמה המנים קמו על ישראל בכל דור ודור ולא זכו
 שתיעשה להם אדוירטיון גדולה כזאת ושתיעשה יום משה
 ושמחה על שמים. תניא בוא וראה כמה גדול שאינו כצוה
 ועושה מהמצוה ועושה, שבניו של יפת אינם מצוים על
 השתיה אפילו פעם אחת בשנה ואין לך יום שאין אתה מוצא
 מהם שכורים ברחובות, ושאין אתה שומע מכת מרדות כחמת
 שכרות בעתונין, ובניו של שם מצוין ועומדין על השתיה בפורים

4 מסכת בראשונה פרק ראשון מסוה

מנשם, לשון ואי אתה מוצא יהודי מבושם ברחוב,
נקים כלומר בדכתיב: אין פרץ ואין יוצאת ואין צותה
שכורי ומורי ברחיבותינו.
פירש זלשון סני
נהור על שם
סריק רע שיוצא
מהשכור.

הדרן עלך מסכת מסוה.

מ ס כ ת

כ ז ב י ם

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מהבר ומסדר מאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים של
ש. דרוקערמאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת באחד פרק ראשון כזבים א

מתני' נתקיעה. זנמי מפרש כי כי אומרים שאנו של אלהיהן תקיעה כאן כוזינא הוא נתעברה זאפריל לא מנן אדם כי ויליק לה מקרא. אס מרוח אל נמי כל אדם כוזינא. משמע אפילו אותן שאינם מתייבשים זאלהותו של יצו מאמר שמוכן ללידתו כוזינא הן ונתחייבו צריה לכוזינא. אמתלתא דכוזינא

פרק ראשון

מתני' באחד באפריל ראש השנה לכזבים ומצוה לכזב בו וכל המרבה בתקיעה הרי זה משובח ומוכבש שיכזב

אלהיהן
אס מרוח אל
ממרוס והוא
א ת ה ל ת א
דכוזינא. הכל
חייבין זכוזינא
לאמתיי רדקטרין
ושדכנין. שפמה
חייבים מתש
כל השש כלס
שס יאמרו
אמס אן שומעין
לכן אצל שגר

כל השנה כולה.

גמ' והא תנן ארבעה ראשי שנים הן, וחשיב להו לכולהו ואילו רה"ש לכזבין לא קא חשיב. אמר בר כוזיבא בזמן שהיו ישראל מונין לבריאת עולמן של הקב"ה היו פטורין מרה"ש לכזבין רכתיב לא איש אל ויכזב, משקלקלו והתחילו למנות ללידתו של אדם נתחייבו אף ברה"ש לכזבין שנאמר כל האדם כוזב. ומאי טעמא קבעוהו באחד באפריל משום סוד העבור שבו דהוה אהחלתא דכוזיבא שבשאתה מונה מאפריל עד יאנואר אתה מוצא מ' חדשים. אתמר כויבא לאו חובת יומא הוה אלא חובת גברא, רב שקרן אומר הכל חייבים בכזיבה ואפילו בכל השנה כולה דכתיב כל האדם כוזב. מאי טעמא דתנא קמא, דריש רישא דקרא אני אמרתי בחפזי, פכלל דבתר כן לא סבירא ליה לדוד הכי, ורב שקרן אמר לך מאי בחפזי בארץ של חפזון. וכך אמר דוד אם ראית ארץ שהבל נעשה בה בחפזון ואנשיה חייזן ומחין בחפזון דע כי כל האדם כוזב, דפזיזות מביאה לידי כזבנות. אמר מר רב שקרן אומר הכל חייבין בכזיבה, הכל לאתויי מאי לאתויי שדפנין ורדקטריין, מהו דתיסא פטורין מידי דהוה אשכורין בפורים. וכל המרבה

2 מסכת באחד פרק ראשון כזבים

כל אדם לאו חייבין מתעב לאל מותרים בכזיבה זכל השנה כלה ומייבין אך צראשן לאשריל.
בתקיעה, פתח בכזיבה ומסיים בתקיעה, אמר רב כחשאי תקיעה נמי כזיבה במשמע בדאמר אנשי פלוני תקע דפלוני וכן מצינו אצל לבן הרמאי דכתיב ביה ולבן תקע את אחיו. אמר רב בלופאי באמעריקא הבל תוקעין וחקיעתן כשרה לפי שתקיעה הוא סימן לחירות וכל המרבה לתקוע נקרא חכם שכן מצינו ביזאב שלא שלח אחר אשה הכמה אלא לתמועה. דריש רבי פפרא אמת מארץ הצמח, מאי מארץ בהדש דמקרי מארץ, דכל השנה כולה האמת כבושה בקרקע כיון דמטי מארץ בתחלה לצמח לפיכך התקינו באחד באפריל רה"ש לכזבין; בר כזיבא אומר ארץ כמש דכל האומר אמת עכשו אין לו שמירה אלא בקרקע.

הדרן עלך מסכת כזבים.

מסכת

עמירי קא

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קנר ומספיק.

מחבר ומסדר מאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים שר
ט. דרוקערמאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא א

סתני' אין בין עמיריקא. למעליהם. שלשה חלקי יסוד : והיה לנוס שמה. קמיירי : אלא שעבוד מלכות. שהחלק הרביעי לא נכרא אלא לאח

מקלט : עמא ריקה. על שם רקיס וכוחזיס אשאר ארנות שצלו זה : עלו צראשונה. להכוי העולין עכשו ללאו כלו יחסין : עוברי חרס. היינו חרס דרענו גרשון : שהיא ממרקו עונותיהן. על ידי שנעשו שם עשירים ונמנולא עונותיהן

מתני' אין בין עמיריקא לשאר ארצות אלא שעבוד

מלכות בלבד דברי רבי ירמיהו והבבלי אומרם עמיריקא בשאר ארצות לכל דבר :

גמ' הניא לא נבראה עמיריקא אלא לארץ מקלט, שבטעה

דלית צעמיריקא : וחסמים אומריי. דשעבוד מלכות צעמיריקא נמי איכא, דכל שעבודא דשכטיי ושוטרים לחמיי שעבוד מלכות הוה :

גמי' שלשה חלקי הוה נ. דקודם שנגלתה עמיריקא לא היו צעולם אלה

שגלה קלומבוס את עמיריקא באו שלשה חלקי הישוב לפני הקדוש ברוך הוא ואמרו לפני רבונו של עולם כתבת בתורתך (ויקרא י"ג) ושלשת את גבול ארצך, אמר להם הקדוש ברוך הוא והיה לנוס שמה כל רוצח. אמר רב ספרא צפה קלומבוס באצטנגנינות שלו שעתידה עמיריקא שתיעשה ארץ מקלט לרקין ופוחזין של כל העולם כלו ובקש רחמים שלא תקרא על שמה, קראה עמא ריקה. איני והא תנן כל הארצות עיסה לעמיריקא שעמיריקא בחזקת יחסין עומדת. אמר רב מבינא מאי יחסין פסולין של שאר ארצות כדתנן עשרה יחסין עלו עם עזרא מבלל וקחשיב סמורים ונתנינים וכו' הניא נמי הכי עשרה יחסין עלו בראשונה לעמיריקא. ואלו הן רוצחים, גנבים, מוסרים, מדליקי בתים, מוויפי שמרות, מוכרי נפשות, עדים זוממין, פושטי רגל, עוברי חרס, ובנים סוררים ומורים, ויש אומרים אף נערות שנתפתתו, ולמה נקראין יחסין לפי שכל הפסולין של שאר ארצות כיון שבאין לעמיריקא נעשין בה יחסין. במהניתא תנא מפני כה היא נקראת עמיריקא, משום שהיא מסרקה עונותיהן של

2 מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא

ומתמרקין : כי יש לכסף מוצא. דהכי הדיוט הרי הוא כמלך כדמסיים קרא
 דריש להאי קרא יש יחוס לכסף ויש יחד שנטי ישראל : קרנא ירקא.
 מקום שעל ידי זה נעשין בני אדם גרין הארן נלעזי: זין רצועה למקל.
 מזוקקין וטהורין: מה זין רצועה
 מאי טעמייהו. בני אדם, ממאין נעשו בה של שטר צסוריי
 דאמרי דשעבוד מלכות נמי איכא זעמיריקא מלאך
 זעמיריקא והא זאתרא דליכא מלך
 זעבוד מלכות היכי משכחת לה:
 ראשי עס נכלל מלכיס נינהו.
 ושעבוד מעין שעבוד מלכות
 הוא: האי קרא זישראל וכו'.
 וזישראל שגני דגני מלכיס הן
 ולא דוקא ראשי עס חלה אפילו
 בני אדם, ממאין נעשו בה של שטר צסוריי
 מהורין, ופסולין נעשין בה יוחסין, ובמה היא מטהרת ומיחסת אותן
 בבסקא שנאמר (איוב כ"ה) כי יש לכסף מוצא, ואין מוצא אלא
 יוחסין בדכתיב (ספרי) ומצאותיו מקדם מימי עולם : והכמים
 אומרים וכו'. מאי טעמייהו. אמר רב
 מבינא סברי ראשי עס בכלל מלכיס
 נינהו דכתיב (דברים) ויהי בישרון מלך
 בהתאבא ראשי עס. ורב ירקא אמר לך
 האי קרא בישראל קא משתעי דבני
 מלכיס נינהו. אמר רב

ידעיה מחלוקת בשעבוד מלכות, אבל שעבוד שופטים ושומרים
 אפילו רב ירקא מודה דאיכא, דתניא אמרו לו הכמים לרבי ירקא
 קרנא ירקא וכו' מה בין רצועה למקל, אמר להם האי לאו
 שעבוד מלכות אלא שעבוד שופטים ושומרים הוא. תניא נמי
 הכי, לא יצא הרוכל בסלו לרשות הרבים אלא אם יש לו רשות,
 ולא יעמוד המושך בקרון של פירות על מקום אחד למכור
 פירותיו, ולא ילך אדם בד' אמותיו של שומר מפני הסכנה,
 פגע בו מנוול זה יפסע לאהוריו, הכה במקלו על קדקדו חנם
 ימסור את דינו לשמים ואל ימסרנו. לשופט לפי ששומר ברעא
 דשופט הוא : ה"ר אהורי ארי ולא אהורי אשה, אהורי אשה
 ולא אהורי קטן, אהורי קטן ולא אהורי שומר, שנאמר (ספרי ד')
 ונשיו כעולל ונשים משלנו בני. מיתבי ארכעה אבות נזיקין הם,

מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא ב

נזירים. טעמכערעק זלענען: שכור זכלל שוטר. ומתניתא דקתני שלשה מזיקין לא חשיב שכור לפי ששוטר איך שכור זמשמע: שלשה סלי חורי כו'. כדמכרש לקמן דהוקשה עמיריקא למזרים ויליך מקרא כוש וכוט ולוד וזני

האשה, הקטן, השומר והשבור, לא הרי זה כהרי זה, הצד השווה שבהם שכלם יכולין להזיק והם שהבלו באחרים פטורין ואחרים שחבלו בהם חייבין, קתני מיהת ארבעה. לא קשיא כאן בעיר שיושביה נזירים וכאן בעיר שאין יושביה נזירים. ובעיר שיושביה נזירים לא

משתכרי והא אמר רב סלונאי, מין ושכר יזיר (בבבב רי) ינזר לא כתיב אלא יזיר, מכאן שכל הנזירים פטורין לאחרים ואינם פטורין לעצמם, אלא ישכור בכלל שומר הוא: ההוא הנחית קמיה דר' ספרא ואמר שלשה קבים הירות ירדו לעולם ובלבד נמלה עמיריקא דכתיב (בראשית ט') שלשה סלי הרי על ראשי, אמר לוי רב ספרא הא חלמא הוה, מי לא שמעיית הא דדריש רב דרוראי (ספסו ל) הרות על הלוחות אין הירות בעמיריקא אלא על הלוחות בלבד: מתני' הוהב קונה את הנשיא ואת השופט ור' ינקה אומר אף את הגונש:

גמ' מאי קונה אי נימא משחד פשיטא דתניא בא זהב לעולם בא שוחד לעולם ואמר רב שופטא זהב זה הב. אלא מאי קונה עושה. והתנן כל נשיא ונשיא שמטנין בעמיריקא על פי הגורל ממנין אותו. מאי גורל שוחד נאמר כאן (פסלי טו) בחיק ושל את הגורל ונאמר שם (סס כ"א) ושוחד בחיק, חיק חיק לגזרה שוה: ורב ינקה אומר אף את הגונש. מאי טעמיה א"ר ספרא דריש קרא דכתיב (ישעיה י"ד) שבת נגוש שבתה מדהבה: ת"ר אלמלא כסף וזהב לא נחמנה כל נשיא בעמיריקא שנאמר (תהלים כ"ה)

איך הצרית: חרות על הלוחות. כמו שצינו אל הקרא חרות אל חרות ומסיק דאין חרות בעמיריקא אל על הלוחות. כלומר זכתה ולא זכועל מונס:

כתני' איך קת. לא זו איך זו: גמ' זל שוחד לעולם. וכיון שהזכר כוהג זכל העולם לחו מכת ודיניה דלמי- ריקא היל ונתי קונשמע לן: זהו זה סב. קסבר דשמח גרים: ע"ש הגורל ממנין וכו'. קא ס"ד דזאתרף דאיכא גורל לא שייך שוחד ומתק דגורל כמי

שחד נמשעו שמחדין את הנאין לפיים ומפיסין על השקלים : וכסף הרציתי. והכי דריש לקרא. הכסף והזהב שהרציתי עשו אותן לנעל נעמי : אין נחמד אלא זהב טוב וטהור אלא מי שיש לו זהב לפזר לנעלי הכוליטיקין : סתני הינקים.

מעלה נשיאים מקצה הארץ ומסיים ליה קרא מוצא רוח מאוצרותיו. אלמלא כסף וזהב לא נתמנה כל נציב בשום עיר ועיר שנאמר (כסל יח) הון עשיר קרית עזו, אלמלא כסף וזהב לא נתמנה כל פרנס על הצבור בבתי כנסיות ובתי מדרשות שנא' (יהושע ג) וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל : אמר רב פולטיקי, אין נחמד אלא זהב שנאמר (ההלים יט) הנחמדים מזהב, אין טוב אלא זהב שנאמר (בראשית ג) וזהב הארץ ההיא טוב, אין טהור אלא זהב שנאמר (שמות כה) זהב טהור. מכאן שכל מי שיש לו זהב נעשה נחמד טוב וטהור :

האורחים שינקו סורת עמיריקא צילדותס ומדקדקין צנירסא דינקותא שלהס דלא תשתכח מפי זרעס : נמי יסדת עזו. ומצינא אין עזו אלא תורה : וללעוס עלי מרורים טעוי טהנאקא בלע"ז : נתי איקשין. שמוכרין שס כפרה על ידי הכרזה וכל המרבה נמחיר הסמורה זכה נמקסה. ויש צנה אונאה גדולה שנאין

מתני' כל מנהג שנהגו בעמיריקא ואפילו הוא מנהג של שפות אין בו משום בזיון, כל כסחך שהחזיקו בו הינקים ואפילו יש בו גנבה וגולה אין בו משום אונאה, כלל

גדול אמרו חכמים במסחר כל אונאה מותרת חוץ מאונאת עצמו : **גמ'** למה לי למתני מנהג ולמה לי למתני מסחר. צריכא דאי תנא מנהג הוה אמינא מנהג אין משום דמנהג ינקים תורה הוא דכתיב (ההלים ח) מפי עוללים ויונקים יסדת עזו אבל מסחר דלאו תורה היא לא ואי תנא מסחר הוה אמינא כסחך משום דנקרא קדש דכתיב (ישעיה כג) והיה סחרה ואתננה קדש אבל מנהג דלאו קדש הוא לא. צריכא : כל מנהג וכו' כגון כאי אמר רב ציבילאי כגון לאכול בשוק וללעוס עלי מרורים : כל מסחר וכו' כגון מאי אמר רב ביזנא כגון בתי אוקשין ובתי כשקין כדתנו הקונה כלי כסף מן האוקשין ונמצאו סינים וכן הקונה יין בבית הכשקין ונמצאו

מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא ז

גם המוכרים זין הקונים ומיקרין לפיכך זדיני שמים חיצים אנל
 את השער ומוכין את הקונים שזינן זדיני אדם פטורים: תניא נמי
 מצעלי הנסיון: הקבלנים והערצים. הכי. דאין אונקא לרצים: אטו
 שמקבלים עליהם זשופטני עסקינן
 לזנות נמים, פים אין לו עליהם כלום: ההוא
 למקן דרכים נברא דזבין מאני דכספא בביהא
 לעשות נשרים דאוקשין בעשר סלעין נפק דק
 ולחכור נרות ואשבח דלא כספא הוא, אזיל
 שיקון ומערות: ומכיר יתהון בפלגא דכלע, סליקו
 נכלו. אפילו ע"י דוחמלויה: ואוירא
 דוחמלויה: ואוירא לחנותא למשתי כסא דחברא
 לשמים הוא. לאפוני צערא יהבו ליה מ"א זכעו
 מלשון

מיניה פלגא דסלע קרי אנפשיה (ישעיה א') כפך היה לסינים כבאך
 מהול במים: אמר רב ידעיה כשם שאין אונאה ליהיד כך
 אין אונאה לרבים דתניא הקבלנים והערצים בין שקבלו מן
 היהיד בין שקבלו מן הצבור בוגין בנינים שד' עראי, נפלו
 יהויקו או הסיתו פטורים מדיני אדם והייבום בדיני שמים,
 לפי שעל מנת כן קבלו שלא יוציאו מתחת ידהן דבר שאינו
 מסוכן. אמר רב פקשן אי הכי בדיני שמים נמי לפטרו.
 איל משום שבניניהם פורחין באויר ואוירא לשמים הוא. תניא
 נמי הכי הבא מן הדרך צריך להודות לפי שהנשרים והתעלות
 הספינות ועגלות של קיטור שבעמיריקא בחזקת כבנה הן שנאמר
 (תהלים קל"ט) כל דרכי הסכנתה: חוץ מאונאת עצמו. אטו
 בשופטני עסקינן, הכמים עצה טובה קא מסטע לן שכל הבא
 להונות את חברו יזהר שלא יונה חברו אותו שנאמר (בראשית כ"ז)
 בא אחיך במרמה: אמר רב כספא גדולה אונאה שמאכלת
 בשר לבעליה דכתיב (ישעיה מ"ט) והאכלתי את מונך את בשרם:
 ואמר רב כספא עשירים שבעמיריקא במה הן זוכין בשביל
 אינאה שכן בעמיריקא קורין לכסף מינה: דריש רב ידעיה מאי
 דכתיב (תהלים ק"ד) זה הים גדול ורחבי ימים וט' זה הים גדול זו

6 מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא

מלשון אונאסה . עמיריקא שנמשלת לים מה היא קולט כל מה
לני הלולא . לני שזורקין לתוכו ומכסה עליו , כך עמיריקא
הלולא שעושין קולטת כל הבא אליה ומכסה על כל פשעיו .
זעמיריקא שם רמש ואין מספר , אלו בני האדם שדומים
לרמש שכל הגדול מחברו בולע את חברו .
המחלים על חיות קטנות עם גדולות , אלו העשירים הקטנים
השליח לכל המסובין צימד וכל מי שיכול
לחטוף יותר ידו על העליונה .
שדורסת ואוכלת ממנו מתקיים בידו : אמר רב
ספרא האי עלמא חדתא לבי הלולא דמיא חמוף
ואבול חמוף ושחה שנאמר (מהילים כ"ה) יניע כפיך כי האכל ונו'
אז תקרא כפיך אלא חפוך שכן בלשון יונית קורין
להאיפא חפא :

הדרן עלך אין בין

מסכת הכל ירוקים פרק שני עמיריקא ד

בתני' הכל ירוקים. לקמן מפרש שנה את שמו לרזינור ומניד פשוט
מאי ירוקים: וכלם שנו שנה את שמו לפרדינור ומלמד פשוט
וכו'. יאלו מכלל ירוקים ואין שנה את שמו לפרופיסור דמהניא להם
מלגנזין עליהן שני השם למאן
צין אחיהן דאמר רופא רז
וקרוציהן: ומלמד לכל לניד
נב' מאי צינייהו. חרש שוטה וקטן
הא רז מניד אף הן בכלל: מאי
ומלמד היינו הך ירוקים נכרים.
דחרש שוטה וקטן שאינם יודעין
ומתקן רזינורכו נמוסי עמיריקא
כלומר רז פשוט ומנהגיה
אוסתס עסהקן לשונם יצאו:

מתני'

גמ' הכל לאתווי מאי. אמר רב ידעיה לאתווי חרש שוטה וקטן

רב מבינא אמר לאתווי רב מניד ומלמד. מאי בינייהו

רבינור פרידינור ופרופיסור איכא בינייהו, לרב ידעיה דאבו
חרש שוטה וקטן רבינור פרידינור ופרופיסור בכלל ולרב מבינא
דאמר רב מניד ומלמד הני לאן בכלל נינהו הכל ירוקים הם.
מאי ירוקים, אמר רב ספרא נחתי ימא באותה ששנינו ולא
בירוקה שעל פני המים. מתקף ליה רב מקשין אי הכי אפילו ינקא
ששהה בספינה נמי. אלא אמר רב ספרא מאי ירוקים נכרים,
כתיב הכא (תהלים ל"ז) ובירק דשא יבולון וכתיב התם (שם י"ח)
בני נבר יבולו לנזרה שוה: אבעי' להו נשים ירוקות הן או לא.
תא שמע, אסתר ירקרקת היתה שמע מינה. אמר מר אסתר
ירקרקת היתה, והא כתיב (אסתר ב') הדסה היא אסתר מכלל
ששנתה את שמה ותנן וכלם ששנו את שםם וכו' יצאו. אמר
רב תופרא שנתה את שמה ולא שנתה את בנדיה אמר ליה רב
מקשין והא כתיב (שם ה') ותלבש אסתר מלכות, מכלל ששנתה את
בנדיה נמי, א"ל קודם ששנתה את בנדיה ירקרקת היתה:
תנא בשעה שקלל משה את ישראל ואמר (דברים כ"ה) יכבה ה'
בירקון ירד קלומבוס ונעץ קנה בים והעלה עליו

ומתנהיה: וירקון שאיה. נויארק צחלק. ולא עס ינקים: מאי משניס מנמנמין. אוחות הנה ירקון: לאלע מראזון. אצל שלומדין מלות אכנוליות אחרות ומצטאיין לאתן שלא כהונן זה סימן ניכר שירקון לאלע מצלאל לאו שינוי מעליא הוא: אוחן שלא כהונן זה סימן ניכר שירקון הזקן צכלל צנדים

הוק ונריך שנוי: שרמון ועליו נבנה כרך גדול כפררפט צלעייז. אלה צחער. של עמיריקא וירקון שמה: והוא מין עץ שיגלהו כלו: אטו ינקים לאו מגדלי זקן יניסו וצינקין כולי עלמא מודי דלאו ירוקין הן: דהזקין ישראל. שלמדו ון העמים לעזיה כמותם: מדקדקין אף עייבם. הנוזיקין מדקדקין עס ישראל ונגדלי זקן

אפילו יפים בקרועים ובלבד שנעשו בעמיריקא. ואמר רב חלפתא, הזקן בכלל בגדים הוא הדע שבשעה שכרת הגון בן נחש בגדים של עבדי דוד גלח גם את חצי זקנם. אמר רב מגלחא, זקן אין לו תקנה אלא בתעוד. אמר ליה רב חלפתא אטו ינקים לאו מגדלי זקן נינהו. אמר ליה כל מצוה שההויקו בה ישראל מן העמים מדקדקין בה יותר מן העמים. איבא דאכרי הכי אמר לו גדול המצווה שלא לעשות ועושה מישינו מצווה ועושה, שמיום שנהגו ישראל בהגלחה מדקדקין אף עמהם כחוט השערה. אתמר נמי שער אחד בזקן ככנה דכתיב (שופטים ב') כל זה קולע באבן אל השערה: אף על פי שלא שנו את לשונם וכו'.

הוא אגן תנן שבע מדות מנו חכמים. בירוקים, אוכלים לתיאבון, הולכים באמצע הדרכים, מקללים את קלומבוס, משנים את לשונם, שואלים מה שיודעים, מבקשים עצה ואינם מקבלים, מזילים את השער. קתני מידת משנים את לשונם, מאי משנים מנמנמן וכדאמר רב לננאי, ישראל למה הוא דומה להוכי שמנמנם בכל לשון שהוא שומע שנאמר (דברים לג) והם תכו לרגלך ישא מדברותיך: אמר רב ספרא ירוק בשבעת ימים הראשונים אפילו בתו מתביישת בו שנאמר (נמדבר יג) ואביה ירכ ירם

מסכת הכל ירוקים פרק שני עמיריקא ה

ירוק ירק. דרש מלשון ירקון. שנה נס את לשונו. שזכה לדבר אנגליה:
 מהני' נחפיסא ובדלוסקמא. שקיס של עור שנושאין בהן סחורה.
 גמ' מסייעין איהו. קרוניו ומכיריו ולאו חונה היא ללא רשות: המזיקין.

קטנים שנחשבו
 צארנעה אנות
 מזיקין וכו' נכל
 מקום שמזכיר
 נגמי' מזיק קטן
 נחשמע: הואלנדיק
 נמור. דלוי לא
 משלם לאו רשע
 הוא שהמשלם
 עושה לכניס
 משורת הדין:
 ובגד צונדי' צנדי'
 משמע שאלה
 צנדי' צנדי'
 הצונדים צנדי'
 נס הכי
 קמיה

בפניה הלא תבלם שבעת ימים, מכאן ואילך
 כיון ששנה את שמו ואת בנדיו הוא מתבייש
 בירוקים אחרים, שנה גם את לשונו הרי הוא
 ינקא לכל דבר:

מתני' במה פדלר יוצא בכל ובשק ובארנו
 בחפיסא ובדלוסקמא ורב דחקן אומר
 אף במחשים ובעצי נפרית שביהו:

גמ' תנו רבנן ירוק שעברו עליו שבעה ימים
 ואינו יודע במה להתפרנס מסייעין אותו
 להיות פדלר. ביצד, קניין לו כל ומעב כחורה
 ומגלין לו רזי דפדלנותא, ואומדין לו דך הזור
 על הפתחים, ומכרמין איהו בשתי ברכות ברוך
 אהה בצאתך וברוך אהה כבואך, ברוך אתה

בצאתך ילא ייאלמו בו המזיקין בדרך וברוך אתה כבואך, שתהא
 ביאתו ביציאתו, וכה ימה את שכמו לסבול הבילות של כחורה
 כחמור גרם, לא וכה ימס סלו ויהיה לעובד שנאמר (בראשית פ"ט)
 ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד: אומר סר ומגלין לו רזי דפדלנותא,
 ומאי נינהו אמר רב רובלא, שני רזים, שכל קונה המשלם לפדלר
 סח שהוא חייב לו הוא צדיק נמור, וכל פדלר המשלם לחנוני
 מה שהוא חייב לו הוא צדיק נמור שנאמר (ישעיה כ"ד) צבי לצדיק
 רזי לי רזי לי בוגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו: ושתהא ביאתו
 ביציאתו. אמר רב רובלא שישוב לביהו שלם בנופו שלם
 בסחורתו. אמר ליה רב מקשן בשלמא שלם בנופו ברכה
 היא אבל שלם בסחורתו אמו ברכה היא. אמר ליה זימנא
 דברכה מעלייתא היא: תניא שלש משמרות לפדלר משמרה

10 מַסַּכַת הַכֵּל יְרוּקִים פֶּרֶק שֵׁנִי עֲמִירִיקָא

חמור סוגל . כּוּסֵא חֲנִילוֹת שֶׁל סַחֲרָה עֲלִיו כַּחמור גַּרְסָא : פְּנוּיִם לְעֻקִּים .
אֵית דְּגַרְסֵי לְעֻקִּים וְאִינְן נְעֻיִם : תִּינוּק יוֹנֵק : הַכְּדֵלֵר נַעֲשֶׂה כְּתִינוּק שִׁינוּק
מַשְׁדֵּים לְמִיקוֹת
שְׁאִינוּ מוֹנֵן כְּמָה רֵאשׁוּנָה חַמּוֹר סוּבֵל , שְׁנִיָּה חֲנוּנִיב צוּעֻקִים ,
שְׁהוּא לְרִיד שְׁלִישִׁית תִּנוּק יוֹנֵק וְאִינוּ מוּצֵץ , וְעַל כֹּל מִשְׁמֵר
לְמַאֲכְלוֹ : כֵּה הוּא שׁוֹאֵנ כְּאֵרִי וְאֹמֵר אִוִי לִי שֶׁהַחֲרַבְתִּי אֶת כַּחֲזִי
וְרִישׁ שְׁכַפְדֵּלֵר .
שְׁהוּא לֹל תַּמִּיד .
וּפּוֹרְתִי מִמּוֹן שֶׁל אַחֲרִים לְבִין הָאוֹמוֹת : אִמֵּר רַב
סַפְרָא פֶּה וְרִישׁ שְׁבַפְדֵּלֵר בְּנֵם הֵן עוֹמְדִין , כֵּא וְרֵאָהָה
כְּמָה גְדוֹל כַּחֲזוּ שֶׁל פְּדֵלֵר מַכַּח יַעֲקֹב אֲבִינוּ שְׁאִילוּ
בִיעֲקֹב אֲבִינוּ כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ל"ב) וַיֹּאבֵק אִישׁ עָמוּ , וּבַפְּדֵלֵר כְּתִיב
(שְׁה"ט נ"ג) מִכֵּר אֲבֵקֶת רוּבֵל : וְאִמֵּר רַב סַפְרָא אַרְבַּע מֵדוֹת בַּפְּדֵלֵר ,
סַפּוּג וּמִשְׁפָּךְ מִשְׁמֵרֶת וְנִפְהָ , סַפּוּג שְׁהוּא סוּפֵג אֶת הַסַּחֲרָה מִן
הַחֲנוּנִים , מִשְׁפָּךְ שִׁשׁוּפֵךְ אֶת הַכֵּל אֶל הַקּוּנִים , מִשְׁמֵרֶת שִׁמּוּצִיא
אֶת הַסַּחֲרָה וְקוֹלֵט אֶת הַחֲנוּבוֹת , וְנִפְהָ שְׁאִינוּ מִתְמַלֵּא מִקְלוּמוֹתוֹ
כְּדַכְתִּיב (יִשְׁעִיד ל"ג) לְהַנְפִּיחַ גּוּיִם בְּנִפְתַּת שׁוֹא :

הֲדַרְןָּ עֲלֵךְ הַכֵּל יְרוּקִים

מסכת אלו חייבים פרק שלישי עמוריקא ז

מתני' וקטנים שהגיעו לחינוך. לקמיה מפרש לזמן חנוך.
גמ' נשעת הנזה. ששכיחא עזודה: נשעת הסלק. שאין עזודה מנזיס
כלל: דתדיר

ושאינו תדיר.

וסלק תדיר הוא

לנזה. נשעת

הסטריק הוא.

שנטלו העובדין

מתלאתן עיי

עמתן ואלא נרשו

נעלים: כ' א' ו'

נשאין נשואות:

שהן ודאי חייבות

נעזודה נכסטר

ונקנייות

מתני'

אלו חייבים בעבודה האנשים והנשים וקטנים
שהגיעו לחנוך. רבי עניא אמר כל שהוא
חייב באכילה חייב בעבודה:

גמ' אמר רב פעלן לא שנו אלא בשעת הבזה

אבל בשעת הסלק הכל פטורין, דתניא

שתי עתים לעבודה עת בזה ועת סלק, מי

שטרח בבזה יאכל בסלק ומי שלא טרח בבזה

ירעב בסלק, דכתיב (קהלת ג') עת לבקש ועת לאבד, עת לבקש

עבודה ועת לאבד כחו, ומאי טעמא נאמר עת לבקש תחילה

כשום דתדיר ושאינו תדיר קודם. כתיב ליה רב הוציא

והא כתיב (אסתר ט') ובבזה לא שלחו את ידם אל התם שאני

דבשעת הסטריק הוא דכתיב בדישא הקרא ועמד על נפשם:

רב עובדא אשכח למר יונן דהוה קאי אפתחא דבי

פקטורא והויה דהוה בדיחא דעתיה ואי בני מניה כל חללי

עלמא הוה אמר ליה, איל מאי טעמא העובדין בעמידתא אינם

דואין עולמן בחייהן. א"ל משום דעמיריקא מרובה באוכלסין

של ירוקין, וירוקין נעשו סקבין, וסקבין מבלי עולם הן. מאי

בזה, שכתבוזין העובדין את כחן בחנם. סלק, שמסתלקין

פעבודה ומתין ברעב. סטריק, שבשעה שבניחין את עבודתן

נשיהן ובניהן פטורין על פניהן וכופין אותן להחזיר את גרושתן:

האנשים והנשים. ונשים חייבות בעבודה, והתנן כל הנשים

בעמיריקא דיין מה שהן עושות בביתן לבעליהן לבניהן

ולברדריהן. לא קשיא כאן בנשואות כאן בשאינן נשואות.

12 מסכת אלו חייבים פרק שלישי עמוריקא

ותמנות: נרו
 דירין. לפי
 שמדירין ומרזין
 זלל צצית:
 שהטעם נצניא.
 שנעשה נר מנוס:
 שערה. דרש
 שערה מלשון
 שערות: עתונים.
 מכתני

ואיבעית אימא תנא דסתניתן עבודה שבכית נמי
 עבודה קרי לה וכדאמר רב מבינה גדולה עבודה
 שאשה עושה בביתה, דכל מה ששפחה כנענית
 היתה עושה לאדוניה אשה בעמוריקא עושה
 בעצמה. באבת אמרו האשה מכבסת את
 הבגדים, נודת את הרצפה, מבשלת התבשילין,
 מצעת את הכמות ומשמשת את הברדרין. תניא
 נמי הכי עבודה יתירה נתנה לאשה מלאישראליש

נאמר (בראשית י') בעצבון האכלנה ולאשה נאמר הרבה ארבה
 עצבונך: אמר מר ומשמשת את הברדרין, מאי ברדרין, אמר
 רב ספרא אמרה לי מיכית דביתהו דרב רובלא ברי דירין, כאותה
 ששנינו המדיר את ידהו: וקמנים שהגיעו לחנוך. ואיכא חנוך
 בעמוריקא יהא תמן אין מדנכין את הבנים ואת הבנות ואין
 כנדלן אותן לתורה ולמצוות טובים אלא להוזה בלבד. מאי
 חנוך זמן חנוך ואיבעית איכא חנוך מלאכה כדהניא הקמן כיון
 שהצטיר בנביא, אינו פסיד מעונשו ומתנוכו לעבודה: ורבי
 עניא אומר וכו' במאי עליגי, אמר רב ספרא בקמן
 שלא הגיע לחנוך. מנא ליה לרב עניא דקמן שלא הגיע לחנוך
 חייב נמי בעבודה. מקרא הכתיב (בראשית יג) להגל המלאכה
 ולהגל הילדים, נאמר מלאכה אצל ילדים ללמד שחייבים במלאכה.
 ותנא קמא אמר לך שפיל לכיפא דקרא, עד אשר אבוא אל אדוני
 שערה, אינו חייב בעבודה עד שיביא שתי שערות. תניא כותיה
 דרבי עניא, הכל חייבים בעבודה ואפילו ילדים קטנים שנאמר
 (שמות י') לכו עבדו ובתיב בהריה גם טפכם ילך עמכם: אמר רב
 ידעיה השולח את בניו הקטנים למכור עתונים יצא, כדתניא
 מכירת עתונים לגבי גדולים מסחר, לגבי קטנים מלאכה, לפי
 שהקטנים אינם מוכרין אותן אלא עיי ריצה וקפיצה ומזיעין בה
 הרבה: ואמר רב ידעיה לדידי חזי לי ההוא ינוקא דהוה קא רהיט

מסכת אלו חייבים פרק שלישי עמוריקא ז

מכתני עמיס: כי הורמין בר ליליתא בשוקי דמחוזא וסליק
ועלונא ושמא. לכרין וצבין ושווד כהאי דהאי וכהאי להאי ונקים
שני מכתני עמיס: גזיטי בידיה ורמיה קלא סאן בעי עלמא ושמשא
סנמכרין ציותר משוס דענידין ואותו היום, משליך קרחי כפתים לפני קרתו
לאנזומי: וצני מי יעמוד הוה: תנו רבנן איזה עבודה, כל
אקן סגריס. סיינו שהיא מערכת את כל גופו של אדם לפי
סמיריקא: גומל שהוקשה עמיריקא למצרים, דכתיב (יחזקאל ז')
נפשו איש חסד. כוש ופוש ולוד ובני ארץ הכרית, ובמצרים
סמקיימין גמילוי חסדים נכסין: כתיב (שמות א') כל עבודתם אשר עבדו בהם
בפרך: תניא מקום שנהגו להשכים ולהערים חייב להשכים
ולהערים, לעשות מלאכה מעומד חייב לעשות בעומד, בידים
וברגלים חייב לעשות בידיו וברגליו, הכל כמנהג המקום.
ולחשיכים ולהערים כמנהג תליא מלתא וחתני כל העובדים
חייבים להשכים ולהערים שנאמר (תהלים קמ"ג) משכימו קום
מאחרו שבת איכלי לחם העצבים ואין עצבים אלא עובדי
עבודה שנאמר (בראשית ז') בעצבון תיבנה. מאי נהנו נהנו
ועיטין בן: אמר רב ספרא על שני דברים עמיריקא עומדת
על העבודה ועל גמילות חסדים, עבודה כדאמרן, גמילות
חסדים כדכתיב (פסלי י"א) גומל נפשו איש חסד, אבג תורה
לא משום דכתיב (דברים ל') ולא מעבר לים הוא:

הדרן עלך אלו חייבים

מתני' שהיה פדלר ונסתאז. שהלך עד שהסתאז שאין לו כשרון למכור והיה עונד ונספל שאין לו כשרון גם למלאכה ננות ישראל שעות אותם

למלתי שלזה אינו
 נרדך כשרון כלל;
 גמ' שהזמן גרמי.
 זמן מלמדים
 הוא חמי שנה;
 נשים חייבות;
 לפי שכל תכשיטי
 אשה זמן תליה;
 זמן. סיזאן נלע"ז;
 ומעיק

מתני'

מי שהיה פדלר ונסתאב, היה עובד ונפסל, בנות ישראל מרחמות עליו ועושות אותו למלמד לבניהן, לפי שהמלמדות בעמיריקא אינה לא מלאכה ולא הכמה והכל כשרין לה, מעשה בחכם אחד שיצאו מוניטין שלו בסוריא למורה אמן ופדנג וביטבא לעמיריקא חששו למסור לו תלמידים והניהו לו שילך עד שיסתאב:

גמ' מעשה לסתור. הסורי מהסרא והבי קתני במה דברים אמורים במי שבנות ישראל מרחמות עליו, אבל מי שאין בנות ישראל מרחמות עליו אפילו הוא חכם שיצאו מוניטין שלו למורה אמן ופדנג אין מוסרין לו תלמידים, ומעשה בהרם אחד וכו'. ומסירה בנים למלמד בנשים תליא מלתא, אין בהתניא רב מלמדאיל אימר הנשים בודרות מלמדים לבניהם ולא האנשים לפי שמסירת תינוקות לבית רבן מצות עשה שהזמן גרמא היא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים חייבות בה וכל מצות שנשים חייבות בה אנשים פטורין ממנה. פטורין מאי מעמא, אמר רב ידעיה מאי פטורין שפוטרין את עצמן מידי דהוה אירוק בן יוסו דתניא ירוק בן יוסו פטור מן התפלה, פטור סלקא דעתך אלא אימא שפוטרי את עצמו הכא נמי שפוטרין את עצמן. אמר רב לפי שמסירת תינוקות וכו' ומסירת תינוקות לבית רבן מצות עשה שהזמן גרמא היא והתנן בעמיריקא התקינו שאין מוסרין תלמידים למלמד אלא לחדש. אמר רב חדרן מאי זמן זמן דעמיריקא ומאי ניהו חדש: תנו רבנן בודקין לחון ואין בודקין למלמד לפי שאין אדם משיב עצמו למלמד אלא אם כן נכנס בו

מסכת מי שהיה פרק רביעי עמיריקא ח

ומעוף השמים יתכמנו. כלומר מחדר מכני שלא ידע לכתתהג סיהא רוקה
 סהא כלול שיושזים צו עופות משס נוקה הימנו: משוס פוע. דמלתא
 יתכמו: ויסרו להמלמד רוח שמות וכל שהוא שובה שהמלמדי פועי
 למשפט. המלמד הרי זה כשר למלמד שנאמר את תלמידיהם :
 אינו חייב אלף ליכר ולעשות משפט בתלמידיו כל מלמד שיט צו
 אצל ללמוד תורה (איוב ליה) מלפנו מנהמות ארץ . דעת . היינו
 הוא דבר המסור בודקין לדירה ואין בודקין לחדר לפי שבכל בית שהוא
 לנציה: אי אפשר כלול של תרנגולים הרי זה כשר
 צמ למד זס . להדר שנאמר (שם) ומעוף השמים

יתכמנו . המוסר את בנו למלמד אינו מוסרו על מנת ללמדו
 תורה אלא על מנת ליכרו שנאמר (ישעיה כ"ח) ויכרו למשפט
 אלהיו יורנו . המוסר את בנו למלמד אטו מסירתו מסירה
 והתנן האיש שמסר את בנו למלמד אין מסירתו מסירה לפי
 שיכולה אישה שתאמר אי אציי במלמד זה . הבא במאי
 עסקינן במוסר מדעת אשתו : לפי שהמלמדות אינה לא מלאכה .
 מלן , אמר רב פקחא שמותרת בשבת . הניא אביה מלאכות
 ארבעים חסר אחת ואייה היא מלמדות שאף על פי שעבודת
 פרך היא מותרת בשבת . ואמאי ננוח עליה משום פוצע . אמר
 רב זבא משום דהוקשה למלחמה דכתיב (תהלים י"ח) מלמד ידי
 למלחמה ובמלחמת מצוה פציעה מותרת בשבת : ולא חכמה
 והא כתיב (שם צ"ד) המלמד אדם דעת . אמר רב פקחא יש דעת
 שהיא ככלות דאמר קרא (קהלת א') דעת הוללות וככלות . אמר
 רב ידעיה כל מלמד שיש בו דעת הדרו כתמלא דכתיב (משלי כ"ד)
 ובדעת חררים ימלאו . דרש רב ספרא מאי דכתיב (בראשית ט"ו)
 תבוא אל אבותיך בשלום וגו' בשעה שהיציא הכהן את
 אברהם אבינו החוצה ואמר לו כה יהיה זרעך , הראה לו
 הדרים ומלמדי תינוקות שבכל דור ודור מדינה ומדינה כיון
 שהגיע לחדרים ומלמדים של דור זה בעמיריקא נפלה עליו

להן: לאמר קדיש אסרי מותו. למכה על הזנוי שנריכין להשהית נשציל
 להצילו מדינו של גיהנם: רק אלו זה ולנטל עונת הקבילה נשציל:
 שמאריכין ימים לזקנה ושינה. תדרמה דכתיב ויהי השמש
 שלף ילמדו נניסן לבוא ותדרמה וגו' והנה אימה
 לקרוא עזריתרק חשבה גדולה נופרת עליו.
 אקרו שנים רנות אימה אלו החדרים כמה
 ללמוד: שנתני' ואפילו שנאמ' (איכה ד') ומחדרים אימה,
 כתרנגול חשבה אלו המלמדים שמחשבין
 וכו'. כלומר. עיניהם של תלמידיהן. גדולה זו
 שמלמדו לקרוא הרמה יד בדכתיב (שמות י"ד)
 נעל פה: ווכת זכר הים. דומה

ורא ישראל את ה' הגדולה, אמר איא לפני
 הקב"ה בלום עתידה אש של גיהנם לכלות נפשתיהן שד אלו
 שישתחן את בניהם להדרים ומלמדים כאלה שנאמר והנה
 הנה עינין ולפיד אש, ענה לו הקב"ה הבטחה זאת נתונה
 וכל אב שימסר את בנו למלמד שילמדו לאמר קדיש אחרי
 מיתו, אף על פי כן לא ינצלו מדינו של גיהנם רק אלו שמאריכין
 ימים לזקנה ושיבה, היינו דכתיב תבוא אל אבותיך בשגום
 תקבר בשיבה טובה:

מתני' הממפל בבר מצוה מלמדו לקרוא בתורה ואפילו כתרנגול
 שקורא בבני אדם, ובלבד שימסור לו דרשה לפי
 שדרשת בר מצוה ככת צבור היא:

גמ' תנו רבנן היה עולה על הבימה, רבו עולה עמו ולוחש לו
 באזניו ואומר לו אישי בר מצוה, קרא אהה בפ"ך שמא
 שכחת או שמא לא למדת, משביע אני עליך שלא תשתתק
 ומובטחך שתירד בשלום, שבני ישראל גומלין הן. תניא גדול
 יום הבר מצוה בעמיריקא כיום הולדה, שכשם שבשעת
 לדתו של ילד מלאך בא וכושרו על חוטמו ומשכיחו כל מה
 שלמד במעי אמו, אף ביום הבר מצוה מלאך סוטר על חוטמו

מסכת מי שהיה פרק רביעי עמיריקא ט

זר ממזות. זר נר ומשכיתו כל מה שלמד מדביו, וכשם שתינוק
לסוון סוון היא: בן יוטו פטור מן המצות אף הכר מצוה
חרון עלד מי שהיה נעשה פטור מן המצות: אמר רב ספרא
מפני מה ספטרין בנביא לבר מצוה מפני
שנעשה פטור מן המצות, ומפני מה קורין לו בר מצוה
כשום שנעשה בר מצות: לפי שדרשת בר מצוה וכו'. תיר
ארבע דרשות הן, דרשת פוליטיקון, דרשת אנארכין, דרשת רב
ודרשת בר מצוה. פוליטיקון מה הוא דורש, גורלך תפיל
בתוכנו. אנרכי מה הוא דורש, ונתתי מופתים בארץ דם
ואש ותסרות עשן. רב מה הוא דורש, לרב תרבה נחלתו. בר
מצוה מה הוא דורש, מכל מלמדי הסכלתי:

הדרן עלך מי שהיה

מתני' מקום פנישה. נגמרת מרכש מאי פנישה ז
 גבי מזינים. טרוסטיין נלעיז מכאן שאין חזרה וכו'. לפי שהמזינים חונת
 החזרה היא: ואל

מתני'

איזה היא חברה כל שיש בה עשרה חברים ושיש
 לה מקום פנישה :
 גם' ליטא מתניתן דלא כרב סנדלאי דהנן אלו הן
 הממונין בחברה, הראש וסגנו, שלשה מבינים שני
 סופרים, סוכן, נבאי, ושמש, מכאן שאין חברה.
 פחותה מעשרה דברי ר' חייטא, רב סנדלאי אומר
 הישעה וקמן. לעולם אימא לך מתניתן כרב סנדלאי ועשרה חברים
 גבי הישעה וקמן קתני. במאי פליגי, אמר רב חברון בממונין לקמן,
 רב חייטא סבר אין ממנין לקמן משום הא דהנן אין ממנין
 כמנהג בחברה אלא למי שבמוחין בו שלא יהיה בן תורה כל
 ימיו, ורב סנדלאי סבר בעמיריקא אפילו בקמן מובטחין שרא
 יהיה בן תורה. והלכתא בממונין לקמן אפילו דראש החברה דכתיב
 (פ"א י"ז) הלא אם קמן אתה בעיניך ראש שבבי ישראל אתה :
 ושיש לה מקום פנישה. מאי פנישה- מיטינגא, מאי מיטינגא
 אבר רב כפרא אסיפה, ומאי קרי לה פנישה משום דלשון
 פנישה חיות במשמע דכתיב (ישעיה ל"ד) ופגשו ציים את איים
 ובדאמר רב מבינא כל אספה שיש בה אכילה ושתייה, קיטת,
 הריכה ובזוין הרי זו אסיפה של חיות, דכתיב (פ"ג י"ג) ויאספו
 פלשתים לחיה ותהי שם חלקת השדה מלאה עדשים כתיב הכא
 עדשים וכתיב גבי עשו עדשים ויאכל וישת ויסם וילך ויבן.
 מתקיף לה רב מקשן והא כתיב (פ"ז י"ז) פגוש דוב שכול באיש
 ואל כסיל באולחו, משמע דכסיל באולחו לאו פנישה היא,
 א"ל כסיל אחד באולחו לאו פנישה היא אבל כסילים רבים
 באולתם פנישה מעזיתה הוא: גופא כל אסיפה שיש בה אכילה

מסכת איזה היא חברה פרק חמישי עמיריקא 19

שקמין איש נחזרו. שנשעה שנקנצין ולריכין לרופא: שחמין של מקצרון.
 יחדו הן קמין ומריצין והולכין רכיל שמועמידן להן מתים לקצור:
 ומצין איש את חזירו: מי שהולך
 כצו מתורה. כותיה כדתניא אנרא דחברותא
 דלוחות סיינו הך דתורה: ומזנח
 טעון נסכים. ושתייתא קימה הליכה ובזיון
 לפיכך נס ממוול' מאי ניהוי אמר רב חברין קימה
 על חזרה חייב נסכים היינו
 שתייה: אין כנישי צלק תנרא
 וכשצדין לכלל תנרא צדין
 לכלל הכסף את עצמן בתנוקת של בית רבן: הנין התם
 מאימתי זמן פנישה מטיעה שהממונן נכנסין לשתות עד שיכלה
 שבה מן החבית. תנא הובא קאי דקתני מאימתי תנא בעמיריקא
 קאי התנין כל ההרהות יש להן זמן פנישה, מכרי ממוניב אימה
 נכנסין לשתות מבעוד יום ליתני מבעוד יום, מלתא אנב
 אורחא קא משמע לן שהממונן חייבין בשתייה מבעוד יום.
 מנהימי אמר רב שתייה הוקש ממונה למוכה, מה מוכח
 נבוב לחות אף ממונה על חברה אין כמנין אלא מי שהוא
 נבוב מתורה, ומוכה מעין. נסכים מכאן שממונה חייב בשתייה.
 וכל שהיב בשתייה חייב מבעוד יום דילפינן כדת כדת
 דכתיב (אסתר א') והשתיה כדת וכתיב (שם ב') כדת היום: תניא כל
 חברה בזין שיש לה זמן פנישה חייבת ברופא, לפי שאין פנישה
 בלא תנרא. וכיון שיש לה רופא חייבת במקדע שרוב
 רופאים שותפים של מקברים הן ואעיפ שאין ראייה לדבר
 זכר לדבר, דכתיב (בדא-יחגי) ויחנשו אותו הרופאים ויושם בארון:
 מתני' משונה חברה של צדקה משאר כל החברות ששאר כל
 החברות נולדות בחשאי ומתות בקולי קלות וחברה של

צדקה

מסכת איזה היא חברה פרק חמישי עמוריקא

גמ' משפחות משפחות. השני כמו משפחות: אסיכות של כומזי. תלמידינו
 זלע"ז: מהני ינזא. התמרה שמתרעין על דבר שנזדקה מועלת ומועלת

זלנות העשירים
 כעלוקי לנותים
 דמקנתרין. קת
 העניים נדנריכי:
 מלאך

גמ' אמו חברות מתין והא חברות היינו הק
 דצבור וגמירא דאין צבור מתין, אמר רב לאומיאל
 חברות לאו צבור אלא צבורין צבורין הן וכלין ומתין מאליהן.
 כדאמר רב פפא קשין צבורין לישראל כספחת שנאמר (ויקרא י"ב)
 וספדה הארץ משפחות משפחות: תניא מפני מה נתחייבו
 ישראל בכל דור ובכל מקום להביא מנחה לעשו משום שנתפרדו
 לחבורות חבורות, כדכתיב (בראשית ל"ו) וישת לו יעקב עדרים
 לבדו, וכתיב (שם ל"ב) ויתן ביד עבדיו עדר לבדו, ומאי
 משמע עדרים לישן חברות הוא הכתיב (שה"ש א) על עדיו חברך:
 וחברה של צדקה וכו' מאי בקולי קולות אמר רב עסקן שתוקעין
 ומרעין ותוקעין בהתניא אין נוקקין לדבר צדקה אלא אם
 בן מתרעין עליו בכל העתונם שבעיר ומכריון והורשין עליו
 באכפות של פומבי. מתקף ליה רב הברן יאר כה החברות
 שמתות בקולי קולות מאי תוקעין ומרעין ותוקעין איבא אל
 התם נמי תוקעין ותוקעין איבא וכאותה שישינו תמוסע להבירה.
 אמר רב אין נוקקין לדבר צדקה אלא איב מתרעין וכו' והא
 אמר רב ידעיה. מהניא יבבא לעתירי כי בינא לשכבי, לעשירים
 לא מהניא לעיניים מיהת מהניא, כדתניא מפני מה מתרעין על
 דבר שבצדקה משום דצדקה דומיא דתענית היא, ואמר רב
 מבינא עלה זאת אומרת עניים דעבידי בתענית עבידי נמי בצדקה.
 עשירים דלא עבידי בתענית לא עבידי בצדקה. אמר ליה רב
 צריטא חס ושלום פסקת את כל העשירים מן הצדקה אלא
 עשירים אף על פי שנותנים נותנים אותה שלא כהוגו ועל
 די אנשים שאינם מהוגנים וכדאמר רב ידעיה הני גבאי צדקה
 די יתבון בשוקא תמניא יהבין בחר דמקנתרין. תנא שני דברים
 התקינו

מדרש אמת

מאת

גרשון ראזענצווייג

הוצאת בית מסחר הספרים שכ
ש. דרוקערסאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מדרש אסתר

המולך מהודו ועד כוש. כלומר שלקח לעצמו את כל יהודי ולעמו נתן את כל "כוש" כאודחא דקסרין דיסימאין ומפשאין בזמן הזה.

חור כרפת ותכלת. מפני מה נכתבה תיבת חור בחית גדולה. אמר רב בון משום שהיו לפני הדור מרגנן אחרי אחשוורוש ואומרים שגב הוא, מפני שקודם מלכותו היה עני ומיד אחד נשיאותו נתעשר, מה עשה, צוה לכתוב להם חור בחית גדולה, כלומר לא עכברא גב אלא חורא גב.

והשתיה כדת אין אונס. אתמר אין אונס בשתיה לפי שמי שתהלתו באונס סופו ברצון.

ותסאן המלכה ושתי. ראשונה שבנשים שעמדה על זכותיה ושררשה חפשויות לאשה, ומה שבקשה לא מצאה.

ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים ראה נמורה שמשש היה שנמלך ביודעי העתים הרדקסורין והרפורטרין שכדור. ולא ידע דהני גוברין אין להם בעולמן אלא סנסציאות בלבד. ובשעה שצרכו ישראל לשלוח שער המדברת לא שלחו אותו אלא ביד איש עתי.

ומדבר בלשון עמו. וכי מה ענין זה לכאן אלא זה שאמר הכתוב, ועיני כסיל בקצה הארץ. צפה אחשוורוש באצבגנינות שכו שעתידים דיני גזרות באמיריקא לבטל את גזרתו הראשונה ולקיים מצות שלמון אשה על בעלה, אמר להם חייכם שתכשלו בגזרתי האחרונה. אני אסרתי ומדבר כלשון עמו ואתם גוזרים על הגרים שיהיו יכולים לדבר ולכתוב בלשון

מדרש אסתר

עמם. אני גזרתי על הזכרים ואתם גוזרים אפילו על הנקבות.
אתם אומרים לי מול קיסם ואני אומר לכם מולו קורה.

בן יאיר בן שמעי בן קיש. שלשה כנויים
לישראל אחד לשבח ושנים לפגם. יאיר על שם שהאיך ככל
אימות העולם. שמעו וקיש על שם שדרכו להונת.

ויהי אומן את הדסה. כל מקום שנאמר ויהי משמש
צרה, לפי שבחנוכה של בת ישראל הכתוב כאן מדבר, וצפה
שעתידין בני ישראל קולל ולהתירשל בחניכין של בנותיהן
ולפוטין מתלמוד תורה ולשונן וספרותן, וכיון שראה כך התחיל
צוח וי ויהי אומן.

כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד.
מרדכי דכתיב עליו הגיד אשר הוא יהודי פה ראה שצוה
לאסתר אשר לא תגיד, אלא אמר מרדכי יודע אני שדרכם של
שונאיהם של ישראל שכשם שהם מתרחקים מן היהודים כך
הם מחקרבים אל בנותיהם, מוטב לה לאסתר שלא ידעו בה
שבת ישראל היא.

ויבקש המן להשמיד. מפני מה נכתב כאן
להשמיד ולא כתיב להרוג ולאבד לפי שדרכם של שונאיהם של
ישראל שמתחילין בשמר תחלה, וזהו שאמר הכתוב ויבקש,
שישנאי ישראל אפילו בשעה שחושבין לעקור את ישראל גזרין
עליהן שמר תחלה, ובשעה שהם גזרין הם מבקשין ואונסין
אותם ברצון על דתן, ומתחילין בלשון בקשה תחלה, כדכתיב,
ויבקש המן.

בחדש הראשון הוא חדש ניסן. ראה אותו
רשע ולא ראה כהוגן, ראה שעתידים רבים מבני ישראל להכשל
בחדש זה באיסור כרת, ולא ראה כהוגן, שאיכו ראה פהונן היה
מוצא הכשרים של רבנים בכך החנינות ואפילו על כל דבר

מדרש אמרו

האסור מפני שהוא חמץ גמור, והרכנין אינם יראים מכרת
דעוסקין בקדשי שמים הן, וככהנים הם לכל דבר, והכתוב
אומר אל תכריתו שבט משפחות הקהתי.

וכשר הדבר לפני המלך. בשעה שאמרה
אסתר מלת וכשר, יצאה בת קול ואמרה, חייך בתי שעתידה
שוק של כשרות באמעריקא להקרא על שמך ודא היא שוקא
דאסתר דבמתא דנויארק רבתי.

ורבים מעמי הארץ סתיהדים. בעמי
הארץ של ישראל הכתוב מדבר, שבין שראו שאף על פי
שאנב ידעים שיהודים הם, יהודים הם לפורעניות, הורו
בתשובה ונעשו יהודים בשמים. בדמיון ליה קרא, כי נפל
פחד היהודים עליהם.

תם ונשלם.

הגדה לסופרים

מאת

גר' שון ראזענצווייג

הוצאת בית מסחר הספרים ש"כ
ש. דרוקערסאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

הגדה לסופרים.

הא לחמא עניא די אכלין סופריא דיישראל בארעא
הדתא. כל דאיהו כופר יכפן, כל דאיהו מחבר יצרף, השתא
מחברין לשנה הבאה הוכלין בהאי ארעא, השתא סופרין
לשנה הבאה תופרין.

מה נשתנה הסופר העברי מכל הסופרים שבעולם,
שכל הסופרים שבעולם אוכלים מספרותם חסין ומצה, הסופר
העברי איננו אוכל מספרותו חסין ואין לו ממנו אלא מצה?

שכל הסופרים שבעולם יתחילין כבוד ותפארת ואפילו לא
כתבו אלא שאר ירקות, הסופר העברי ואפילו הוא מן המצוינים
נוהל רק קלון ככבוד ועולמו כלו מרוד?

שכל הסופרים שבעולם אין מטבילין את עמיהם בהנם
אפילו פעם אחת, הסופר העברי טובל את עטו בהנם כל הימים?

שכל הסופרים שבעולם מוכרין את ספריהם ועתוניהם בין
יושבין ובין מסובין, הסופר העברי צריך להזור עם ספרו על
הפתחים, ואם מ'ל הוא צריך לשלוח את עתונו שנה תמימה
ואחר כך אין משלמין לו אפילו בסובין?

עבדים אנחנו להספרות העברית ויתיאנו ה' אלהינו
מכלל כל הסופרים שבעולם, ואפילו אנו חכמים, אנו נבונים, אנו
יודעים אה התורה ואת החיים מציה עלינו להיות עניים ואביונים
ולקיים את ספרותנו מעני, וכל המרבה להיות עני ואביון
הרי זה משובח.

מעשה בחכמים וסופרים גדולים שהיו מסובין כל ימיהם וכל לילותיהם והיו כותבין ספרים טובים ומועילים לבני עמם וכשהגיע יום מותם לא השאירו לנשיהם ובניהם אפילו לסעודה של שחרית?

אמר רב ספרא הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת סופרים עברים לאמעדיקא עד ידרשה בן חכימא שנאמר יתנך ה' עשוק ורצוץ כל הימים, הימים בעולם הישן כל הימים בעולם ההדש.

ברוך שנתן מכתב עתי עברי לעמו ישראל במקום הזה, ברוך הוא כנגד ארבעה בנים נהנו אחד הכס, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לקרוא.

חכם מה הוא עושה, משלם וקרא.

רשע מה הוא עושה קורא ואינו משלם.

תם מה הוא עושה, קורא ומשלם.

ושאינו יודע לקרוא, אינו קורא ואינו משלם.

יכול שמו"ל העברי הוא בעל-בתים ונוטל שכר דירנת מראש חדש, תלמוד לומר ביום ההוא אי ביום ההוא יכול שפדנסתו מוכנת לו מבעוד יום, תלמוד לומר בעבור זה, בעבור זה לא נאמר אלא לומר לך שאין לו מהעברי אלא מצה לחם עני, ומרורים הרבה מונחים לפניו.

והוא (העברי) שעמד לשפת קדשנו שלא תשפח מישראק בארץ הזאתי שלא אחד בלבד עמד עליה, אלא שבכל עיר ועיר עומדים עליה לכלותה והקדוש ברוך הוא מצילה מידם.

צא ולמד מה בקש כבן הסינסנאמי לעשות לשפתנו,

שנזר על הזכרים שאין להם חלק ונחלה בשפת עבר ופטר
ממנה אפילו את תלמידיו הרבנים שנאמר ויהיו שם לפני גדול
עצום — ורב !

וירדן סופרים לאמעריקא, אנוסים על פי הרבור, וינרו
שם מלסדים בבתי הלמוד תורה, וירעו אותם העברים ויענום
ויתנו עליהם עבודה קשה, וירא ה' את ענים ואת עמלם ואת
לחצם. וירא את ענים זו פרישות דרך ארץ של מנהלים
ומשגיחים, ואת עמלם אלו הבנים, ואת לחצם זו הדחק
אשר בביתם.

ואלו עשר מכות שהביא הקב"ה על סופרי ישראל.

דקדוק
צרות הלשון
כינת סופרים
עניות
דררקות
שפלות
בורים גבירים
אביונים משכילים
חבוט הדפוס
מכת בקרת.

(עד כאן אומרים באמעריקא.)

ואמרתם זבח כסף.

אומץ נבורותיך הפלאת כסף, בראש כל חפצים נשאת כסף,
גלית לקדומבוס זאת ארץ הכסף,
ואמרתם זבח כסף.

דלתיה דפק ישראל נודד אין כסף, הסעיד ידו בנצצים

הגדה לסופרים

4

ושבח נקדות הכסף, ואל הבקר הושיב רבנוי מקנת כסף.
ואמרתם זבח כסף.

זועמו דת ודעת ולוהמו כסני כסף, חלץ מהן הלום — מסכת
הכסף מאמאי סביתם טוב סחרה מכסף.
ואמרתם זבח כסף.

יה ראש כל אתנים עשו מוצא לכסף כביר בנו לו היכלת
כצפים כסף, לבלתי תת לבא בפתחיהם סבלי כסף.
ואמרתם זבח כסף.

מסגרת סגרה תורת אל בארון כסף, נשמדו תפלות ישראל כבו
נכאם כסף שורפו חקי קדש במצורף הכסף.
ואמרתם זבח כסף.

עוד היום נעה חדש אלילי כסף, פם ידו כתבה לסעקע נבתרת
מכסף צוה לשבת קדש לצאת הנם אין כסף.
ואמרתם זבח כסף.

קדועה לנזרים יתה נהפה בכסף, רפורמים ואורטרוקסיום עצביהם
כסף שתי אלה נתקו בעמי חבל הכסף, תענו יד החנופה וחלל
אשר לו הכסף —

ואמרתם זבח כסף.

מסכת
פרוהבישן

מן
תלמוד במלי

עם פירוש הקונטרס והוספת הדעות

מאת המפורסם רעהו גרשון קיש

מחירו דולר אחד

REV. GERSON KISS
70 So. 3rd Street, Brooklyn, N. Y.
Tel. Greenpoint 7818

Copyright. 1929
by
Rev. Gerson Kiss

לשחק אמרתי מהולל (קבלה ב') א"ת מהולל אלא מהולל (בשוק)

והגער בשמן לבל יבקרני :

המסכת הזאת היא בלה צהות ומילי דבדיחותא. ואין מורין על ידה.
לא להטיה דברים כלפי מלכותא דדקיע ה"ו ולא כלפי מלכותא דארעא. כי
דינא דמלכותא דינא. גם לא לרדוף אהר הכבוד והגדולה. אך למצוא על ידה
מעט מהק לנפשי לעת זקנתי כל עוד נשמה באני. מוכן מזה שאל יעז
איש להדפיס את המסכת בלי רשותי הן בשם זה והן בשם אהר כי יש דין
בישראל וגם במדינתו. והוא רחום וכפר עין :

המחבר

רעה גדשון קיש

בעל מגיה ס"ת ונביאים.

הכל שותין. נמרחא מפרש פלוגתייהו: ומי מטלטלין נושקין. תימחא אפשר דעניד פרוהבישן. י ג ש ת: ארצות הכרית עירובי הרוח דלא גרע מטלטול משא נשנת

מרשות לרשות. וי"ל דנשיאי אמריקה אינן נקילין כדיי עירובין

והורו ליה הוראה עשה: אסיא. רופא ימטי נושקה הריפתא

והמתסלה על סמי רפואות ו"כ אית ליה נושקה ת ד י ר:

והמננות. אית ספרים דגרסי והנושורים. הכל הנא לידן נותח

הבמעט דהך נתולה שותות: וק"ל: צפוריח

תנא בארצות הכרית בעדנא גזרתא דפרוהבישן קאי. וסלקא דעתך אמינא דינא דמלכותא דינא. קא משמע

לן כי אמרינן דינא דמלכותא דינא היכא דליכא השדא אבל היכא דאיכא השדא לא אמרינן. והתניא הכל שותין. נשיא ושומר. ראש העיר ומנקין פתחי

ביבין. אסיא ועגלון. רב ורדיקל. הרבי והגבאי. ההון והמננות. הגלה והשופם. השמש וכל הקהל. ומי איתא נשיא שתיין. אין. כדרב יינא דאמר

רב יינא כח לי הני כותבי עתינן שבעדנא דפסקא מלכות וילסון הוציא מביתא חורא השע עגלות מעונין ליקר וכל מיני משקין הריפין. ומי כמלמלין משקין ממקום למקום. אמר רב להאי שאני מר וילסון דגברא רבה הנה

והותרו

שותין ושתייתן כשרה. אהר אנשים ואחד נשים ועבדים

ושפחות. ר' שתיין אומר אף הרש שוטח וקטן: גמ' הנא

היכא קאי דקתני הכל שותין וכו' פשיטא. אמר רב גרגון

ארצות שנתאחדו וקורין להן אמריקה: דליכא השדא. שאף מחוקקי החוקים לענין שותים:

והתיבא. נניחותא: נשיא. נשיא המדינה פרוהבישן נלע"ז: פתחי ציבין.

סולרס נלע"ז: אסיא רופא: רדיקל. אפיהורס: הרב. ונקבל פדיונות

ונתן צרכיה וי"ל אף סגולות וקמיעות: הגבאי. כיהנ פתקאות

לזרשין פני הרבי: ציחא היורה. ציח נוסבנטיין שדרים נון כל הפרוהבישן ונקראת

ווייטהוויז נלע"ז: עגלות. אטא טרוקס נלע"ז: ואינן

לן כי אמרינן דינא דמלכותא דינא היכא דליכא השדא אבל היכא דאיכא השדא לא אמרינן. והתניא הכל שותין. נשיא ושומר. ראש העיר ומנקין פתחי

ביבין. אסיא ועגלון. רב ורדיקל. הרבי והגבאי. ההון והמננות. הגלה והשופם. השמש וכל הקהל. ומי איתא נשיא שתיין. אין. כדרב יינא דאמר

רב יינא כח לי הני כותבי עתינן שבעדנא דפסקא מלכות וילסון הוציא מביתא חורא השע עגלות מעונין ליקר וכל מיני משקין הריפין. ומי כמלמלין משקין ממקום למקום. אמר רב להאי שאני מר וילסון דגברא רבה הנה

והותרו

ואינן נרגש בשתיין. אבל לאחר שתייתן בפוריא. פי' נקונדם תרתי תשמע. נרגש טונא: נפוריא. תרתי תשמע: ול"ת הא ללו אורה ארעא לשחיה נמטה. ומרחמין עליהו. תשמע. שאתי דשותין נכל מקוס. והותרו ליה. אמר מר תשע. עגלות מעוניין ליקר. מאי ליקר. אמר רב שכתב משקה חריפתא ורכה ואינן נרגש בשתייתן. ואלו המשקין שאנו שותין בפוריא דכתיב ליהודים היתה אורה ישמחה ויששון ויקר אל תקרי ויקר אלא ליקר. ועוד דריש רב שכתב, מאי דכתיב ליהודים היתה אורה ושמחה ויששון ויקר. אורה זו ויין שרף שכל המורידו לתוכו יאירו עיניו. שמחה זו היין דאין שמחה אלא ביין שני' ויין ישמח לבב אנוש. יששון דכתיב דכתיבי נבי הדדי. ויקר כדאמרן: גופא הכל שותין נשיא ושומר וכו'. ומי איכא נשיא שתיין. איר בקבוקאי אין דכתיב אשר נשיא יחטא. מתקיף ליה רב סבאן סמאי דההיא יחטא קאי על שתיה. אלא אמר לך רב בקבוקאי אתיא גזרת שוה כתיב הכא אשר נשיא יחטא בשגגה וכתיב התם וגם אלה ביין שגו. שגגה שגגה לגזרה שוה. אלא מעתה כל הקהל נמי דכתיב ואם כל עדת ישראל ישגו. אין הכי נמי: ועבדים ושפחות: למה ליה למתני עבדים ולמה ליה למתני שפחות. צריכא. דאי תנא עבדים הוה אמינא עבדים אין דמרי נפש נינהו. דכתיב תגו שכר לאובד ויין למרי נפש אל תקרי לאובד אלא לעבד. אבל שפחות דלאו מרי נפש הן וזימנין דמריהן סחבבין אותן יותר מנשותיהן. נושקים אותן ומרחמין עליהו אימא לא. צריכא. ואי תנא שפחות הוה אמינא שפחות אין. הואיל דמריהן סחבבין אותן וא"כ דומיא דנשיא הן. אבל עבדים שאינן חביבין על מריהן אימא לא צריכא: רב שתיין אומר אף חרש שומה וקמן: במאי קמפלגי

והכנסול

והותרו ליה. אמר מר תשע. עגלות מעוניין ליקר. מאי ליקר. אמר רב שכתב משקה חריפתא ורכה ואינן נרגש בשתייתן. ואלו המשקין שאנו שותין בפוריא דכתיב ליהודים היתה אורה ישמחה ויששון ויקר אל תקרי ויקר אלא ליקר. ועוד דריש רב שכתב, מאי דכתיב ליהודים היתה אורה ושמחה

ויששון ויקר. אורה זו ויין שרף שכל המורידו לתוכו

יאירו עיניו. שמחה זו היין דאין שמחה אלא ביין שני' ויין ישמח לבב אנוש. יששון דכתיב דכתיבי נבי הדדי. ויקר כדאמרן: גופא הכל שותין נשיא ושומר וכו'. ומי איכא נשיא שתיין. איר בקבוקאי אין דכתיב אשר נשיא יחטא. מתקיף ליה רב סבאן סמאי דההיא יחטא קאי על שתיה. אלא אמר לך רב בקבוקאי אתיא גזרת שוה כתיב הכא אשר נשיא יחטא בשגגה וכתיב התם וגם אלה ביין שגו. שגגה שגגה לגזרה שוה. אלא מעתה כל הקהל נמי דכתיב ואם כל עדת ישראל ישגו. אין הכי נמי: ועבדים ושפחות: למה ליה למתני עבדים ולמה ליה למתני שפחות. צריכא. דאי תנא עבדים הוה אמינא עבדים אין דמרי נפש נינהו. דכתיב תגו שכר לאובד ויין למרי נפש אל תקרי לאובד אלא לעבד. אבל שפחות דלאו מרי נפש הן וזימנין דמריהן סחבבין אותן יותר מנשותיהן. נושקים אותן ומרחמין עליהו אימא לא. צריכא. ואי תנא שפחות הוה אמינא שפחות אין. הואיל דמריהן סחבבין אותן וא"כ דומיא דנשיא הן. אבל עבדים שאינן חביבין על מריהן אימא לא צריכא: רב שתיין אומר אף חרש שומה וקמן: במאי קמפלגי

תנא

וזה מרגלי משה שותים, דכתיב ולאכל ענבים ואשכול ענבים יפי' נקודם וסתם וסתם ענבים לין, והשקה את האשה. ענבים לין, תימל. מינה ליה הא. אפשר שכתרו האשכול לאכילה. נסוטה משחתי קרל:

המים המרים. תנא לין סנירי ליה זהו יין שרף: חיכל דמתני וכו'. פלוגמא דת"ק ור' שתיין: נקוניא. נקלפס: נגי' הכי הוה, והנה נגי' ששים וכס. והול' נשקה יסן נשן ונקרל נשקה ששים וכס:

תנא קמא סבר כתיב וישב העם לאכל ושתו. העם ולא הרש שומה וקטן. ורב שתיין סבר הרש אתיא מברגלי יהושע דכתיב שנים אנשים מרגלים הרש. ובברגלי משה כתיב ואשכול ענבים וישאהו וכו' מרגלים מרגלים לגזרה שיה מה מרגלי משה שותים

אף מרגלי הרש שותים. שומה דכתיב והשקה את האשה המים המרים. קטן דכתיב אם קטן אתה בעיניך ראש שכתי ישראל נתתיך. קטן דומיא לדאש וראש שותה כדאמרן. ואי בעית אימא מהבא ויהפש כגדול החל ובקטן בלה ויכצא הנביע. אלמא קטן שותה דאי לא תימא הכי גביע למה ליה: איכא דמתני לה הכי. כתיב ואם כל עדת ישראל ישגו. ת"ק סבר עדת ישראל ולא חרש שומה וקטן ור' שתיין סבר עדת ישראל אף הרש שומה וקטן במשמע: אמר מר וישב העם לאכל ושתו ויקומו לצחק. אמר רב ברזא וישב העם לאכל כלל ושתו פרט ויקומו לצחק חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אין בכלל אלא מה שבפרט מה הפרט מפורש שתיה אף כל אכילה וצחיקה שתיה. דריש רב צחקן ויקומו לצחק. לצחק בקוביא. נאמר כאן ויקומו לצחק ונאמר להלן והנה יצחק מצחק צחוק צחוק לגזרה שותה. מתקיף ליה רב שחקן מנלן דיצחק מצחק בקוביא הוה. אלא אמר לך רב צחקן כתיב והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו והנה בנימטריא הכי הוה. דרש רב זיפן מאי דכתיב והורידו לאיש מנהה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולם במנים ושקדים. כולן מיני משקין

ולין

דמלכה טפסלה. השורוש חלך טפס היה :	ואין כונן חלה יין. ואלפי דקינול לן לין
ונלכה הכימא. שלמה. וססה בלז טונ יינד	טונ חלה הורה. שחומר כי לקה טונ נחמי
שלמה הורה :	לכס. וניטו דתורה
הן. צרי זה יין ישרף בדתנן	חיתקש לין. דתנן גדולה
הצרי אינו אלא שרף. דבש	הורה שהיה נותנה הייס
זה היין שנאמר אכול בני	וכתיב יין ישמה הייס :
דבש בו טוב. ואין טוב אלא	חיתקל מנודש כי טונים
יין שנאמר כטוב לב המלך	דודך ויין. דודך חילי
כיון. ואומר ושתה בלב טוב	דברי תורה. חלונל תורה
יינד. ואומר וטוב לב משתה	יין חלה טנסו :
תמיד. מאי ואומר. וכו' הימא	ליהן

הני מילי במלכא מפישיא אבל מלכא הכימא לא. תא שמע ושתה בלב טוב יינד. וכו' הימא ה"ט במלכים אבל אינשי סתמא דא תא שמע וטוב לב משתה תמיד. נכאת זה היין דאתיא גזרה שיה נאמר כאן נכאת ונאמר להלן נחות דגמא נכיס אתהא ביה להלן יין אף כאן יין. ולזב זה היין שנאמר ותשיקון כנות לזב את אביהן יין. כטנים זה היין שכל אחד מתאמן להורידו ככטנן. שקדים זה היין שכל אחד שוקד לשתותו. אמר רב חמרא בא וראה שמידת יעקב אבינו היה כפלים ממידת סוהרי מצרים. דאילו כסוהרי מצרים היה תלתא מיני משקין. דכתיב וגמליהם נושאים נכאת וצרי ולזב. וביעקב הוה שיתא מיני משקין. צרי דבש נכאת ולט כטנים ושקדים : תנן הכל שותים אנשים ונשים ועבדים ושפחות. רב שתיין אומר אף הרש שומה וקמן. לימא מתניתין דלא כתנאי דתניא הכל שותין וכו' רב שברן אומר אף כהמה היה ועוף. רב חמרא אומר אף דגים שבים. לעולם אימא לך מתניתין כתנאי. ואמאי לא קחשיב תנא דידן כהמה היה ועוף

הנך דקחשינ נמתניתן. וענדים ושפחות וכו': כלאי נהמה היה ועוף אינם נעלי שחיה י"ג יין ושכר וקסיל דרב שכון: איש כפרי. הדר נכפר: עומד ושפך. הנין מפסוקא דינוקא שרנלי מלכותא נהורה והולכים לנקרו: דניס שניס וכו'. קסיל אדרג המרא: טונין. דניס: הנונין שהו. כי ידוע טבע הדניס כשנסס יורד הם פותחים את פיהן ומוטפין הטיפין וסגרי בטבויים יורדין: חולקא בנבייכו לשקות עונס: דילא לי הטמא וכו'. כלאי שחיה עונו: ליתן את הדין על שהקפו גזרת פרוהבישן: נמדורות

אנשים ונשים ליתן את הדין. פי' הקונדס על שהקפו מה ענידתייהו. גזרת פרוהבישן. ותימא מלי לן הזיקא אם הכי אחזי נונדנרה שכוין הוהין. וי"ל לא על האוחזין עתידין ליתן את הדין אלא על הי"ג שנשנין נשפכו נונדנרה: י"ג במתניתין שותין בכלוי יומא וכולי לילתא. מתיב רב סבאן

מכדי בהמה היה ועוף מה עבידתייהו א"ל רב שכון מעשה הזה באיש כפרי דעביד י"ג במרתף. זימנא הדיא הרגיש שלבו נוקפן. אמר ליה לינוקא פסוק לי פסוקיך. אמר ליה. יהי הן נחש עלי דרך שפיפן עלי ארה. מיד עמד ושפך כל הי"ג החוצה ברשות שאינו שלו. אתו בהמות חיות ועופות ושיתו עד שנשכמו מרגליהן ונפלו ולא הוה מנכרא בהון הוה חיון. אלמא דבשעת פרוהבישן שותין אף בהמה היה ועוף: תינה בהמה היה ועוף אבל דניס שבוים מאי עבידתייהו. אמר לך רב המרא בדידי הוה עובדא זימנא הדיא אזלינא בצפרא לטבילתא בימא

והזינא נונין שובבין על ההף ימא נקטינן בידייהו ואייתנין לביתא ובשלון. בשעת אכילתן מעמינן מעמא די"ש ולא ידעינן מאי האי. לכתר נתודע לן שבאורתא שפכי שוטריא דמלכותא משקה חריפתא תוך ימא שויין אלפי סלעין. והנונין שתו ונשתכרו: אמר ראבי בר בר המרא זימנא חדא הוה אזלינן במדברא וחזינן הני אווזי דשמיטן גדפייהו משכרתייהו זקא נגדי נחלי דינא שרפא מתותייהו אמינא להו אית לי חולקא בנבייכו בעלמא הדין. חדא דילא לי אמסא והדא דילא לי גדפא כי אתאי לקמיה דרב זייפן אמר לי עתידין הקונגרם ליתן את הדין:

מתני'

מתני' נמדורות חמאין. מרתף. סילר י"ש יין ושכר דחשיני. שאין שמחה בלא י"ש
 נלע"ז: עליות עלאין. טאפילור נלע"ז: יין ושכר: וחומר ר"ט דחשיני משום שלקקין
 הלקהל. נגמ' ופרש: נדמים יקרים כדמפרש:

מתני'

ען הלקהל. לא הוי למשתיה ונמכרין נחמאח ולנעין:
 נב' נשעת הגזרה. פרוהבישן: ה"ת על קהל הלא הלקהל. ע"ן ואל"ף ונתחלפות נמולה ה"ה"ע: מדי דהיה הנבר ודגיס. נבר ודגיס נ"כ הכירי לדידן נוסח סכנתא הנל לעכו"ס. לתא סכנתא נתערוונה נבר ודגיס: הל
 כל המשקין כשרין לשתייה. משקין הנעשין במדורות תתאין ובעליות עלאין. ואפילו משקין שנעשין מאל-קהל. רב שתיין אומר אף משקין מעין אלקהל:
 ר"ז אומר דחשיני משום שאדם ניכר נהן כדחשיניא ננ' דגרים אלס ניכר נכוסו נכיסו ונכעסו: ומעשה נתרי עכו"ס וכו'. מהננושות טריימפ"ס נלע"ז: והס

גמ' אומר רב חמרא לא שנו

אלא בשעת הגזרה אבל בשעת הירדות לא הותרו כל המשקין הוין במשקין שנעשין בבתי הרושת והבאין ממדינת הים. מאי בתי הרושת. בתי פקמורי משקין עם מכונות שונות והמשקין יוצאין מווקקין ומצורפין:

שבעתים. זה הכלל בשעת החירות לא הותרו אלא משקין שזופרא דזופרא הראוין למהדרין מן המהדרין: גופא. א"ר חמרא לא שנו אלא בשעת הגזרה וכו'. אומר רב כדא בשעת הגזרה כל המשקין מתוקין הן. דכתיב מים גנובים ימתקו. והלוא דברים קל וחומר ומה מים דלא השיבי כלל ואפילו הכי אם הם גנובים ימתקו. י"ש יין ושכר דחשיבי ונקנין בדמים מרובים ושותין אותן לתיאבון על אהת כמה וכמה: ואפילו משקין הנעשין מאלקהל: מאי קרא. א"ר חרפן אומר קרא וכפר הכהן על קהל עדת ישראל אל תקרי על קהל אלא אלקהל. מתיב רב שכרן אי כשרין לשתייה כפרה למה ליה. אלא אומר רב חרפן ההיא כפרה לאו בשעת הגזרה משתעי: רב שתיין אומר אף משקין מעין אלקהל: ומי הותרה. מבדי עין אלקהל סכנה היא גמירי סכנתא חמירי מאיסורא. אומר לך רב שתיין לדידן אסירי אבל לדידהו כותרת מדי דהוה אבשר ודגים ומעשה בתרי עכו"ס ששתו עין אלקהל

אל תקרי נהור חלף נהיר. כלומר נחיר. ואם אין שמחה אין חיים שאל' שמח נהור
היגורים: נמדינת פלייניאל. וכן נגליליא וכו'. תימאל. אמאי לא הניא קרא ויין ישמח
קורין לשורוק חירק: הייס. וי"ל דהוא קרא
סיקרא. זנע: חלקהל. חד נח נפשיה וחד סימא. נריך לדרסה אהריני
זניחא. ען חלקהל: מעשה לסהור. הסורי מהסרא. כדלהגן:
נמתים הפשי. סוואל. והכי קתני לדין אסירי לתלתא כמות. ול"ה
השונ כמת: מה להפסיד. ולדידהו מותרת זה"ס בשותין אמאי לא קהני כה
זללו הכי הוא סוואל: כשיעור אבל יותר מכשיעור רניעיה שאסורים נמאסר
והבסקף אף לדידהו אסירי ומעשה וי"ל שזעט מועיר
בתרי עכו"ם ששתו יותר מכשיעור וכו'. אי הכי אסורים נמאסר שרונס
אדתני לדין אסירי ולדידהו מותרת ליפלוג וליתני ישלמו כופר. ופורקא
כדידה במה דברים אמורים בשותין כשיעור אבל יותר לא דק:
מחני

מכשיעור אף לדידהו אסירי. אלא אמר לך רב שתיין לעולם אימא לך לדידהו
נמי אסירי ובשעת הגזרה שאני דבלאו משקה בלא איכא סכנתא מפני
שנאמר יהודה וישראל רבים אומלים ושומרים ושכחים. אם אין שתיה אין
שמחה ואם אין שמחה אין חיים. שנאמר שמה כהור בילדותך ויטיבך לבך
כימי כהורתך אל תקרי כהור אלא כחיר שכן במדינת פליינא קורין לכהור
כחיר: ההוא חברייה דיתבי ושתי ולא מסתייע להו ובספא אזלי מכיפן
ונשתייר להו מנהון פלגא דווי אזיל להנותא דסיקרא וזכיין אלקהל דציבא
בפלגא דווי ערבינן במיא ושתי. בצפרא אשכחי כולהון שוככיין מתתאי
לתבא כמעט בלי רוח חיים ואייתניהון לבית החולים פלגא מנהון מתו ופלגא
סימא. ותני עלה ששתו יותר מכשיעור: ואמר רב שתיין מיום שנגזרה
גזרת פרוהבישן נתחלקו דיירי ארעא לתלתא כתות. כת אחת מתה. כת
שניה סימא. כת שלישית שותין ו"ש ויין ושכר על שלחנות ובסאות לקיים
מה שנאמר והשתיה כדת: אמר רב שכרן סומא מותר בכל המשקין בכל
עדן ועדן ובכל אתרא ואתרא שנאמר במתים חפשי. ואמר רב שכרן סומא
מותר בעין אלקהל. מאי קרא. אמר רב שכרן הא לא צריך לקרא סברא הוא
כיון דלית ליה מה להפסיד: ואמר רב שכרן מאי דכתיב ויין

והכסף יענה את הכל. היינו שומד ואין לך מתני': משקין בית השלחין. פי' נקודם
 שזה גדול כשומד סניו פרוהבישן. מתני' שלנשי הכפרים עושין נשדות וניעירות. והן
 משקין בית השלחין. ישמח חיים זו יין פרוהבישן. נקראים נוטלג כדתן
 עושין נשדות וניעירות. אמר ליה רב דנא ממאי ארביסר יומין. לאודוקה
 דלמא יין דכולא עלמא ישמח יוכל לשרות יוס פחות או
 חיים. אמר ליה סמיא שפיל יוס יותר אלל תלה
 לסיפא דקרא. והבסף יענה דמהיתין הוה נהיג
 את הכל: שנהמר
 קן:

מתני' משקין בית השלחין מותרין לכל אדם ואפילו למהדרין מן המהדרין
 מפני שבני הכפרים זוקקין וצורפן עד שניתהוו כהמשקין שנעשין
 בבתי פקטורא:

גמ' תנו רבנן כיצד עושין משקין. ויטלין חד ממניי דגן או פירות תפוחי
 אדמה. אבטיחים. ושורין אותן ארביסר יומין בכלי דציבי עד שנתחמצי
 יא"כ שופכין אותן בדוד נהוישתא סתום מכל רוח ומבשלין. הקיטור ידהק
 על ידי צינור דק כרוך בנחש שוכבת במיא קרירא וסוף הצינור חוצה לה.
 ובעדנא שהקיטור ידהק מהצינור יביף טיפין ואותן הטיפין הן יין שרף.
 וכשמבשלין אותן זימנא תניינא הוה מוזקק טובא. וכן זימנא תליתאה עד
 שנתהוה מוזקק ומצורף זך ונקי ומיב בפעמא. אנשי עירות מבשלין רק חדא
 זימנא מפני שמתיראין מנפורי קרתא ויעשו כשהירות. אבל אינשי דכפרי
 אינן מתיראין כל כך ומבשלין כמה זימנין והי"ש נפיק שופרא דשופרא
 בריחא טבא ואלא הא דתנן משקין בית השלחין מותרין לכל אדם ואפילו
 למהדרין מן המהדרין: רב יינא בעי למעבד י"ש ולא הוה ליה הני מכשירין.
 ובעי מרב שכרן אמר ליה אנת יתיב בבית מדרשא וצבית דאייתי לך הכא.
 פיק לשוקא ותיחזי דהני מכשירין מודבנין בכל הרחובות וכפרס ברחוב
 באורי

נפקע הדוד. עקספלהן נלעייז: לייט. קלל: שנאמר ושתה בלל טוב יינך. ואל"ת אמרי
 דמטונעין. כדתיניא להלן: כדנור וילסון. לא הניא רחיה מפסוק כטוב לנ הנולך ביינך.
 לעיל דף א': והתיב. וי"ל דנהירי ליה להניא
 גניחיה: כי לקח טוב באורי. דודין ממידות שונות
 נחתי לכס. אלנוה מקב וקביים ויותר. נפיק
 מותר נלקיחה: לשוקא וזבין הדוד עם כל
 ונת'.
 הני המכשירין והתחיל לבשל
 כחוננו

ולא ידע שצינור הדק הזה סתום ונפקע הדוד והלהלוהית הרותהות ירה ונפצה
 לכל הרוחות ונעשה לו נס דלא פגעו בגופו. ואפילו הכי לייס למלכותא
 דארצות הברית. אמרי ליה היכא קא לייסת להון והא תנן הוי מתפלל
 בשלומה של מלכותא. אמר להו ה"מ במלכות הכימא אבל במלכות מפשאה
 לא תנן. איכא דאמרי הכי אמר להו ה"מ במלכות הכימא אבל מלכותא
 דמשוגעין לא תנן: אבעי להו אם מותר בעשיית משקין או לא. מי אמרונן
 כיון דהותרו השתיה הותרו בעשייה או לא אמרונן. תא שמע הכל שותין
 ושתייתן כשרה ואם איתא דאסירי בעשייה שתיה היכי משכחת לה. אלא
 שמע מינה דמותר בעשייה. אמר רב יבשן לא. לעולם אימא לך דאסירי
 בעשייה. ומשכחת לה דהוה ליה משקין מקמיה דגורתא כדמר וילסון דתינא
 בעידנא דפסקא מלכות וילסון הוציא מביתא חורא ט' עגלות טעונות ליקר
 וכל מיני משקין הריפין: ת"ש כל המשקין כשרין לשתיה מדקתני כל המשקין
 משמע אפילו משקין שנעשין בעדנא דגורתא ש"מ מותר בעשיית משקין.
 שמע מינה: והתניא. מותר בעשיית י"ש וין ושכר לעצמן ומותר בשתייתן
 ומותר בלקיחתן. זה הכלל הכל מותר הוין שמכירה ומטילסול. מתקיף לה
 רב בקבוק מכדי אסירי במכירה לקיחה היכי משכחת לה. אלא אמר רב
 שבאן לקיחה בהיתר מכירה באיסור. מאי קרא. אמר קרא כי לקח טוב
 נחתי לכם ואין טוב אלא יין שנאמר ושתה בלל טוב יינך:

הדרן עלך הכל שותין

מתני'

מתני' נימים. כל' נאניות : ננתי משקאות. כאמנו חוה. פי' נקונדם ערומה. כל' נתי מרזה : הנזיות נופת. קנדי סטארב ערוונה כאמנו חוה קודם שפרו חנרות נלע"ז : כאמנו חוה. וועלי תלנה. וק"ל : כלומר ערומה : דגנרל
מתני' רנה. פליטישן נלע"ז : מוכרין יין ובל המשקין על נוכרת יין לא על מורגלים. מרגלי משה : בכרכין בעירות בהנזיות העלונה : יום לשנה. ול"כ יש בהצרות בשדות וברמים העלונה : נווסר יום תהה שנה : במדבריות ובימים ובכל אתרא ואתרא. רב שתיין
 אומר אף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות :

גמ' תנו רבנן מקדמא דגזרתא י"ש ושכר נמכרין רק בבתי משקאות. ומשנהקקה הניזרה התהילו לחבור בכל אתרא. בבתי המחווי. בהנזיות אוכל. בהנזיות נופת. ובבתי זונות. מאי בתי זונות. אמר רב לחאי בתי מוזן. רב נאפן אמר זונות ממש דכתיב זנות יין ותירוש יקה לב אלמא זנות ויין גבי הרדי נינהו. ובהתיא עובדא. פעם אחת נתאספו פני העיר ניו יארק וסביבותיה בבית המחולות. ואייתי אמבטי על הבימה ומלאוה יינא חריפתא. ועלמה יפיפיה כאמנו הוה נכנסה באמבטי והות רוחצת. וכל הנאספין שאבו בצלוחיות מאמבטי ושתו לתיאבון. וכד אתגליא העובדא לבית דינא קנסוהו במאסר על חד שתא. אמרו עליו ששהה במאסר רק חד יומא ושחררהו. מכדי בית דין קנסוהו היך שחררהו. שאני בעל בית המחולות דגברא רבה הוה אתרחיש ליה נסא. איכא דאמרי דבעל בית המחולות סמרגלים הוה דכתיב בהו יום לשנה תשאו את עונותיכם : אתמר מה ראו האסיפה הנבחרה לחקק גזרת פרוהבישן בארצות הברית. מכדי הנבחרין חכימין הן מה ראו לשמותא דין. רב שתיין אמר מפני שסימאו באותה שעה. דכתיב לא תמה משפט ולא תקח שוהה. אמר ליה רב דנא מאי משמע. אמר ליה ספיא שפיל לסופה דקרא

זלי השנחא. סטרייק נלע"ז: וי"ש יין ושכר וי"ש יין ושכר ניוקר. פי' נקונדס מפני
 ניוקר. מפני שהמוכרים מוכרים לשלם שמוכרים לשלם שוה מרוזה. ולומר ר"ט
 שוה מרוזה: נגילופין. עוד עמאל אחרינא משום
 שכורין: לניח משקיה. כי השוחד יעור. ומי משחדן. עקנא דנשיחא דחניא
 מרוח: מחלה. טשייק העשירין בעלי פקטוראות נעקנא דמשיחא הנפן
 נלע"ז: סבורין משיפסקו המשקין תהן פריה וסיין ניוקר:
 מהני' יסתפקו הפועלים במשכורתא
 ענר

ועירא יעבדו תדיר כלי השכתא. ולא עלתה בידן. הפועלים שותין יותר
 כמעיקרא. וי"ש יין ושכר ניוקר ולא פגי לחון משכורתא דמעיקרא. רב
 שכרן אמר ידעו אסיפת הנבהרים דלעצמן לא תפגע הגזרה הם שרתו
 מעיקרא ושותין עכשיו וכדההיא עובדא דהוה כתרי גברי מאסיפת הנבהרים
 שנתפשו בכבוקי משקין דאיתניהו מעבורא לגבולתא. אלמא דבעלי
 האסיפה בעצמן שותין וגזרו רק בשכיל העם שבהרו אותן לקיים מה שנאמר
 ומשלמי רעה תחת ביבתי. רב המרן אמר באותה יעה נשתגעו לקיים מה
 שנאמר וחיות משוגע. רב ברזא אמר מפני שמלומדין הן ביותר ואגב הרפא
 שבשתא. רב יינא אמה באותה יעה כולן בגילופין הותין ולא ידעו מאי
 דעבדין. רב מגופא אמר כדי להרבות שוהד במדינה. רק בכבוק אמר כדי
 להרבות פרנסה במדינה. היינו שוהד היינו פרנסה מאי בנייהו. אמר רב
 סבאן איכא בנייהו פרנסה להמוכרין משקין בהשא. ושוהד לנפורי קרתא.
 ואותן נפורי קרתא שומרין למוכרי משקין לכל יתפשו. תניא נפורי קרתא
 שותין כמה זימנין ביומא חנם הם ונשיהם ובניהם ובנותיהן משמשיהן
 ומשמשי משמשיהן. ההוא גברא דאתא עם הבריה לבית משקיה ושתי
 בתרי סלעין ופלגא. יהיב ליה סחאה בעלת חמשא סלעין ובעי תרי
 סלעין ופלגא. ויהיב ליה המחאה פסולה הוה ואתיא בהזרה.
 לימים אתא בעל המחאה בלחודוהי זימנא תנינא למשתיה. מבעיה

מתני' ואליוותי. כולה יומא דשחא נר מיום עבר ושנה הותרה ליה. תימא אחאי לא
 הכיפורים: למען הזכור וכו' ונארן ונארים. ונארן שנות לוט השקוהו נעל כרהו שלא
 ויניח מנרים נזכרים נרענו כדתייל להלן
 נכוסות יין: מעת לעת. בעל משקיה החמשא סלעין נפרק שלישי וי"ל דהסיא
 כ"ד שעות וזה שאתרו בעד המחאה הפסולה. אמר דנפרק שלישי נעינן
 מנן החנה עד נן החמה: ליה אם אני שותק עליך לדרשה אהרינא. ועוד
 ינוטל גזרת פרוהבישן. בודאי לשתוק. אמר ליה ומה דהתם רק סגרא ותירולא
 דכתיב ותללה הארץ אני החיל ממך. אמר ליה דין נמירי. ויותר ניחא
 דעה: עבר ושנה. ששה ליה נתירולא דכיון דעבר
 שני לילות: שכחת שאתה עובר על חוקי
 וישתו המדינה. מיד ירד באגרופו
 בעיניו ובשניו ונפיל לארעא

תלתא

בנהרא דדמא ובקטו ברגלוי על כל גופו וזרקיה הוצתה. צבר את כל כהו קם
 ואמר איזיל אוכיל קורצא בי מלכא. איזיל לבית שוטרוא ומסר כל הסימנין.
 אמר ליה ראש שוטרוא תיב הבא ואנא אשגר מרגלי הרש לתמן. לשעה
 הורו המרגלים ואמרו הפשנו בכל המקומות בהורין ובסדקין שמסרת לן ולא
 אשכחיה ולא מידי ואנת עביר לן לביחא ומלולא. הא לך שברך. מיר ירדו
 בלחיו והפילו לארעא ובקטו ברגליהן וזרקיה ההוצתה. קרי אנפשיה חטא
 בכפלים ולקה בכפלים. איזיל לבית משקיה אהרינא ושתה ו"ש ושבר לרוב
 לקיים מה שנאמר תנו שבר לאוכף יין למרו נפש:

מתני': מאימתי מתחילין לשתות מנן החמה עד צאת הכוכבים והמהדרין
 שותין עד חצי הלילה. רב שתיין אומר מנן החמה עד עלות
 עמוד השחר. וחכמים אומרים מנן החמה עד נץ החמה:

גמ': במאי קמפלגו. אמר רב דנא אמר קרא למען תזכור את יום צאתך
 מארץ מצרים כל ימי חיך. ת"ק סבר ימי חיך הימים ודיו עד צאת
 הכוכבים וכל שכן עד חצי הלילה. ורב שתיין סבר כל ימי חיך לרבות
 הלילות. וחכמים אומרים ימי חיך העולם הזה. ועולם הזה מעת לעת. כל
 ימי חיך להביא לימות המשיה שאז יבוטל גזרת פרוהבישן. מתיב רב
 גרגרן ותשקין בנות לום את אביהן יין ולא ידע בשכבה ובקומה
 אלכא דשותין כל הלילה וקשי' את"ק. אמר לך שאני לום שכיזן
 שעבר עברה ושנה הותרה ליה. הותרה כ"ר אלא אימא שנעשה ליה כהיתר:

תא שמע

וישאו וישכרו עונו. ניוסף ולחיו כתיב: תלתא זיונין נשתא. תיווה נשלמא ניוס
 חור הורתא. על דרך שקורין לסוואה פני כפורים דחסור נשתיה ניהא. אלא נרה"ש היך
 נהור: יוונה הניבא
 דעזרת. תנ השנעות: תא שמע מאחרי בנשא יין שכורים. וי"ל דלין
 לדכרנא נשמתין ודליקם אלמא שותין בלילה נאים להתפלל מנן החמה
 דהנהתנא. לתמר זיכור וקשי' אח"ק. אמר לך מאי
 וזלא רהמיס: נשתה מאחרי בנשא עד הצות הלילה
 שנעשה לנר מנוה. כל' ואתאן למהדרין אליבא דתנא
 נשנע שנעשה לנר מנוה: קמא: ת"ש וישתו וישכרו
 ולא מלי לנגן. הפטרה עמו ובתיב בתריה הבקר אוד
 ונרכתיה: מתנ' יין והאנשים שלהו וכו' אלמא
 סקרונטל נופ' נמ': והריוורנד
 והריוורנד
 דהיה שתי כל הלילה. אמר

לך מאי אוד אורתא בדתנן אוד לארבעה עשר בודקין את ההמין וכו' וזה עד
 הצי הלילה. ת"ש אימת זמן קריאת שמע משיעלה עמוד השחר. מכדי שכור
 אסור להתפלל ואם איתא דשותין כל הלילה היך מתפללין. וקשי' אוד'
 שתיין וכ"ש אהרבנן. אמרי לך. שאני ארצות הברית דלא מצלינן כל עיקר
 דתניא בארצות הברית. נהנו להתפלל תלתא זימנין בשתא תרי זימנין דרה"ש
 וזימא דכיפוריא. מתקף לה רב כרא מכדי אתין אינשי וממלאין כולה ביתא
 דבנסתא וביתיה מדרשא ביומא אהרנא דפסחא וביומא תנינא דעצרת וביומא
 תמניא דעצרת. אלא אמר רב שתיין מאי אתין. אתין לדכרנא נשמתן
 דאבהתנא וחלילה למצליה. ותניא נמי הכי אין מניהין תפילין אלא בשבת.
 בשבת שנעשה לבר מצוה ותו לא. אמר רב פדגודא משונה חבר מצוה
 מהפונגורף דאילו הפונגורף מנגנים לתוכו זימנא חדא ואח"כ הוא מנגן אלפי
 זימנין. ואילו חבר מצוה מנגנים בתוכו אלפי זימנין ולא מצי לנגן
 אפילו חד זימנא:

מתנ': יין סקרמנטל מותרין לשתותן בהול וכ"ש בשבתות ובמועדים.
 ומותרין למכרן לכל אדם ואפילו לאנשי אמליא של יין:

גמ': - מאי יין סקרמנטל. אמר רב הסרא בעדנא שנחתמה גזרת
 פרוהבישן הותרה לכל חד מיהודאי תשע קבין יינא לשתא לקידוש
 ולהבדלה ולארבע כוסות. ואילו התשע קבין נקראין יין סקרמנטל: תנו רבנן.
 הרבנין

והריוורג. ערנ רנ: יין שלא נטהרה. כל והריוורגד. פי' נקונדס ערנ רנ. ואל"ת
 מקום שנמלא ננמ' דין סחם יין הוא יין והלא אטן ידעין כמה רננים ללא ישינו
 סרף כונו אלנו קורין נרלשי תינת י"ג וכסס הרבנין והריוורגדס מבתי
 סקורין להזן עליה ננר כנסיות זמבתי מדרשות כל ולהשיג רשיון על יין כשר
 ש"ן. ולנכד פרי נדיק חד ישיג שמר רשיון סרף הענלון אס הוא
 פ"ן: עד רלש. ועד נכלל: מהממשלה על תשע קבין רעו':
 לנל יירלו. להיות רואים לשתא לכל אחד מסתפלי בקונדס. ולנכד פרי
 ולקין נרלס. בהכנ"ס. הם מוכרין שמרי לדיק. היינו שנוקדישין
 קמ הרשיון לסוחר יין נמצא הנכד עלס נן י"ג שנה
 שהסוחר מצי למכור מאות אלפין קבין יין. לרני סף שלא ידע לקרוה
 ודא היין נמכרין לאנשי אמליא של יון. רב פסוק אהד:
 שברן בי מטי להאי קרא בכי. ויקו לעשות

ענבים ויעש באושים. מאי באושים סרוחים כמה דאת אימא זכאש היאור.
 צפה ישעיה שיעתיד לעבוד מלכות רשעה ויגזרו על שתיתת יין ונהי' מוכרחיה
 להתבא בבורות שיחין ומערות ולעבד יין שלא בטרהת ונמצא היין מסרהת
 ועל דא נאמר וסרוחים על ערשותם כיון דשותין יין מסרהת א"כ שוכבים
 וסרוחים על ערשותם. רב צהנה אמר מהבא. ויהנו בתרה. אל תקרי בתרה
 אלא בסרה. ולא עוד אלא שהיין מסמא העינים שנאמר כי השוחד יעור.
 וכלאו שוחד אי אפשר לעבד משקין אף בבורות שיחין ומערות: תנו רבנן
 ההשוכים שותין יין סקרמנטל. מאי קא משמע לן. רבותא קא משמע לן אף
 על פי דשונאי יהודאין הן אבל אוהבין את יינם. מאן נינהו החשוכים. אמר
 רב סמאי אילו כת יושבי השך שמתחפשיין בבגדי לבנים מכף רגל ועד ראש.
 מכסין פרצופיהן לכל יראו ונקראין קלוקלוקלן. ועליהם אמר הכתוב יהי
 דרכם השך וחלקלקות אל תקרי וחלקלקות אלא קלוקלוקלנת. ומנין שהן
 שותין. אתיא גזרה שזה נאמר כאן יהי דרכם השך וכו' ונאמר להלן פורה
 דרכתי דרך לנזרה שזה מה להלן יין אף כאן יין. דריש רב משקאי מאי
 דתניא ואיני נאכל אלא צלי. צלי ר"ת צריך לשתות יין. וכסה. ר' ישמעאל
 אומר בשלוש עשרה מידות: אמר רב בריוני מאי דתניא עד ארבעין
 שנין מיכלא מעליא בתר ארבעין שנין משתיה מעליא. מאי קרא. אמר

קח זננת. ולא נזהל זננת אלא לשתי: רב גליילי אינו ונחין זין זכר לנקנה. כך
 גליילי. לא הוה נקי בדקדוק ולינו ונחין זין פ' נקודס: ודנרי הקודס נכויס, וכן
 זכר לנקנה: עד הקלה.
 קרא ובני ישראל אכלו את ונלכנו. ג"כ אינו מנחין
 הקאה נזה קודס השינה: המן ארבעים שנה. וכתוב זין זכר לנקנה ויאמר
 מתני' הילולא. שנהה בתריה ויאמר משה קה היא לניני היא ונלכיי
 ניסולין: נקנקין זעירין. צנצנת אחת. מתיב רב וכן כולס:
 כולה לונגה: גמ' גילופין. סבורים: גליציאי אמאי כתיב צנצנת
 קלוקולקל. קלה דין אחת ולא צנצנת אחד. אמרי דבי רב שלונא. אילו:
 יושמעו כשופכין היה כתיב צנצנת אחד הוה אמינא אחד ואין שני.
 ונקנקין לגרון: זקפין. עכשיו הכתיב צנצנת אחת משמע אחת ואחת אחת
 עומדים: לאתריה. ושתיים אחת ושלוש זכאי עד אחת למעלה ושבע
 נגד עורף: לין. למטה: אתמר עד כמה שותין חד אמר עד הקאה
 וחד אמר עד שינה. מאן דאמר עד הקאה כל שכן עד שינה ומאן דאמר עד
 שינה עד הקאה לא יצא ידו הוכתו:
 מרתני': כיצד נהגין כבי הילולא. נוסלין בקבוקין זעירין וממלאין י"ש
 ונמכרין בחשאי מיד ליד מחבריה לחבריה וכל חד פוגה לקרן
 זיית הכבוד לו ומזריק לתוך גרונו:
 גמ': אמר רב המרא משמיה דרב יינא דשמיע ליה משמיה דרב ברזא
 ואמרי לה רב כדא. כד הוינא כבי הילולא ברתא דאהויה הוה חוינא
 לכולן מהותנין ואזרחין ולכל הנאספין דהוהין בגילופין ולא קא חוינא חד
 מנהון דשתי. אך שמיע לי מהך גיסא ומהך גיסא קלא דלא פסק קלו קלו קלו
 ושמענין דשתי. ועוד דא קחוינא בכל זיית דביתא זקפין גוברין ועבדין ברכו
 הפוכה. אמרי ליה מאי ברכו הפוכה. אמר להו נסירי בתפלת ברכו שהרית
 וערבית שוהין הראש כלפי פניהם. אבל בשעה ששופכים הבקבוק לתוך
 הגרון משיחין ראשיהן לאהוריהן ועל דא נקראת ברכו הפוכה. ואמר רב
 כדא נהירי לי מפני מה נקראין החשוכין קלוקולקלן מפני שעבדין עובדיהן
 בהשכה ושופכין תדיר מבקבוק לגרון וקלא משתמע קלוקולקלן ואלא
 הא דתנן יהי דרכם חשצ וקלקלקות אל תקרי והלקלקות אלא קוקלקלנת:
 ואמר

אין היולול נלי יין. הדיולול היא שמחה אין היולול נלי יין. פי' הקונדס היולול היא כשואין ואין שמחה אלא נין שאל' ויין ישמה שמחה נשואין ואין שמחה אלא נין שאלונד לננ אנוש :

מתני' מרק נהמנייה. ואמר רב כדא אין היולולא ר"ט להסתן קלי דכתיב כלו' יין אלא שנייה. בלי יין ואין אהבה בלי יין תנו שר ללונד ויין למרי נשון נקיס :

גמ' אפשר דהוה שמה. אמר קרא כי טובים הודיך ונאהב מעלמות. מאי קרא. מיון וכתוב בתריה על כן כל כך. נחמיה :

הסתכלה עלמות אהבוך :

היו :

היה :

הדרן עלך פרק מוכרין יין

מתני' : מותר במקח וממכר ענבים היין. ומותר לאכלן כדי שבען. ומותר להכניס ענבים בהכיות ולהטיל עליהן קמחא דנופת בכדי שיעמדו ולא ירקבו. ואם נמצא אחר כך מרק בהכיות מותרין הן. רב שתיין אומר מותר לעשות כן לכתחילה :

גמ' : אמר רב המרא מיום שנברא העולם לא עמדה שום מלכתא ושלמנא לגזור אסורא על שתיות ו"ש יין ושכר. אפילו מלכותא דסוכט רובי הרשעה דהתם אפילו אף במקח וממכר להמא. ואפילו הכי שרו במקח וממכר ושתיות ו"ש יין ושכר. ואפילו אחשוורוש דמלכא מפשאה הוה ואעפ"כ שתה בעצמו עם דיורי מדינתא דיליה כדכתיב כטוב לב המלך ביין וכתוב עשה המלך לכל העם וכו' למקמן ועד גדול משתה שבעת ימים. וכתוב והשתיה כדת. ואף נשיא דתמן שתי דכתי' גם ועתי המלכה עשתה משתה משתה נשים. אבל מדינת ארצות הברית אמיריקא ההכימה. מדינה קולטוריא.. מדינה הפלאות. מדינה הדרור והחופש. מדינה שכל רז לא אנוס לה. נפלה במפשות שאין דמיונה בכל העולם. והיינו דאמר' אינשי אנב הזרפא שבשתא. תא שמע ותשקין בנות לומא את אכיהן יין וכתוב אחריו ולא ידע בשכבה ובקומה אלמא דהוה פרוהבישן. דאי לא תימא הכי אפשר דהוה שתה כל כך. אמר לך רב המרא לעולם אימא לך דלא הוה פרוהבישן התם שאני דהשקותו בעל כרחו יותר מכשיעור. וקרא נמי דיקא דכתיב ותשקין משמע בעל כרחו שלא ברצונו :

תא שמע

הסתכלה נכיסו מחזוריו. מהמכנסים אם לא וירא הם וכו' ויגד לפני אחיו נחמן. וקשה
 שכן הנקנוק י"ג מפני המהירות: יומא אחלי הם אם הם ויפת לא שתו. כי גם הם
 זמנהא. יום שמה נללו ממנו. וי"ל דנח לא
 ונירך נרכת הגומל על תא שמע ותבט אשתו מאחריו נתן להם לשתות יומר
 הכוס: וגמירי מאחריו של לוט קא ונכשעור ושחו כשעור
 משום סלקא דעתך הסתכלה בכיסו ולא נגלחה ערותם
 מאחריו אלמא דהוה פרוהבי- עליהם. אכל נגילופין גם
 שן דאי לא בשעת פרוהבישן אין מהויקין הבקבוק הם היו דכתיב וילכו
 בכים אהוריים וקשי' אדרב חמרא. אמר לך לעולם אהורנית ושנוע שהי
 אימא לך דלא הוה פרוהבישן התם שאני שכורין:

ויהי

דערק בהפזון ועוב כל נכסיו ולא הציל מאומה
 בר מהי"ש ומלא כל הכיסין מפניו ומאחריו. והסתכלה אם הכיסין מאחריו
 אינן ריקין. תא שמע וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלו וירא הם וכו'
 את ערות אביו. שמע מינה דבשעת השתיה לא ראהו אלמא דהוה פרוהבישן.
 דאי לא. הוה מצי למשתיה בפרהסיא ולמה שתה בתוך אהלו בצנעה
 ובחשאי וקשי' אדרב חמרא. אמר לך לעולם אימא לך דלא הוה פרוהבישן.
 התם שאני דהוה יומא דההותא שניצל ממכול ושתה כשיעור בפרהסיא
 ויותר מכשיעור בתוך אהלו: תא שמע וימת נדב ואביהווא וכו' פליגי בה
 תנאי חד אמר מפני שהביאו אש זרה. והד אמר מפני שנכנסו שתויי יין.
 בשלמא למאן דאמר שהביאו אש זרה ניחא. אלא למ"ד שנכנסו שתויי יין
 מכלל דהוה פרוהבישן. דאי לאו. אמאי נתחייבו מיתה. אמר לך. רב. חמרא
 סבר כהאי תנא דאמר מפני שהביאו אש זרה: ואמר רב חמרא מאי דכתיב
 ושבה אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר הם חיים עדנה. המתים
 שכבר מתו אלו נה ולוט שזכו לשתות משקה שופרא דשופרא ושתו בפרהסיא
 ולא חשו כלל. מן החיים אשר הם חיים עדנה. אלו אנן החיים בארצות
 חברית ביראה ופחד ושותין משקין רעין ומכוערין. ההוא גברא דאתא
 לביתא דרחמיה ונתכבד בצלוחית י"ש כיון דאתיא לפומיה שפך מיד על
 ארעא וצעק וי וי דעבידי ברכה לבטלה:

מתני'

מזום מראית עין. הסכנים ינקשו להתכנס. ויהיב נרכחא. ללו זוקא ללה תנא ישייר
 נלוחית: מחסר. הנוט ננית האסורים: ייהיב נרכחא. סגולות. רפואת. וקוניעות.
 הרה"ג. רונס נלו. כהקניע לונקן לנני
 מנלייא: עורך תכלין. מתנני: כל המשקין בעונין
 ונסדר שלהנות: ולוליס. גניזה ככתבי קודש
 וזומיס י"ש יין וכבר: מוכרין וקונין ושותין בצנעה
 דרזיב. להס לוחס: ובהשאי. אבל ביון דשתה
 ויהסי. נתרפא: כתונ

אעפ"י שהוא שכור מתגלגל באשפה לית לן בן:
 גמ': תנו רבנן כתבי קודש גונזין בקרקע ככלי הרש. וכן גונזין משקין
 בבורות שיהיו ומערות ככלי הרש או ככלי זכיות. ואם קנה משקה
 ככלי מתכות מדיקן תוך כלי הרש או זכיות וגונזן. ועוד תנו הורות
 הראשונים היו גונזין המשקין משום מראית עין אבל הורות האחרונים גונזין
 המשקין משום כבנתא. מאי כבנתא. אמר רב פידה מאכר דמי שנין. וקמא
 עשר אלפין סלעין. רב תנא כי מבי להאי קרא כמי כי השתיה והרסין צדיק
 מה פעל אל תקרי השתיה אלא השתיה צפה הוי שעתיה לעמוד בלכות
 רשעה ויגזור שלא ישתי י"ש יין ושכר. אמר אב השתיה והרסין צדיק מה
 פעל. ואין צדיק אלא הרה"צ מקבל פדיונה ויהיב ברכתא ועורך תכאין
 ומחלק שריים לכל הסודיה. מה פעל. מה יעשה עכשיו כלן י"ש יין ושכר:
 החוה גברא דרזיב לכתולתה והיא לא קא מרחמיה ליה. ונחלה. אתא לקמיה
 דרבי הרה"צ ויהיב ליה פדיונא. אמר ליה זיל לביתא ושתה י"ש ויהר
 מבשיעות. אזיל ושתה ואתמי. קרי אנפשיה סכנוני באשישות כי הולה
 אחבה אני. תנן שותין משקין כבתי כנסיות וכבתי מדרשות. מאי קרא.
 אמר רב ירען אתיא גזרה שיה. כתיב הכא מה טוב אוהליך יעקב וכתיב
 התם מה טוב הודוך מיין. מה התם יין אף כאן יין. אמר רב
 שתיין כל מקום שאתה מוצא שתיית יין שם אתה מוצא לב טוב

כהונת נחוריה, אעפ"י שהפסוק כטונ לנ המלך, ככה אשר לא כהונה נחוריה, ותימא והא
 לת נוולא נחוריה כ"א נמגלת אסתה, כיון כהונה נחוריה יככה ד' בשנען ונעורון וכו'.
 דשתיית יין נפורים ונהג ישראל ומונה ישראל וזה כתוב בתורה ושנוי לישראל ולא לאומות
 תורה: יפול נרעה, בנביאים ומשולש בכתובים, העולם והנשי הקונגרס
 ימות או יסתא, לרעל כתוב בתורה כטוב לב המלך, רונס מאומות העולם
 ולסוס סס ונות נלקהל: כיון, שנוי בנביאים דכתיב והתורה שקבלו איה"ע
 האסיפה הנגהרה, קונג- וטוב לב משתה תמיד, משולש הני נוולא נה מכות
 רס נלע"ז: כד בכהובים דכתיב ושתה בלב נקונגרס לא נקילו
 טוב וינד: נקרא, דלילו ידעו

מתני': צריך אדם לשכור את עצמו ולפחד תמיד
 שלא ישתה משקה רעועה ומרעלת, שנאמר
 וישתם את דברי אלה וכו' וכה נעשה לו כס היום, לא וכה
 נעשה לו כס מות:

גמ': מאי קרא, אמר קרא אשרו אדם בפחד תמיד ומקשה לבו יפול
 ברעה, מי שמקשה לבו ולא יפחד יפול ברעה ה"ו: תנו רבנן
 כשנהתמה גזרת פרוהבישן אתו בעלי הפקטראות ואמרו רבתינו מה נעביד
 עכשיו בלי אלקהל שצריכין אנו למלאכה, אמרו להון הממונים המלכותא
 תסכור אלקהל דהוי למלאכה ולא חזי לשתיה, באותה שעה התחילה
 מלכותא לרעל את האלקהל ונסכרין לפקטראות לבתי הרושת לנגרין לרצענין
 ולסנדלרין לבורסקין וכסוהן, ואותן אלקהל מבשלין מצרפין ומנקין אותן
 מהרעל ונסכרין לשתיה, והשותין מתהייבין בנפשן, רבים מתו ורבים סמאו.
 דריש רב סמאי מאי דכתיב יככה ד' בשנעון ועורון ובתסתון לבב, בשנעון
 אילו האסיפה הנבחרת שגזרו גזרת פרוהבישן שאין הצבור יכולין לעמד בה,
 בעורון אילו השותין משקה סאלקהל רעולה שמסמא העינים, ובתסתון
 לכב דכולא עלמא תמיהן דוחקין בכתפיהן ושואלין מה ראו חכימיא דאמי-
 ריקה לגזור גזרה שפשות ואולת מכה אשר לא כתובה בתורה, והוהין בעיני
 דכולא

כד הוה שתי. קודם ששתי: תפלה קארה. נחמתני בני נחונתי. שתי נחונות אחת על
 נמוקוס נרכת שהכול די"ג מאלקהל פטורה הענר והשנייה על להנהל: תפלה קארה. ול"ה
 מנרכה דלה גרע ווסוני רפואה: ונחר דשתי דכולא עלמא לחוכא ופולוא. קארה ונחר שתיין. וי"ל
 חמר. נמוקוס נרכת רב סבאן כי מטי להאי קרא דכאשר להנתי להנתי
 נורה נפשות נרות: לייך בבי. השקיתני יין תרעלה. איני תפלה רק ודוי:
 וילק. יין שרף כמו אמר דוד מה עבדי עמא עניא
 שכתוב מהארי נכסף יין דלא מסתייא להון לזבן משקה
 ידליקס: פרה אדם. טבא ממדינת הים. והאלקהל דמלכותא רעולה.
 והקונרס שגזרו גזרת אמר ליה רב זלמן כתיב כי כוס ביד ד' וכתיב ד'
 פרוהבישן פרחים הם לכל בבית וסחיה. אמר ליה נחמתני בני נחמתני.
 הדיעות: נתייב רב שתיין כד הוה שתי יין מאלקהל אמר תפלה
 קצרתה ד' מנת הלקי וכוס. וכתב דשתי אמר את קבעת כוס התרעלה
 שתייה מצית. רב יינא כד הוה בעי למשתיה אמר שתיה גב אתה והערל
 אמרו ליה מאי משמע. אמר להו אל תקרו והערל אלו: והערל. רב כדא
 קודם ששתה אמר הריני מוחל לכל מי שהכעיס והקניט אותי בין בגופי
 בין בממוני וכיוצא. רב סבאן כד בעי למשתיה שקל כסא ביהוהי ואמר. כאשר
 אבדתי אבדתי ותוך כדי דיבור שפך לתוך גרונו. רב הכיתא שתה הובין
 ואמר להש. מי שאמר ליון וידלק יאמר לחוסין וידלק. רב חמרא תלה קמיע
 בצוארו וכתיב בה אלקא דנח ולום יצילני: אמר רב שהדן אנשי אסיפה
 הנבחרת נמשלת לאנשי סדום. באנשי סדום מה נאמר ואנשי סדום רעים
 והמאים. רעים בגופן והמאים בממונן. וכן אנשי האסיפה הנבחרת רעים.
 בגופן מפני שגזרו גזרה רעה. והמאים בממונן. מפני שגזרו הגזרה בשביל
 מסון. ומנין שבשביל מסון. אמר רב שהדן גמירי דאין אדם הוטא ולא לו.
 אמר רב חסמן גזרו על משקין ולא גזרו על קנה רובין שמיום שנגזרה גזרת
 פרוהבישן נתרבו הכלי משהית והכיסין מאתורים לעולם מלאין. כהדא
 הבקבוק ובתניינא קנה רובה ואין לך יומא דלא קטליה חבריה חבריה.
 אמר רב דנא דרא דפרוהבישן נמשלת לישמעאל וכתיב ביה והוא יהו' פרא
 אדם וכתיב ביה ויהי רובה קשת: מתניי

נתרי מחלקתא. דנא נאונע: אפה לחמא. חביתא הדא נתרי ונהלקתא. אונר ר"ט
 לש הקמה ניין נמוקס מים ונעה שאכל הלחם דהנהלקא תחאה היתה גדולה משל עילאה

הרניש טעס יין: דעיקר הוה היין

נלהודוהי. ניהוד: דזיקק לנרכתא. שהנרו עונה
מתני': כיצד מטמינין את המשקין. מטמינין

הוה לחיים טונים ולשלוס כדלקמן: והוא נאחא. בדפנות ותחת הרצפה.

פי' הכתוב כך הוא. והוא נאחא ולין לו הנר: ומי בבורות שיחין ומערות. בבתי

ישננו לחיים טונים: כסאות. בבתי הרצפה. ובכל מקום שאין יד נמורי קרתא

ונפשו יתה. השקה לשמה: ויעש. כל' שולטת בהן: תנו רבנן הסידים

הראשונים היו גזונין הרצפה ובבורות שיחין

יהמרו לו: ידך

ומערות. אבל הסידים האחרונים נמנו ונמרו שאין תקנה לגניה אלא גזונין

מיד בכטניהם: רב שברן עביד חביתא הדא נתרי מהלקתא תתאה מלאה

יין ועלאה קישואין כבושין. רב יונא אפה לחמא ביין. רב שתיין עירב היין

בהלבא והחזיקן בבקבוקי חלב ושתה בפרהסיא וסבורין כולא עלמא דשותה

חלב. אמרי ליה תלמידי רבינו מה ראית למעבד הכי. אמר להו מקרא כתיב

שתיתי ייני עם חלבי: אמר רב גרנרן עכשיו בזמן פרוהבישן יזהר אינש דלא

ישתה בלהודוהי אלא בהברותא דכתיב שתו ושברו דודים. רב כדא אמר

הא לא צריך לקרא כברא היא כיון דזיקק לברכתא מפני שכל המשקין עכשיו

בחזקת סנהה הן. לא ישתה בלהודוהי שנאמר והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו

אותה ויעש קדוש. כיון דלית ליה מי שישבנו לחיים טובים ולשלום יהי

לקדוש: יתבי רב שתיין ורב שברן ומצדקי עליהן את הדין. אמרו לא נגזרה

פרוהבישן אלא משום דהשתא עקבא דמשיחא דתניא בעקבא דמשיחא הגפן

תתן פריה והיין כיוקר. מסייע להו לרב כדא ורב יונא דאמרי תרוייהו

דגזרתא על יינא משום עקבא דמשיחא שנאמר סוד ר' ליראיו. סוד בג' יין:

ידרך עננים, כשעשין יין זורכים העננים כונו פסקה נשיקה. ולעפ"י שרנים נושקין אצל
 פורה דרכתי לנדי: אמר נשנחין. לאו פסוק לא נושקין נפנים. וד"ק:
 הוא אצל כתני קודש הן:
 פסקה הישר. מפני דריש רב חמרא מנין שעשיית
 שכולס עונרים על חוק יין מצוה שנאמר וכו' תדבק וכו' אפשר וכו' אלא הדבק
 פרוהנישן:
 במעשיו מה הוא עביד יין אף אתה עביד יין. ומלן
 ונרכחא
 דהוא עביד יין שנאמר ידרך עננים במשפט אל תקרי
 עננים אלא ענבים. ומי שותן. הצדיקים לעתיד לבא דתניא לעתיד לבא
 צדיקים יושבין ועטרותיהן כראשיהן ונהנין מויו השכינה. מאי זין
 השכינה הוי אומר זה היין דכתיב ביה המשמה אלקים ואנשים. והו
 ששנינו יין המשומר: ואמר רב חמרא מיום שנגזרה על היין פסקה השמחה
 שנאמר ויין ישמה לבב אנוש. בזמן דאית יין אית שמחה לית יין לית שמחה.
 אפר רב וינא מיום שנגזרה על היין פסקה הנה שנאמר כגבור מתרונן
 מיין. בזמן דאית יין אית הנה לית יין לית הנה: אפר רב הכיתא מיום
 שנגזרה על השכר פסקה נגינה שנאמר ונגינות שותי שכר בזמן דאית שכר
 אית נגינה לית שכר לית נגינה. אפר רב ברזא מיום שנגזרה על היין
 פסקה הזמרה שנאמר אומר בשבחין וכתוב בתריה בקידושא רבה ובהמרא
 טבא. ואמר רב ברזא מיום שנגזרה על היין פסקה הגבורה שנאמר גבורים
 לשתות יין. אם אין יין אין גבורה. ואמר רב ברזא מיום שנגזרה על היין
 פסקה ידידות שנאמר כי טובים דודך מיין אם יש יין יש ידידות אם אין יין
 אין ידידות. ואמר רב ברזא מיום שנגזרה על היין פסקה נשיקה שנאמר
 ישקני מנשיקות פיהו וכתוב בתריה כי טובים דודך מיין. ואמר רב ברזא
 מיום שנגזרה על היין פסקה היושר שנאמר נזכירה דודך מיין וכתוב בתריה

ונרכתל היא. שנגך יעקב ליהודה: נשעה הגי שכרל דפרוהנישן שרי נפסה או ללו. הגזרה. הכלילות עינים קללה שגלה ותימל תיפק לה מנרכת על נייעור הנוק. מתסקה רעועה. ושלל ונייעור הוא שר כידוע.

נשעה הגזרה נרכה שגלה משמחה ומנריות: נוהגי. מלנזשי ההתוים: חופריה דנהלין. חופרין נהלים ענווק נקרקע וסס חנויות יתירה: קרי גיה שר טוב. נשי"ן כי השי"ן. והסנוך ונתהלפין ויווללל וסשר"ן: רהיל

מישרים אהבוך: דרוש רב סבאן רעב איגו בא לעולם אלא משום גזרת פרוהבישן. שנאמר זרב דגן ותירש. אם אין דגן אין תירוש ואם אין תירש אין דגן. רב זללן אוסר מהכא. לאבותם יאמרו איה דגן זיין. תנו רבנן כל המולול בשתיית זין משום פרוהבישן חמשה מיני יסודין באין עליה. שנאמר למי אוי ולמי אבוי למי מדנים למי

פצעים הנם ולמי הכלילות עינים ונאמר אחריו למאחרים על הויק. רב כדא רמי כתיב הכלילי עינים מיין וברכתא היא וכתיב למי אוי למי אבוי וכו' ולמי הכלילות עינים וקללתא היא הא כיצד. לא קשי"י כאן בשעת הגזרה וכאן שלא בשעת הגזרה: אמר רב שכרן כל הדמין אסורי בר מדם הגים ומדם ענבים. אמר רב ככסן דם ענבים שרי אף לכיבוסו מאני. שנאמר ככס ביון לבשו וכדם ענבים סותו: ההוא גברא דהוה ליה חביתא יינא. אתא שכנתו ולחש ליה חיש שפוך יינג ההוצה כי מסוני פרוהבישן רהיטין ובאין אצלך. ולא הוה ליה בכדי שיעשה. שקיל לגלימיה ושריין תוך החביות. אדחכי אתו החופשין ואשבחי החביתא יינא וגלימיה בתוכה. אמרי ליה מאי האי. אמר להו אנא עבידי יינא לכיבוסו מאני. שבקוהו ופטרוהו: אבעי להו. הני שכרא דפרוהבישן שרי בפסחא אי לאו. מי אמרינן כיון דדמיא בטעמא למיא שרי. או לאו הואיל דשמה שכרא עלייהו אסורא. תיקו: בעי מינה רב דנא מרב כדא. הני אינשי חופריא דגחלין דשביחי תדיר בשתיית שכר מאי מצלי. אמר ליה הכי שמעינן מראש שכרי אפרים

דמצלי ותן שכר טוב. קרי ביה שכר טוב:
הדרן עלך פרק מותר במקח וממכר

רחינה. שרוחנים ניוות החמה ניס חנשים היבשים חין להם חלק לעה"ג. חימל
 ונשים נהורים ונחולות יקרו. והו לינו נכל אמחי חין להם חלק לעה"ג. והו אמרינן
 הארנות רק נאמיריקא. שהינשים ינשים ונלגר
 לנד: שודין. מפ' מהתני': אין בין ארצות
 נגמרא הלדאפ"ס נלע"ו: חברית לשאר ארצות
 ענדו מזירין. ועלי הקוער. נעי. וי"ל דענדי ינשים
 רס: לא לעמון. כדה"ו. מלגיו לאהרים כדדרשינן
 נפרק ראשון: ינשי. יזר חין כחי כקן אלה
 אילו חנשים המחוקן. יזר משמע לאהרים:
 חק פרוהבישן: חין להם. כחי
 חלק לעה"ג. ופני. מאי שייך דהאי שייך.
 שגורמין חנוס וסוד. שודין. אי נמי רחיצה ושודין בבולי עלמא
 ורניחות כלהלן: אבל בשכרות עולה על כל הארצות. שבעולם.
 דאין לך בית באמיריקא בלי י"ש וין ושכר.
 ולא עיר שבכל הארצות שותין יינא מביא ובארצות חברית שותין יינא פרוחה
 כדכתיב ופרוחים על ערשותי. ושותין י"ש מדעלה כדכתיב השקיתני וין
 הרעלה. וכתיב את קובעת כוכ ההרעלה שתית מציה: תניא אמר רב המסן
 גזרו על משקין ולא גזרו על קני הובין. מאי קרא. אמר קרא וגם אני נתתי
 לכם הקים לא טובים ומשפטים לא יהיו בהם. מתרגמינן ועבדו נזירין דלא
 תקנן ונימוסין דלא אתקיסתון בהון. עבדו נזירין לכולם אבל לא לעצמן. מאי
 קרא. אמר קרא מיין ושכר יזיר ינור לא כתיב כאן אלא יזיר. מכאן שכל
 הנזירים מזירין לאהרים ואינן מזירין את עצמם. ותניא נמי הכי. כל
 היבשין יבשין. מלבר ולא מלגיו. תנו רבנן היבשים אילו האנשים שהחיה
 יחזקאל מעצמות היבשות. בהבקעה כיון דעצמותיהן וגופיהן היו יבשים
 לפיכך נפח בהון אף נשמות יבשות ונשארן יבשים עד היום הזה. איני
 והתניא היבשין יבשין מלבר ולא מלגיו. אין הכא נמי שנשארן יבשין
 מלבר: אמר רב שתיין היבשים אין להם חלק לעולם הבא שנאמר
 יבש כחרס כוחי מה חרס אין לו חלק לעולם הבא אף יבש אין לו חלק
 לעה"ב. ואמר רב שתיין יבש מצוה לשבור עצמותיו דאתיא גזרה שוה
 כתיב

חף ינש נשנר. ומוכת שמויה לשנור עלמותיו : כתיב הכל ינש כחרס וכתיב חרס כחרס
 יורו משפטין ליעקב פי' יורו מלשון יורה הנשנר. ול"ת אחתי מייתי הנ"ש ממקום
 נחן : שאלו ידכס. הענד
 חפ נלע"ז : תפלות כתיב הכא יבש כחרס וכתיב וניה. דכתיב כחרס
 עטא. חלף עס עין התם כחרס הנשבר : מה הנשנר כחליר ינש. חלמה
 מתחלפות מפני שהן חרס נשבר אף יבש נשבר. חרס וינש כמוכיס ונני
 ממולא חמה להה"ע : דרש רב שכרן יבש מותר הדלי נינהו. וי"ל דהלי
 רנ יבש קהי על הזיר ולא על חרס חנל חרס ינש כחרס
 לקרעו כדו ומלגיו כעם הארץ. כהי קהי על חרס ינש :
 מאי מלגיו כדתניא היבשים יבשים רק מלבר אבל וק"ל :
 מלגיו הן רטובים. ומגלן שיבש עם הארץ. אתיא נזרה שזה נאמר כאן עם הארץ ונאמר להלן יבשה

והשוסיף

הארץ. ארץ ארץ לג"ש : ואמר רב שכרן יבש ראוי להשליכו לבחמה דכתיב
 כחציר יבש כשם שהציה משליכין לבחמה כך יבש. תניא גזרו על י"ש
 יין ושכר ולא גזרו על קני רובין. תניא נמי הכי קני רובין מותרין לכל אדם
 ואפילו להרש שומה וקטן ואפילו לישראל שנאמר יורו משפטין ליעקב :
 אמר רב חבבין מיום שנגזרה גזרת פרוהבישן נתרבו הגנבין והחמסין והשוודדין
 שודדי יום ושודדי לילה. ואין לך יום שלא ישמע מהם ושוה. ואם יתארך
 הגזרה יתהפכו כל עמא דארצות הברית לרוצחין ושודדין כדכתיב ותמלא
 הארץ חמס. ואין לך יום שאין קללתא פרוכה מחברתא : אמר רב. מיום
 שנגזרה גזרת פרוהבישן נתרבו הגנבין והחמסין והשוודדין. מאי שודדין
 אמר רב מראמפאי אילו הנכנסין בעצם היום כהנות או באפוס ויזיטון קני
 רובין מול פניהם ואומרים שאו ידיכם. חובשין את האנשים ומוריקין כיסיהן
 וגוזרין עליהן לכל יתריעו. ונמלטין באמא המסתנת עליהן ומקיימין
 הפסוק התעיה עיניך בו ואיננו. וכד אשכחי אח"כ להאמא מתחזיה
 דגנובא הוהו. ואית שודדין דאית להון אטא שלהן. כדרב שודדאי דאמר
 רב שודדאי לדידי אית תרי אטאין חדא פשוטא לכולה יומין וחד
 שופרא לשבתא. אמרי ליה מאי קרא. אמר להו תפארת עמה ליום המנוחה :

רנ נורא. כמו כן הוה מלשון נור ועס והמוסיף מוסיפין לו. אומר ר"ט דלמשי הארץ: כסיל שונה נהולתו. היינו המהיר הנ"ד מהירין לשמות מלה פעמים בכל יום גרושתו: קורדייקוב.

מחלה הנלה משתהי יותר גופא. מאי שייר דהאי שייר. והע"ג דפליגי רנן להלן מכשעור: ניכחונ ליה. שייר שודדין. מתיב רב גרשאי אמאי לא קהשיב דשייר גרושין. דתניא אין לך גרושין בכל הארצות טובא כבארצות הברית. תנא גרושין לא קחשיב משום יחור. נתר הורא וכן להפך: יחור נתר הורא וכן להפך:

מתני' כנגד כלום הפילת. הפילת ו"ה כלום פעמים ו"ה פלגא על פלגא. כדתן כשהם להחליק. הנה כלום ולרשע. מה שישנוי נגל. כפי להחזקת יום לנכות

מחזירין גרושתו. מתיב רב בוראי מכדי מחזיר גרושתו מצוה היא וקימא לן אנשי ארצות הברית פמודין מן המצות. אמר ליה רב השדא מסאי דמצוה להחזיר גרושתו מאי קרא. אמר ליה רב בוראי קרא לא ידענא. אמר ליה אנא ידענא. דכתיב ככלב שני על קאו כסיל שונה באולתו. ואמר רב גרשאי מפני מה נחרבו הגוים במדינת אמיריקא מפני שכולן אהותן קורדייקוב. והנן מי שאהוו קורדייקוב אוכר כתבו גם לאשתו. מאי תקנתיה. ניבתוב ליה גי פעמים ישר והפוך ככלב שב על קאו דמעלי ליה. ואי לא ניבתוב ליה אול סומקא ואתי הורא אול הורא ואתי סומקא:

מתני': הייב אדם להרגיל את עצמו ובני ביתו לשתות יין המשים וארכיעה פעמים בכל יום. כנגד שלשה תפלות שאנו מתפללים בכל יום. והמוסיף מוסיפין לו:

גמ': תנו רבנן מי דלא מסתייא ליה לזבין סבא ממדינות הים. ימווג אלקהל בעסים או מי דבש פלגא על פלגא וישתה ויצא ידי חובתו. אמר רב שתיין אנא שתית אלקהל הייה ולהס נורא כתנורא של עכנאי. ואמר רב שתיין מאי דכתיב עת לבכות ועת לשחוק עת ספוד ועת רקוד. עת לבכות בשעה שהנבל ריק. ועת לשחוק בשעה שהנבל מלא. עת ספוד בשעה שהנבל ריק ועת רקוד בשעה שהנבל מלא.

ובמקום אחר נראה שישנוי נגל. כפי להחזקת יום לנכות

לעשות לחיים. כל' לשמות יין וכן מדגרים ומנין שיעקב שמה יין שנא' ויעקב נתן
 נני העליה עשה לחיים: ויצא לו יין וישת. לעשו. תימא. דמהא ליני ראי' דיעקב שמה
 יעקב הניא לו יין נעה
 שנרכו: סתרי תורה. רב כדא אומר עת לבכות מהא דהלעיטני נא וון
 דהאי עונדא נסיסרא בשעת פרוהבישן ועת לשהוק האדום. גיכ עשו אחר
 הוה: הדיוט קופז שלא בשעת פרוהבישן. עת ולא יעקב. וי"ל דיעקב
 נראש. י"ש הדיוט כל' ספוד בשעת פרוהבישן ועת נאל האדום האדום
 י"ש רפה: רקוד שלא בשעת פרוהבישן: לענמו וכשעשו שאל נתן
 דתניא אמר רב שתיין מאי דכתיב נס לו: ועי"ל שעשו ג"כ
 כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו זאת ביתו אחריו היה נן יתק ונן נטו של
 ושמרו לעשות. מאי ושמרו לעשות. לעשות לחיים. חנרהס כיעקב ולין
 ומנין שאברהם בעצמו שתה יין. שנאמר ומלכי צדק נפקא ווינה:
 הריה

מלך שלם הוציא לו לחם ויין. אם לא הוה שתה לא הוה הוציא לו. ומנין
 שיצחק שתה יין שנאמר ויבא לו יין וישת. ומנין שיעקב שתה יין שנאמר
 ויעקב נתן לעשו וכו' ויאכל וישת. בתקיף לה מר יבשן במאי דהא וישת
 משמע יין דילמא מים. אלא אמר לך רב שתיין מהכא. כתיב הלעיטני נא
 מן האדם האדם ואין אדום אלא יין דכתיב אל תרא יין כי יתאדם. ומנין
 שהשבטים שתו יין דכתיב וישתו וישכרו עמו: ואמר רב שתיין לא נברא
 האדם אלא לשתות יין. דתנן כי לכך נוצרת. לכך בגימטריא יין: ואמר
 רב שתיין לעתיד לבוא כשהצדיקים יושבין ונתנין מסעודה של לויתן ישתו
 גם י"ש יין ושכר. ואעפ"י שאין ראייה לדבר זכר לדבר. איכא. דהאי
 ספינתא רב רביה דמתקרי לויתן קימא לן דשותין בה י"ש יין ושכר: אמר
 רב חמרא שמיע לי מבי אבוהי דבר סתרי תורה. מים שאל הלב נתנה. מים
 בגי' תשעים. הוא שאל י"ש חזק בן תשעים מדרגות. הלב נתנה. היא נתנה
 לו י"ש פשוט בן ארבעים מדרגות כמספר הלב. ומתוך הי"ש
 פשוט נרדם ויישן. ומינה ידעה די"ש פשוט יפה לשינה
 דקימא לן הדיוט קופץ בראש. אי הכי לימא דלא כתנאי.
 דתניא

דתיא. לעיל פרק ג': דהוי חלנז שנתה. ההיא אחת. אומר ר"ט דההיא עונדא
 יעל לסיפרא: ותנא אליו נלאט. נשעת הוה. לא נשעת פרוהנישן דלילו נשעת
 פרוהנישן הוה קאים לה פרוהנישן הוה קאים לה
 ומדנריכ נלאט כדתיא להנן: שהנייה יוהי.
 הכה חוהה: לניטיה, הוה נכרה צין שתי
 אלנעות וזקק כמו נצנת וזה נקרא לניטא.
 קנייפ"א נלע"ז: בתני' מנרכין על היין.
 נשעת פרוהנישן משמע: צין נקחם וכו'. יין
 סקרוננטל סהי מותרת וינה היומפלס: דשותין
 נכחלו. נכולו יינין דכרה: ינסי

דתניא מיום שנברא העולם לא עמדה שום מלכותא
 ושלמנא לגזור אסורא על י"ש יין ושכר. ואם איתא דהאי
 חלב משקה י"ש הוה. מכלל דהוה פרוהבישן דכתיב ותבא
 אליו בלאט. אמרי ליה הכי השתא האי ותבא אליו בלאט הוה כתר דשתה:
 ההיא אתתא דאייתניהו לבעלה לבית דינא על שהניח ידוהי עליה כל יומא. אמר ליה הדיין מפני
 כה תבה אותה כל יומא. אמר ליה מפני שהיא שכורה כל יומא. אמר להו אנא אעביד שלמא
 כהדיכונ. שקול ידיהו ואמר הכו לי תקעת כף שמעכשו ולחבא היא אל תשת והווא לא יבה אותה
 יחבו ליה: למחר אייתניהו תנינא לבית דינא ואהוית פצעות ירוקות על ארכוביה וזרעיתיה. אמר ליה הדיין איך עבדת על תקעת כפך אמר ליה
 מפני דהוה שכורה. אמרה היא העבודה דאנא לא שתית אלא טבלתי פת כ"ש ואבלתי. אמר בעלה אף אני לא הכיתיה אלא צבימיה. ואם הטבלה
 איני שתיה. צבימא לאו הכאה:

מתני': מברכין על היין בורא פרי הגפן ועל י"ש ושכר וליקר וכל שארי מיני משקין הריפין מברכין שהכול. רב שכרן אומר בשעת פרוהבישן אין מברכין כלל על שום משקה הריפתא:

גמ': מאי טעמא דרב שכרן אמר קרא וכוצע ברך נאך ד'. ות"ק סבר הואיל שהשתיה מותרת וכולי עמא שותין איני משום בוצע ברך וחייבת בברכה. בין לקדוש ולהבדלה וד' כוסות בפסח כולי עלמא לא פליגי דחייבת בברכה. כי פליגי בשותין בהשאי ת"ק סבר כיון דהשתיה מותרת חייבת בברכה. ורב שכרן סבר הואיל דשותין כגנבה איתא משום בוצע ברך ופסורה מברכה

ינשים. חילו המתחזקין גזרת פרוהבישן צרעת על ראשו. ור"ת הא גופא קטיל.
 כדחני' לעיל: מושין. שתי מלות מורכבות. דהרי שר המשקים ראה בחלום עננים
 הירה נקראת בלע"ז מון: ספיקאזי. ג"כ שתי מלות מורכבות. ספיק
 בלשון לעז דבר. חזי' בלשון לעז נמח: נוטל.
 ג"כ שתי מלות מורכבות. נוט בלשון לעז מעל והעשין מוסקין ניה
 השלקין כדחקן חייטין הו"ש זמנעליהן הגדולים והרחנים שהן עשין מעוני
 ומנעין עד הירך: לרעה על רהשי. פרהה בלע"ז: והיא כפורהה. התי' פרהה פרהה לנ"ש:
 ח"ת הלויי חלה הלויי. ח"ה וח"ת מתחלפות כהן וממלא חות חסה"ע: נכתבה. שרלה תיעה פרוהבישן: פרות הנשן. שנתה הן: השכנים. גרמניא: ט' קנין י"ג נטלה אמיריקא. נעה פרוהבישן:

מברכה: איקלע רב כדא באתרא דרב יינא אמר ליה לימא לן מר מילתא מעליתא. אמר ליה הכי אמר רב שרפן יבושו כל היבשים. אמר ליה שפיר קאמרת אף אנא ליימ להיבשין: תנו רבנן הני אינשי דעבדין י"ש דוברין בלחש והולכין בנחת ועבדין לא לאור החמה ולא לאור האילקטרון ולא לאור הנר אלא לאור הלכנה ולפיכך קורין לחי"ש מוגשיין. רב שברן קרו ליה ספיקאזי. רב חמרא קרו ליה בוסלג: ואמר רב חמרא הרואה ענבים בחלום סמן רע לו. מראין לו שיהי' צרעת על ראשו שנאמר והיא כפרהת עלתה נצה הבשילו אשכלתיה ענבים וכתוב צרעת פרהה היא בקרהתו או בנכהתו. אבל הרואה יין בחלום יצפה לעסרת גאות דכתיב עסרת גאות שכרי אפרים אשר על ראש ניא שמנים הלומי יין אל תקרי הלומי יין אלא חלומי יין: ואמר רב חמרא הרואה פרוהבישן בחלום יצפה למעודת בשר שמנה והני מילי בכתבה. אמרי ליה מה מעמיך אמר להו אל תקרי פרוהבישן אלא פרות הבשן: אמר רב חביתא עשרה קבין שכר ירדה לעולם תשעה קבין נמלו האשכנזים ואחד על כל העולם. עשרה קבין י"ש ירדו לעולם תשעה קבין נמלה עמיריקא ואחד על כל העולם כולו. עשרה קבין זהב ירדו לעולם תשעה קבין נמלה אמיריקא ואחת על כל העולם כולו. עשרה קבין פולימיקוס ירדה לעולם תשעה קבין נמלה אמיריקא. ואחד על כל העולם כולו. עשרה קבין משוגעת ירדה לעולם תשעה קבין נמלה אמיריקא ואחד על כל העולם כולו:

מתני'

הדרן עלך פרק אין בין

מתני' לנרך על הרעה. על משקה רעה: תפלת שוא. תימא. נשנת וי"ט הותרו רק
 על הטובה. כגון משקה הנאה ממדינת הים: יין עננים הנל י"ט ושכר לא הותרו אף נשנת
 גזרה שמונה עשרה. וי"ט. וליכא משום תפלת
 הייט גזרה פרוהבישן. מתני': חייב אדם לברך שוא. וי"ל ללא פליג:
 שנהקקה נסעיף שמונה על הרעה כשם ועי"ל כיון דהותרה נהלא
 עשר. למונמנט י"ח שמברך על המזובה. ויתפלל מקילין אן נלידך:
 נלע"ז: כרנ שרון. לעיל תפלת שמנה עשרה שלוש ענוש
 פרק רביעי: נשנת פעמים בכל יום. ואחר כל תפלה יאמר יהי רצין
 וי"ט הותרה היין וכו'. שבזכות תפלת שמנה עשרה יבטל גזרת
 והוה דתקן יין סקרמנטל: ויין שמנה עשרה:

גמ': נימא מתניתין דלא כרב שכון דאי כרב שכון הא אמר בשעת
 פרוהבישן אין מברכין כלל על שום משקה הרופתא. אפילו תימא
 כרב שכון. ורב שכון מעמא אהרינא אית ליה משום בוצע ברך. והנא
 דיהן לית ליה משום בוצע ברך: אמר רב הביתא כל היינים מותרין היין
 מין נסך. מאי יין נסך. אמר רב כדא אילו יין שהממשלה גוזלת מהסוחרים
 כיבשה ומחסינות בים ושופכין אותם בים או במדבר. ואמר רב כדא
 ממשלת אמיריקא אכזרי היא מפני ששופכת יינא טבא במדברא.
 מאי קרא. אמר קרא בת עמי לאכזר כייענים במדבר. אל תקרי כייענים אלא
 כיינים במדבר: ואמר רב כדא ממשלת אמיריקא שופכת דמים מפני שיון
 איקרי דם שנאמר כבס ביין לכושו וכדם ענבים סותו: ויתפלל תפלת שמונה
 עשרה ג' פעמים בכל יום: אמר רב יינא בשבת וי"ט אין צריך להתפלל
 תפלת שמונה עשרה מפני שבשבת וי"ט הותרה היין לקידוש ולהברלה. וא"כ
 יהי תפלתו תפלת שוא: הוין מין נסך: אמר רב כוראי השתא בזמן הזה
 אין יין נסך. דהוה עובדא בתרי סוחרין חד זקן וחד צעיר עבידי מסחר
 בהדיהו. אמר הצעיר להזקן ניזיל ונישתי יין להצלחה בהחנות מעבר
 לרחוב. אמר ליה הזקן והלוא בעל החנות נכרי הוא. והיין שלו יין נסך.
 אמר ליה אף על פי כן ניזיל ומובטחי שאין היין שלו
 נסך. ואם יהי יין נסך לא נשתי. נכנסו. אמר הצעיר להתנוני
 הב

ויין ונלכות רב. הלמח רב מלך ויין גני הדלי ענוש יענש. פיל נקודסם ללו נדיני שמיס
 נינהו: וינה המלך והמן לשחות. ומשתיה הלילה עכ"ל. ותיתחל אחלי לא יענשו נדיני
 זאת נלגה היסועה: שמים דהא קימ"ל שדינח
 ענוש יענש. ללו נדיני הב לן וינא מבא. אמר ההנוני דמלכותה דינא. וי"ל
 שמים הלילה: הלג למחל. איזה ויין בעית. אמר ליה דגזרת פרוהבישן ללו
 הנס: כדרב שתיין. לעיל דינח דמלכותה ללל דין דרשות כותנן הוי זכירין
 נשילהו פרק ג': בעינא נסך. אמר ליה ההנוני דרשות וכו': וזו"ק:
 נתי בל מיני ויין אית בהנותי אבל טומאה
 ויין נסך ליתא. אמר הצעיר

להזקן האם לא אמרתי לך שבחנות זו ליתא ויין נסך: אמר רב שברן. רב
 מלך ויין חד הוא שנאמר ויין מלכות רב. ואמר רב שברן אין ישועה באה
 לישראל אלא על ידי שתיות ויין שנאמר ויבא המלך והמן לשתות. רב שתיין
 אמר אין ישועה באה לישראל אלא ע"י שתיות תרו זיבנין שנאמר והמלך
 והמן ייבאו לשתות ונאמר ויבא המלך והמן לשתות: אמר רב המרא לעתיד
 לבוא יבטל גזרת פרוהבישן שנאמר ושבתו את שבות ישראל וכו' ונביעו
 כרמים ושתו את יינם: ואמר רב המרא מאי דכתיב ויין ענושים ישתו. צפה
 עמוס ברוח קדשו באהרית הימים שעתידין לגזור גזרת פרוהבישן. ניבא
 ואמר ויין ענושים ישתו. ומפני מה נקראין ויין ענושים מפני שכל השותה
 אותן ענוש יענש: ואמר רב המרא לעתיד לבוא שקלינן וינא חנם. שנאמר
 ואשר אין לו כסף לכו שברו בלא כסף ובלא מחיר ויין והלב. הניחא ויין. חלב
 למאי. כדרך שתיין דתניא רב שתיין עירב ויין בהלב ושתה משום דכתיב
 שתיתי ייני עם הלבי: ואמר רב המרא לעתיד לבוא ישתו היבשים בעל
 כרהן. שנאמר ותשקו את הנזירים ויין. מי המה הנזירים הוי אומר אילו
 היבשים. ההוא הגמונא דפרוהבישן אשכח לרב שתיין דהוה קאי ומוריק
 בקבוק ויין שרף לתוך גרונו. אמר ליה ולא שמיע לך דאסירי בשתיה. אמר
 ליה לאו כהן אנא ושרי לי. אמר ליה מינה לך הא. אמר ליה קרא כתיב. ויין
 לא ישתו כל כהן. א"ל א"כ גם אנא לאו כהן הב לי למעום. יהיב ליה:

נתי מרזת. נתי משקין: מהרשלות. רשיונות. מומאה הותרה נצנור. פי' הקונדס תכל
 לייסענס נלע"ז: טומאה הותרה נצנור. קרי לפרוהנישן טומאה וכו'. תימא. אמתי
 הנא קרי לגזרת פרוהנישן
 טומאה כי חוק פרוהנישן
 זרעת היא וטמא טמא
 יקרא: האי גלא. שומר
 על חוק ימא: גזיתא
 דנורא. יין שרף לנן כלי
 דמתחוי לשומר שהספינה
 מולכת יין שרף לפיכך
 טינע לת הספינה: עלמא
 יתהא. עולם התהון
 הוטרעוועלט נלע"ז:
 מחני

אתמר מפני מה לא החזיקי
 עמא דארצות הברית הק
 פרוהבישן. מפני שגזרו על
 כולן על י"ש יין ושכר. ואם
 גזרו על הדא הוהין מסתפקין
 בתרתי אידך. ואפילו אם
 גזרו על תרתי הוהין
 מסתפקין בהדא אידך. אבל הני קונגראאי טפשיא
 גזרו על כולן והצבור אינן יכולין לעמד בהן וקימא
 לן מומאה הותרה בצבור. והיינו דאמר מר תפסת
 מדוכה לא תפסת. תפסת מועט תפסת: אמר רב בומלגאי מקדמא דגזרתא
 דמלכותא דאמיריקא הוה מתכנסא אלפי מילוינין סלעין בשתא שבעלי גתי
 מרוה מההרשאות. דיהבו להון למכר י"ש יין ושכר. וכספא נתרבו כל שתא
 באוצר דמלכותא. ועמא דאמיריקא הוהין היין ובריאין ובעינין מאירין. ולא
 נשתמע פרין וצוחה ברהובותינן. ועכשין כספא מאוצר דמלכותא מתהלקת
 להממונין להגמונין לשומרין להופשין לשומרין. שומרי הופי ימא שומרי
 הגבולין גבולי קנדה ומקסיקא וכו' והני שומרין קמלין כל יומא אינשי זכאין.
 ומובעין ספינות דמתחוי להון שמעונין י"ש בנכהון: אמר רב ספיקויז
 אשתעו לי נחותי ימא האי גלא דמסבך לספינתא מתחוי כי צוציתא דנורא
 היורתא ברישא: ואמר רב ספיקויז מקדמא דגזרתא הוה לן חד עלמא.
 ועכשין תרי עלמין עלמא עילאה ועלמא תתאה: דרש רב בומלג. ונתתה
 הכסף בכל אשר תאוה נפשך כלל. ביין ובשכר פרם. ובכל אשר תשאלך
 נפשך חזר וכלל. אין בכלל אלא מה שבפרם. מה הפרט מפורש יין ושכר.
 אף כל אשר תאוה נפשך ואשר תשאלך נפשך יהיו יין ושכר.
 ונתתה הכסף בגללן

מתני

מתני' סמוך לגבולות. כמו קנדא ומקסיקה וכך היה מונה אחת. נראה דתנא דיקן גרים וכו': שבע זימנין. גמ' מפרש. טעמא: וכך היה שמה תחת וכך היה מונה לאל"כ ושורין ככר זי"ג.

ועונרין הגבול וככר זי"ג והשורין אינם יודעים שספוג י"ג.

גמ' שבע על הטלחיכס. על הטלחות שגזרו פרוהי זימן קודם שהו פעם הו ג' פעמים זי"ג יבתי עכשיו שבע פעמים: שבע זי"ג הללתיך. כי הבורה ונכד ונתן הלל וסנה להגזרה: ברכת ויעין התוכי. אמר רב חנה: ועל כל אחת ואחת ונכד שבע ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיים עדיפין ונ"ו:

עכשיו שבע פעמים: שבע זי"ג הללתיך. כי הבורה ונכד ונתן הלל וסנה להגזרה: ברכת ויעין התוכי. אמר רב חנה: ועל כל אחת ואחת ונכד שבע ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיים עדיפין ונ"ו:

עכשיו שבע פעמים: שבע זי"ג הללתיך. כי הבורה ונכד ונתן הלל וסנה להגזרה: ברכת ויעין התוכי. אמר רב חנה: ועל כל אחת ואחת ונכד שבע ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיים עדיפין ונ"ו:

עכשיו שבע פעמים: שבע זי"ג הללתיך. כי הבורה ונכד ונתן הלל וסנה להגזרה: ברכת ויעין התוכי. אמר רב חנה: ועל כל אחת ואחת ונכד שבע ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיים עדיפין ונ"ו:

עכשיו שבע פעמים: שבע זי"ג הללתיך. כי הבורה ונכד ונתן הלל וסנה להגזרה: ברכת ויעין התוכי. אמר רב חנה: ועל כל אחת ואחת ונכד שבע ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיים עדיפין ונ"ו:

עכשיו שבע פעמים: שבע זי"ג הללתיך. כי הבורה ונכד ונתן הלל וסנה להגזרה: ברכת ויעין התוכי. אמר רב חנה: ועל כל אחת ואחת ונכד שבע ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיים עדיפין ונ"ו:

עכשיו שבע פעמים: שבע זי"ג הללתיך. כי הבורה ונכד ונתן הלל וסנה להגזרה: ברכת ויעין התוכי. אמר רב חנה: ועל כל אחת ואחת ונכד שבע ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיים עדיפין ונ"ו:

עכשיו שבע פעמים: שבע זי"ג הללתיך. כי הבורה ונכד ונתן הלל וסנה להגזרה: ברכת ויעין התוכי. אמר רב חנה: ועל כל אחת ואחת ונכד שבע ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיים עדיפין ונ"ו:

עכשיו שבע פעמים: שבע זי"ג הללתיך. כי הבורה ונכד ונתן הלל וסנה להגזרה: ברכת ויעין התוכי. אמר רב חנה: ועל כל אחת ואחת ונכד שבע ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיים עדיפין ונ"ו:

עכשיו שבע פעמים: שבע זי"ג הללתיך. כי הבורה ונכד ונתן הלל וסנה להגזרה: ברכת ויעין התוכי. אמר רב חנה: ועל כל אחת ואחת ונכד שבע ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיים עדיפין ונ"ו:

מתני':

הדיירין סמוך לגבולות עוברין הגבול שבע זימנן ביומא ותמן שותין י"ש ויין ושכר כפה מלא ככתוב הרחב פוך ואמלאהו. ושורין ככר פת

היורתא בי"ש ואייתין לדביתהו. כי דרכת דאיתתא לטבול ולא לשתות:

גמ': מאי טעמא דשבעי. אמר רב דנא משום דהני אינשי דשותין בשעת פרוהבישן צדיקין הן. ובתיב שבע יפול צדיק וקם. רב ברזא אמר מהכא דכתיב וישרתי אתכם אף אני שבע על הטלחיכס. רב מנפא אמר מהכא דכתיב שבע ביום הללתיך. רב כדא אמר מהכא. דכתיב והחזיקו שבע נשים באיש אחת. ועל כל אחת ואחת מברך ברכת מעין התום. רב יינא אמר משום דכתיב וכך היה מונה אחת וכו' עד אחת ושבע: רב חננא אמר כנגד שבע

ברכות דנשואין: אמר רב שכרן נהירי לי טעמא דרב יינא יותר מכולהון. דאע"ג דמנה רק עד שבע אבל השתיות המצרפות מגיעין תלתין ושיתא. כיצד היה מונה אחת אחת ואחת הרי תלתא. אחת ושתיים תלתא. אחת ושלוש ארבע אחת וארבע המשא. אחת וחמש שיתא. אחת ושש שבע. אחת ושבע תמניא. הרי תלתין ושיתא כמנין שתי פעמים ח"י. היי עוה"ז וחיי עוה"ב. רב שתיין אומר לי נהירי מעמא דרב כדא דעדיף מכולהון. והחזיקו שבע נשים באיש אחת. ועל כל אחת ואחת מברך שבע ברכות. נמצא בכולהון ט"ט ברכות. אמרי דבי רב סלונאי כסתברא דמעמא דרב כדא עדיף: אמר רב שתיין מיום שנגזרה פרוהבישן תקעתי דירתו סמוך לגבול קנדא ואיני יודע ומרגיש כלל מהגזרה: דרש רב חמרא מאי דכתיב

שמוכרחין לדבר נלחש ונדממה. כדתניא כאנשי יבש גלעד. ותימא והלא כתיב הנרי נפרקין דלעיל ר' שרון קרי לא ספיקאחי: אין גלעד וקי"ל הנרי זה יין שרף כדתניא כחושבנא דדין. לילה נגי' הנרי חייב לילה נגי' אל תקרי פסל אלא פלסל. אעפ"י שכותנין פלסל נשין ולא נסמך לך תנא דין ליטאי הוא וחינו מנחין צין שין לסין: פלסל גלע"ז נקבוק זכוכית: פסל מוש. רב ייגה חינו נר"ך להל תקרי כי פסל גלע"ז היה הניח: שהיה נשנה הענוג. מושם שחוכין חטעוים שנות: לרב

משא דומה. אלי קורא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מליל. דומה זו גזרת פרוהבי- שן שמוכרחין לדבר בלחש ובדממה. קורא משעיר. זה הקונגרם משום דשעירים ירקדו שם. ואין שומר אלא שומר ישראל. ואין לילה אלא היין. ואין ליל אלא יין. דהושבנא דדין כהושבנא דדין. אמר שומר ישראל. אתא בקר. יבא גאולה לדריקים העמלים בעד כל שתיה ושתיה. וגם לילה יהי להרשעים היבשים כאנשי יבש גלעד: ועוד דריש רב המרא. מאי דכתיב יבשו כל עובדי פסל. אל תקרי פסל אלא פלסל. כיון דלית י"ש יין ושכר אינן צריכין לבקבוקי זכוכית. מה יעשו עכשיו אלו העובדין בבתי פקמוראות מכלי זכוכית. יהווו על הפתחים לבקש נדבות ויבשו ויכלמו. רב יינא אמר פסל ממש. והכי קאמר. יבשו כל עובדי הביתות. כיון דלית י"ש יין ושכר אינן צריכין להביתות. והעובדין הביתות יהווו על הפתחים לבקש נדבות ויבשו ויכלמו. ורב חמרא אמאי לא אמר כרב יינא פסל ממש. אמר לך הביתות נצרכין גם עכשיו בשביל דגיי מלוחים ולכיבוש קישואין ודלועין. ורב יינא אמאי לא אמר כרב חמרא. אמר לך בקבוקי זכוכית צריכין עכשיו ביותר כדתניא עכשיו בעת פרוהבישן אין לך אדם בלא בקבוק בכיס אהוריים: בין למר ובין למר דאמרי שעכשיו יחזרו על הפתחים לקבל נדבות. כיון דצריכין גם עכשיו לחביתות ולבקבוקי זכוכית. וקשיא אתרוייהו. קשיא: אמר רב שתין בשבת יזהר כל אדם לשתות יותר מכל יומי דשבוע משום דמלת שבת ר"ת הוא. שתיה בשבת תענוג. וכן הלכה:

תנן

לרנ יינא. לעיל נפרקין : מתני' הסלונים. כן נני' יין. ול"ת התם נאמר ומיס נמורה
 נגמ' מפ' : נחדר לפני ולפנים. נחדר תשהה. מוס ולא יין. וי"ל מוס נ"כ
 אחריים : שהשוטר ירא.
 משום עינא נישא :
 תנן אם אתה עושה כן אשריך
 גמ' סרנים וסלונים.
 וטוב לך. כן בגימטריא יין.
 יחקאל נ' ו' : יסנו
 לאחור. נחדר אחריים :
 אם תשתה יין אשריך וטוב
 סרנים. תרנוס מילון
 לך. אשריך בעה"ז וטוב לך
 סירונ : סלון ממלך
 לעה"ב. מסייע ליה לרב יונא
 וקון מכאיב פסוק
 דאמר מעם לשחיית שבוע
 ניהוקאל כ"ה כ"ד
 משום אחת ואחת וכו' עד
 אחת ושבע הרי כולן ל"ו
 מספר תרי זימנין ח"י היי העה"ז וחיי העה"ב :
 ברתני' : הסלונים תקעין מסחרם בחדר לפני ולפנים.
 לא מפני שמתייראין מהשוטר אלא משום
 שהשוטר ירא לשתות בפרהסיא :
 מזרעה

גמ' : מאי סלונים. אמר רב שתיין בתי מרוה. ואמאי קרי להן סלונים
 על דרך הכתוב סרכים וסלונים. מאי סרכים. צפה יהוקאל שבאחרית
 הימים עתיד לעמוד גזרת פרוהבישן והסלונים יסנו לאחור. אמר ואתה בן
 אדם אל תירא מהם ומדבריהם כי סרכים וסלונים אותך. כלומר עוד יבקשו
 ממך להקים סלונים בפומבי ולא תהי' עוד נהבא אל הכלים. תחת אשר
 עבשיו סלון ממאיר וקוין מכאיב יהיו סרכים להקים סלונים לעיני השמש :
 אמר רב שכרן כלל גדול אמרו הכמים. כל מקום שנאמר יין איני אלא י"ש.
 וי"ש זה יין שרף. ודא היא רזא דבר אנפין : ואמר רב שכרן. כשם שאמרו
 מצוה לשתות בפורים בלהקת חברים כך מצוה לשתות בכל ימות השנה
 ביחידות. בפורים מהו נאמר הפיל פור. ובכל ימות השנה נאמר פורה דרכתי
 לבדי. ונאמר וישכן ישראל במח בדד עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש. אם
 תשתה התירוש בדד תהי' במח. ואמר ר"ש לא ירדו מלאכי השרת לאברהם
 אלא בשביל יין. הוא אמר כי על כן עברתם והם אמרו כן תעשה. כן בג' יין :
 אמר

ונוצרת כשגב. הפך פרוהניסן כי היין לעקרה נזרשה. פ"י ולא לעשות לזיה
 ונחמס וזרעת וקדרר כשגב: מקוה י"ן. פשרות: הסלון. כמו שנינו לעיל
 לא פחות מלרנעין ס"ה.

אמר רב כוסא פרוהבישן ז' א':

ה"ת תרתי הלל טהרה. טיה ותיו ומהלפות שהן
 נמוגל אחת דטלנ"ח: להנחיל אוהבי י"ש: ר"ת
 יין שרף: א"ת נשלים
 הלל נסלון. מס וטן
 לפעמים מהלפות כמו
 הטיס הטיין. נס הכ
 נמוגל אחת ומהקוריים:
 נס שן וסמך מהלפות
 נמננה הליטלי כדפרישה
 לעיל:

פרוהבישן אלא בשביל המא
 לשון הרע. שנאמר והנה מרים מצורעת כשלג.
 וקיסא לן על שספרה לשון הרע: אמר רב מרי
 עתידין צדיקים למבול במקוה יין. כשלמה בשעתו.
 ומנין ששלמה טבל את עצמו ביין דכתיב תרתי בין
 את בשרי אל תקרי תרתי אלא טהרתי. ואמר רב
 מרי מאי דכתיב ואביו שמר את הדבר. איזה דבר
 שמר הווי אומר זה היין כמו ששנינו יין המשומר.

הדרן עלך חייב אדם
 וסליקא לה מסכת
 פרוהבישן:

רב כבאן ורב שכרן הוה יתבי אהדדי וקדרשו. מינה
 לן ששלמה המלך חכם הוה, משום דאמר אין טוב
 לאדם תהת השמש כי אם לאכל ולשתות ולשמות. ואין לך בעולם הזה חכמה
 גדולה מזו: אמר רב שתיין עתידין צדיקים לנהול כל אחד ואחד אוצרות
 מלאות יין שרף. שנאמר להנחיל אוהבי י"ש ואוצרותיהם אמלא: ואמר
 רב שתיין לא נמצא כלי מחזיק ברכה לעולם אלא הסלון. שנאמר עז לעבו
 יתן ויברך את עמו בשלום אל תקרי בשלום אלא בסלון:

הדרן עלך חייב אדם וסליקא לה מסכת פרוהבישן

גסכת המו

עונג פורים

לתלמידי חכמים

מאת א. כ. מלפנא